

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DEPARTAMENT ŚRODOWISKA, ROLNICTWA
I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

KSR 411401/2005

Nr ewid. 175/2006/D05505/KSR

Informacja o wynikach kontroli działalności Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej w latach 2003-2005

W a r s z a w a m a r z e c 2 0 0 7 r .

Misja *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizja *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

Działalność Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej w latach 2003-2005

Dyrektor Departamentu Środowiska,
Rolnictwa i Zagospodarowania
Przestrzennego

Tadeusz Bachleda-Curuś

Zatwierdzam:

Jacek Jezierski

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Warszawa, dnia: 30 marca 2007 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
00-950 Warszawa
tel./fax: 0-xxxx-22-444 50 00
www.nik.gov.pl

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	5
2. Podsumowanie wyników kontroli.....	6
2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności	6
2.2. Synteza wyników kontroli.....	7
2.3. Wnioski	12
3. Ważniejsze wyniki kontroli	13
3.1. Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych.....	13
3.2. Istotne ustalenia kontroli	15
3.2.1. Stan funduszy objętych kontrolą.....	15
3.2.2. Gospodarka finansowa funduszy	18
3.2.3. Udzielanie dofinansowania na realizację przedsięwzięć proekologicznych	22
3.2.4. Wykorzystywanie środków przeznaczonych na cele statutowe.....	26
3.2.5. Realizacja wypłat; rozliczanie umów	40
3.2.6. Efekty ekologiczne – planowane z zawartych umów i uzyskane w wyniku ich realizacji.....	47
3.2.7. Wydatki i koszty własne funduszy	50
3.2.8. Kontrole wewnętrzne i audyt	56
3.2.9. Realizacja wniosków pokontrolnych NIK	57
4. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli	58
4.1. Przygotowanie kontroli	58
4.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli	58
5. Załączniki	63
5.1. Słowniczek ważniejszych pojęć:	63
5.2. Wykaz skontrolowanych podmiotów oraz jednostek organizacyjnych NIK, które przeprowadziły w nich kontrolę:.....	63
5.3. Lista osób zajmujących kierownicze stanowiska, odpowiedzialnych za kontrolowaną działalność	64
5.4. Szczegółowe tabele i zestawienia liczbowe	64
5.4.1. Wnioski o udzielenie dofinansowania na realizację przedsięwzięć proekologicznych	64
5.4.2. Wnioski o udzielenie dofinansowania na realizację przedsięwzięć rozpatrzone pozytywnie.....	65
5.4.3. Umowy zawarte w poszczególnych dziedzinach ochrony środowiska w formie dotacji i pożyczek.....	65
5.4.4. Realizacja wypłat związanych z działalnością proekologiczną	69
*) umorzenia – kwota przeksięgowana w wyniku udzielonego umorzenia – z należności z tytułu pożyczek i kredytów na dotacje.....	71
5.4.5. Wypłaty ogółem w poszczególnych dziedzinach dokonane przez NFOŚiGW i 8 skontrolowanych wojewódzkich funduszy w latach 2003-2005	71
5.4.6. Zestawienie stanów skontrolowanych Funduszy na koniec lat 2002-2005	72
5.4.7. Wydatki skontrolowanych Funduszy w latach 2003-2005.....	76

*)	umorzenia – kwota przeksięgowana w wyniku udzielonego umorzenia – z należności z tytułu pożyczek i kredytów na dotacje.....	80
5.4.8.	Udział środków NFOŚiGW i skontrolowanych wojewódzkich funduszy w finansowaniu przedsięwzięć na terenie województw	80
5.5.	Analiza stanu prawnego dotyczącego kontrolowanej działalności	81
5.6.	Uwarunkowania stanu skontrolowanych Funduszy	89
5.7.	Działalność kapitałowa w skontrolowanych Funduszach.....	92
5.8.	Współpraca z bankami	96
5.9.	Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli	97

Najczęściej stosowane w informacji skróty i oznaczenia:

NFOŚiGW, Narodowy Fundusz - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wojewódzki fundusz	- wojewódzki fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej
GPW	- Giełda Papierów Wartościowych
UZP	- Urząd Zamówień Publicznych
PZP	- Prawo Zamówień Publicznych

1. Wprowadzenie

Temat Działalność Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej w latach 2003-2005.

Numer D/05/505

Uzasadnienie podjęcia kontroli Kontrola podjęta została na wniosek Prezesa Rady Ministrów. NIK przeprowadzała kontrole funduszy w 2000 r. i w 2003 r.

Wykazały one m.in. nieprawidłowości w wykorzystywaniu i gospodarowaniu posiadanymi środkami, nieegzekwowanie efektów ekologicznych, niezasadne przyznawanie umorzeń spłat pożyczek, niegospodarne wykorzystywanie środków finansowych na cele własne. Stwierdzono wysokie stany środków, ponad poziom niezbędny do zachowania płynności finansowej, kierowanie wolnych środków na zakup papierów wartościowych lub lokaty oraz nieprawidłowości w działalności kapitałowej.

Powyższe ustalenia potwierdzały zasadność ponownego przeprowadzenia kontroli.

Cel Celem kontroli było dokonanie oceny prawidłowości gospodarowania przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej środkami publicznymi, a w szczególności ocena:

- zaangażowania środków na cele ekologiczne i przestrzegania procedur przy udzielaniu pomocy finansowej oraz stosowanych form dofinansowania,
- przestrzegania obowiązku określania przewidywanego efektu ekologicznego oraz jego egzekwowania przy rozliczaniu umów o dofinansowanie,
- kosztów własnych funduszy,
- prowadzonej działalności kapitałowej (nabywania akcji, udziałów i obligacji),
- stanu środków funduszy na koniec każdego roku objętego badaniem,
- realizacji wniosków pokontrolnych z wcześniejszych kontroli.

Tematyka, badany okres i czas Podstawowa tematyka kontroli obejmowała przede wszystkim wywiązywanie się funduszy z zadań statutowych oraz gospodarkę finansową funduszy.

prowadzenia kontroli Kontrola, przeprowadzona w okresie od 28 grudnia 2005 r. do 7 lipca 2006 r., obejmowała lata 2003-2005.

Jednostki objęte kontrolą Kontrola wykonana została w NFOŚiGW oraz w 8 wojewódzkich funduszach ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Jednostki do kontroli wskazał Prezes Rady Ministrów.

Kontrolę NFOŚiGW przeprowadzono pod względem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności, natomiast wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej pod względem legalności, gospodarności i rzetelności.

2. Podsumowanie wyników kontroli

2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia gospodarowanie środkami NFOŚiGW i 8 objętych kontrolą wojewódzkich funduszy oraz ich wykorzystanie na cele mające służyć poprawie stanu środowiska i wspieraniu realizacji polityki ekologicznej państwa, mimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Łącznie w latach 2003-2005 NFOŚiGW zawarł 2,4 tys. umów o wartości 4.534 mln zł, a w 8 skontrolowanych wojewódzkich funduszach zawarto 15,1 tys. umów na łączną kwotę 3.168 mln zł. Na dofinansowanie przedsięwzięć proekologicznych w okresie objętym kontrolą łącznie wypłacono 8.090 mln zł, z tego ze środków NFOŚiGW 4.497 mln zł i wojewódzkich funduszy 3.593 mln zł. NIK pozytywnie ocenia udzielanie pomocy finansowej w formie pożyczek i dotacji oraz nie zgłasza uwag co do celowości przyznanego dofinansowania.

W badanym okresie koszty finansowe Funduszy spadły, z 38,7 mln zł do 14,9 mln zł, tj. o 61%. Wynikały one głównie z odpisów aktualizujących wartość posiadanych akcji i udziałów spółek oraz należności z tytułu pożyczek i kredytów. Fundusze nie rozwijały działalności kapitałowej i w większości nie nabywały nowych akcji. Tylko NFOŚiGW inwestował w spółki, w których walory objął przed kontrolowanym okresem. W latach 2003-2005 liczba spółek, gdzie Fundusze posiadały akcje lub udziały, zmniejszyła się z 71 do 60. W 5 Funduszach dokonano sprzedaży posiadanych akcji lub udziałów 8 spółek, a w 3 Funduszach nastąpiło zmniejszenie liczby posiadanych akcji i udziałów w związku z zakończeniem procesów likwidacyjnych 6 spółek. Na koniec 2005 r., w porównaniu do 2003 r., w NFOŚiGW wartość księgowa akcji i udziałów zwiększyła się o 47,9%, natomiast w wojewódzkich funduszach wartość akcji i udziałów zmniejszyła się o 11,9%.

Stwierdzone przez NIK nieprawidłowości w działalności Funduszy, dotyczyły przypadków przyznawania dofinansowania oraz realizacji i rozliczania umów, m.in. nierzetelnego rozpatrywania niektórych wniosków, okresowego braku procedur i niewłaściwego ich stosowania. W umowach, zwłaszcza pożyczek, nie w pełni zabezpieczano interesy Funduszy, a także nie zawsze określano w nich wymagania dotyczące efektów ekologicznych i rzeczowych oraz sposobu ich potwierdzania. Nie wszystkie Fundusze zobowiązywały beneficjentów do stosowania ustawy – Prawo zamówień publicznych i do zwrotu środków wykorzystanych niezgodnie z umową.

Na koniec 2005 r. stan Funduszy objętych kontrolą wynosił łącznie 7.289 mln zł. W stosunku do początku 2003 r., nastąpił wzrost stanu Funduszy - o niecałe 4% NFOŚiGW, a o około 20% wojewódzkich funduszy. Wysoki przyrost tego stanu w wojewódzkich funduszach wynikał głównie z ograniczenia wydatków w formie dotacji przy równoczesnym wzroście poziomu udzielanych pożyczek i kredytów.

Zdaniem NIK za niewłaściwe należy uznać doprowadzanie do kumulowania wolnych środków i ich angażowania w działalność finansową. Powodowało to konieczność lokowania w bankach, a także inwestowania, przez niektóre Fundusze, w papiery wartościowe. Działalność taka powinna jednak być ograniczana do poziomu niezbędnego, zapewniającego płynność finansową Funduszy. Ustawowym celem Funduszy jest bowiem udzielanie dofinansowania

przedsięwzięć proekologicznych, a działalność finansowa powinna zapewniać optymalne wykorzystanie bieżących, niezagospodarowanych jeszcze przychodów.

W ocenie NIK nieefektywna była działalność kapitałowa prowadzona przez skontrolowane Fundusze. Przed okresem objętym kontrolą, czyli przed 2003 r., Fundusze w większości zaangażowały swoje środki w spółki o niezadowalających wynikach finansowych, co powodowało konieczność dokonywania stosownych przeksięgowania (odpisów) aktualizujących wartość posiadanych akcji i udziałów, w celu przedstawienia właściwego wyniku finansowego. W NFOŚiGW odpisy utworzone w badanym okresie stanowiły 14,1%, a w 8 wojewódzkich funduszach 27,9% początkowego kapitału posiadanych akcji i udziałów spółek na koniec 2005 r. Wskaźnik tych odpisów do stanu funduszy na koniec 2005 r. wynosił 1,3% w NFOŚiGW, a 1,4% w wojewódzkich funduszach. Z uwagi na wysoką wartość księgową pozostałych akcji i udziałów na koniec 2005 r. (około 372 mln zł posiadanych przez NFOŚiGW i 88 mln zł posiadanych przez wojewódzkie fundusze) oraz nieskuteczność działań na rzecz poprawy sytuacji finansowej spółek, dla których Fundusze dokonały odpisów, należy liczyć się z koniecznością ich dalszego zwiększania.

2.2. Synteza wyników kontroli

1. **Stan Funduszy** objętych kontrolą, w badanym okresie, z każdym rokiem zwiększał się, co w ocenie NIK było korzystne. Na stan ten i jego wzrost znaczący wpływ miała działalność statutowa Funduszy. Na koniec 2005 r. stan NFOŚiGW wynosił 4.806.162,4 tys. zł i w porównaniu do stanu na początek 2003 r. był wyższy o 3,7%, a w 8 skontrolowanych wojewódzkich funduszach wynosił łącznie 2.482.890,4 tys. zł, tj. wzrósł o 20,3%. (str. 15-16, 72-75)
2. **Stan należności z tytułu pożyczek i kredytów** w NFOŚiGW zmniejszył się na koniec 2005 r. o 96.624,3 tys. zł w porównaniu ze stanem na początek 2003 r., co oznacza, że Fundusz ten nie przeznaczał całości środków pochodzących ze spłat na wypłaty nowych pożyczek. Odwrotna tendencja wystąpiła w skontrolowanych wojewódzkich funduszach, w których należności z tytułu pożyczek i kredytów łącznie zwiększyły się w tym okresie o 409.922,4 tys. zł. Natomiast wszystkie skontrolowane Fundusze zwiększyły stan wolnych środków – Narodowy Fundusz o 159.867,3 tys. zł, tj. o 75,3%, a wojewódzkie fundusze o 141.174,9 tys. zł, tj. o 30,7%. Tendencje wzrostu stanu wolnych środków, zdaniem NIK, należy uznać za niepożądane, ponieważ powinny one być wykorzystane przez Fundusze w ich działalności statutowej. (str. 15-17, 72-75)
3. **Udział należności z tytułu pożyczek i kredytów** w stanie poszczególnych Funduszy był zróżnicowany pod względem poziomu, jak i tendencji zmian, co oznacza, że w różnym stopniu angażowały środki w pożyczki i kredyty na przedsięwzięcia proekologiczne. Stosunkowo wysoki udział należności z tego tytułu w badanym okresie występował w NFOŚiGW (89,9%–82,5%), a spośród wojewódzkich funduszy w WFOŚiGW w Toruniu, Gdańsku i w Warszawie. Z kolei w WFOŚiGW w Katowicach i w Łodzi, udziały należności kształtowały się na poziomie zaledwie 51%-70%, z uwagi na duże zaangażowanie w działalność finansową, a w WFOŚiGW w Łodzi także ze względu na mało efektywną działalność kapitałową. (str. 15-17, 72-75)

4. Istotny wpływ na odbudowywanie kapitału posiadanego przez Fundusze, miały **przychody z tytułu oprocentowania pożyczek i kredytów** oraz w coraz większym stopniu **przychody z oprocentowania czasowo wolnych środków**. Kumulowanie wolnych środków w ciągu roku prowadziło do zwiększania przychodów z działalności lokacyjnej, zarówno kwotowo jak i udziałowo, zamiast zwiększania przychodów z tytułu odsetek od pożyczek i kredytów udzielanych na działalność proekologiczną.

W NFOŚiGW, na koniec poszczególnych lat badanego okresu, stan wolnych środków wynosił od 113,9 mln zł do 252,2 mln zł, a w 8 wojewódzkich funduszach (łącznie) – od 395,9 mln zł do 600,6 mln zł. Środki te deponowano w bankach w formie **rachunków typu Over/Night i lokat okresowych**, a w NFOŚiGW oraz WFOŚiGW w Łodzi i w Katowicach inwestowano również w **papiery wartościowe**. Oprocentowanie **lokat** z reguły nie było niższe niż 0,5 punktu procentowego od odpowiadających indeksów WIBID. Zdaniem NIK środki te należało w większym stopniu angażować w udzielanie dofinansowania w formie pożyczek i kredytów na rzecz ochrony środowiska. (str. 15-17, 21, 72-75)

Przychody z oprocentowania wolnych środków wzrosły, zwłaszcza w NFOŚiGW, gdzie w 2005 r. wynosiły 43.250,1 tys. zł i były wyższe o 44,6% niż w 2003 r., natomiast w **8 skontrolowanych wojewódzkich funduszach** (łącznie) w 2005 r. wynosiły 32.577,7 tys. zł i zwiększyły się o 1,9%. Wzrost tych przychodów w NFOŚiGW wynikał głównie ze zwrotu pożytków uzyskanych przez beneficjentów od zaliczkowo wypłaconych pożyczek przez NFOŚiGW, lokowanych przez beneficjentów na rachunkach komercyjnych, a nie angażowanych w przedsięwzięcia proekologiczne. Spośród wojewódzkich funduszy największy przyrost przychodów z tego tytułu w 2005 r. stwierdzono w WFOŚiGW w Toruniu o 128,7%, w Łodzi o 89,7% i w Białymstoku o 88,2%. Znaczące zmniejszenie tych przychodów - o 82,8% w WFOŚiGW w Warszawie, wynikało z istotnego zmniejszenia stanu wolnych środków i zaangażowania ich w działalność pożyczkowo-kredytową. (str. 20-21)

Przychody z tytułu oprocentowania pożyczek i kredytów w 2005 r. w NFOŚiGW wynosiły 115.432 tys. zł i były mniejsze o 39,9% od osiągniętych w 2003 r., z kolei w **8 objętych kontrolą wojewódzkich funduszach** w 2005 r. wynosiły 67.743,4 tys. zł, tj. były mniejsze o 15,2% w porównaniu do 2003 r. Zmniejszanie się tych przychodów wynikało głównie ze stosowania w zawieranych umowach, ze względów promocyjnych, coraz niższych stóp procentowych. NFOŚiGW w 2005 r. średnie oprocentowanie udzielonych pożyczek zmniejszył z 0,444 srw w 2003 r. do 0,301 srw w 2005 r. Spośród wojewódzkich funduszy największy spadek tych przychodów wystąpił w WFOŚiGW w Kielcach – o 44,2% i spowodowany był obniżeniem stopy oprocentowania umów pożyczek z 5,66% w 2003 r. do 3,42% w 2005 r., a także obniżeniem poziomu należności z tytułu pożyczek. Jedynie w dwóch Funduszach przychody z tego tytułu zwiększyły się – o 3,5% w WFOŚiGW w Łodzi i o 1,8% WFOŚiGW w Gdańsku. (str. 19-22)

5. Z ustaleń kontroli wynika, że badane Fundusze angażowały znaczne środki w realizację zadań statutowych udzielając **dofinansowania w formie dotacji i pożyczek**, na przedsięwzięcia proekologiczne, szczególnie inwestycyjne, uwzględniając priorytetowe dziedziny, wynikające z przyjętych programów i strategii. Zdaniem NIK, nie podjęto jednak wystarczających działań ograniczających nadpłynność wolnych środków i nie doprowadzono

do pełnego przeznaczenia posiadanych środków na bezpośrednie dofinansowywanie przedsięwzięć proekologicznych.

NFOŚiGW w okresie trzech lat objętych kontrolą, na podstawie 2.374 umów udzielił dofinansowania na łączną kwotę 4.534.431 tys. zł, w tym na podstawie 1.876 umów dotacji o wartości 1.680.452 tys. zł. W **8 skontrolowanych wojewódzkich funduszach** w badanym okresie zawarto 15.078 umów, na łączną kwotę 3.168.192 tys. zł, przy czym 9.854 umów dotacji o wartości 790.362 tys. zł. (str. 26-27, 64-68)

NFOŚiGW, w badanym okresie, najwięcej środków w formie **dotacji**, angażował w dofinansowanie przedsięwzięć w dziedzinie gospodarki wodnej, zawierając w tym zakresie umowy na łączną kwotę 344.330 tys. zł. Jednocześnie, z każdym rokiem, zwiększał zaangażowanie środków w dziedzinie ochrony wód, zawierając umowy o łącznej wartości 16.271 tys. zł. Na stałym poziomie utrzymywał udzielanie dotacji w dziedzinie ochrony powietrza. Ochrona powietrza stanowiła priorytetową dziedzinę dofinansowania przez NFOŚiGW w formie pożyczek. Łącznie zaangażowano na ten cel 1.249.480 tys. zł. Systematycznie zwiększał w kolejnych latach - z 18% do 56% - zaangażowanie środków w dziedzinie ochrony wód, zawierając umowy o łącznej wartości 1.120.539 tys. zł. (str. 28-30, 64-68)

W **wojewódzkich funduszach**, zgodnie z przyjętymi priorytetami, największych **dotacji** udzielono na realizację przedsięwzięć w dziedzinie ochrony powietrza, zawierając umowy na łączną kwotę 172.980 tys. zł. Stopniowo zwiększano udział dofinansowania w zakresie ochrony wód, angażując łącznie 148.585 tys. zł, a także w dziedzinie gospodarki wodnej (88.701 tys. zł). W formie **pożyczek**, przez cały okres objęty kontrolą, najwięcej środków przeznaczono na ochronę wód - w łącznej kwocie 1.137.433 tys. zł. W mniejszym stopniu angażowano środki na realizację przedsięwzięć w dziedzinie ochrony powietrza, w łącznej wartości umów 662.645 tys. zł. (str. 30-31, 64-68)

6. Narodowy Fundusz i wojewódzkie fundusze udzielały pożyczek płatniczych¹ na łączną kwotę 41.068 tys. euro i 79.582,6 tys. zł, mimo, że taka forma wykorzystania środków finansowych Funduszy nie jest wymieniona w art. 411 ustawy – Prawo ochrony środowiska. Nie negując celowości udzielania pożyczek płatniczych, NIK ponownie² zwraca uwagę na brak ustawowego uregulowania takiej formy wspierania finansowego beneficjentów. (str. 35-36)
7. Skontrolowane Fundusze w badanym okresie zmniejszały **wydatki na dotacje**. Szczególnie wyraźne ich zmniejszenie wystąpiło w wojewódzkich funduszach - o 21,0%, natomiast w NFOŚiGW o 10,0%. Łącznie wydatki te stanowiły około 85% wydatków ogółem. (str. 50, 65-68)

Jak ustalono, w NFOŚiGW umowy dotacji stanowiły około 37% udzielonej pomocy finansowej, a w wojewódzkich funduszach około 25%. Wyższy udział dofinansowania w formie dotacji w NFOŚiGW spowodowany był realizacją wydatków ujętych w ustawach budżetowych oraz zadań określonych w ustawie Prawo geologiczne i górnicze, nie mającej zastosowania w wojewódzkich funduszach. (str. 27, 65-68)

¹ Patrz – Załącznik 5.1. - *Słowniczek ważniejszych pojęć*

² Informacja o wynikach kontroli wykonania planu finansowego Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w 2005 r. – Warszawa, maj, 2006 r. – Najwyższa Izba Kontroli – KSR 41007/06, Nr ewid. 58/2006/P05117/KSR

Zdaniem NIK udzielanie pomocy finansowej w formie pożyczek umożliwia wielokrotne angażowanie środków, a także ze względu na stosowane umorzenia części spłat pożyczek, motywuje beneficjentów do efektywnej i terminowej realizacji przedsięwzięć.

8. W wyniku realizacji przedsięwzięć współfinansowanych przez kontrolowane Fundusze w latach 2003–2005, osiągnięto w istotnym zakresie zakładane **efekty ekologiczne**. W poszczególnych dziedzinach finansowania były one proporcjonalne do wartości zakończonych umów, zawartych przez Fundusze w badanym okresie. Np. z dziedziny ochrony powietrza zakończono 86,4% liczby umów zawartych przez NFOŚiGW o wartości stanowiącej 19,7% kwoty zawartych umów, natomiast beneficjenci wojewódzkich funduszy w dziedzinie tej zakończyli 85,6% liczby umów, stanowiących 76,4% wartości zawartych umów.

Planowane i uzyskane efekty, w systemie informatycznym, rejestrowano jedynie w WFOŚiGW w Toruniu i w Gdańsku, a w pozostałych Funduszach efektów ekologicznych nie rejestrowano w systemie informatycznym. (str. 47-50)

9. Ustalenia kontroli wykazały, że badane Fundusze udzielały pomocy finansowej zgodnie z katalogiem dziedzin i programów określonych przepisami. Stwierdzone nieprawidłowości związane były z brakiem lub nieprzestrzeganiem procedur przyznawania dofinansowania na realizację przedsięwzięć proekologicznych. W 2 Funduszach (WFOŚiGW w Białymstoku i w Toruniu) okresowo nie posiadano procedur rozpatrywania wniosków o udzielenie dofinansowania, stosownie do art. 414 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, a w 2 kolejnych (w WFOŚiGW we Wrocławiu i w Łodzi) procedury były niepełne. Obowiązujące procedury nie zawsze właściwie stosowano. Stwierdzono uchybienia w rozpatrywaniu wniosków i udzielaniu dofinansowania, co należy uznać za nierzetelne. (str. 24-25)

W 3 wojewódzkich funduszach (w WFOŚiGW w Katowicach, Łodzi, we Wrocławiu), stwierdzono m.in. niewystarczającą jednoznaczność procedur, nie przestrzeganie ich przy rozpatrywaniu wniosków, udzielanie dofinansowania na podstawie niekompletnych wniosków. Ponadto w 6 wojewódzkich funduszach nie określono terminów rozpatrywania wniosków, a w trzech stwierdzono długotrwale ich rozpatrywanie. (str. 25)

10. Kontrola wykazała nieprawidłowości przy zawieraniu umów o dofinansowanie przedsięwzięć. Na 298 przeanalizowanych umów w skontrolowanych Funduszach, nieprawidłowości stwierdzono w 6 umowach spośród 74 zawartych przez NFOŚiGW i w 56 umowach spośród 146 zawartych przez 5 WFOŚiGW – w Łodzi, Katowicach, Toruniu, Warszawie i we Wrocławiu. Dotyczyły one m.in. niedostatecznej analizy sytuacji finansowej beneficjentów ubiegających się o pożyczki, nie stosowania zapisów zobowiązujących do zwrotu środków wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem, nie stosowania zapisów o planowanych efektach rzeczowych i ekologicznych oraz sposobie ich dokumentowania. Nie wymagano także dokumentowania udziału własnych środków. Były to działania niegospodarne i nierzetelne. (str. 30-35, 47, 58)

NFOŚiGW w 5 umowach nie w pełni zabezpieczył swoje interesy. W wyniku tego pobierane odsetki od zaliczkowo wypłaconych pożyczek były niższe niż pożytki uzyskiwane przez beneficjentów od kwot zaliczek czasowo ulokowanych w bankach, a także niższe niż w przypadku samodzielnego zarządzania tymi środkami przez Fundusz. Wypłacone zaliczki dotyczyły największych przedsięwzięć związanych z restrukturyzacją energetyki zawodowej

w celu ułatwienia beneficjentom sprawnego zbilansowania finansowania. Dopiero w wyniku realizacji wniosków NIK, NFOŚiGW podjął działania w wyniku których odzyskał należne pożyczki. (str. 20)

11. W kontrolowanych Funduszach stwierdzono nieprawidłowości w realizacji umów na dofinansowanie przedsięwzięć proekologicznych i nierzetelne ich rozliczanie. W zbadanej populacji 298 umów, nieprawidłowości stwierdzono łącznie w 29 umowach zawartych przez 4 Fundusze: NFOŚiGW oraz WFOŚiGW w Toruniu, Warszawie i we Wrocławiu. Odnotowano przypadki zakupu sprzętu nie wyszczególnionego w umowie, nieegzekwowania od beneficjentów wykazania osiągniętego efektu ekologicznego, a także nieterminowego rozliczania umów. Pomimo nieprawidłowości dokonywano wypłat, a tym samym dopuszczano do odstępowania beneficjentów od warunków umów. Zdaniem NIK były to działania nierzetelne i niegospodarne ze strony Funduszy. (str. 46-47, 58)
12. NFOŚiGW w badanym okresie systematycznie zwiększał **stan majątku ulokowanego w udziałach i akcjach** spółek z 251.154,3 tys. zł na początek 2003 r. do 371.576,9 tys. zł na koniec 2005 r., tj. o 47,9%. Natomiast w zbadanych wojewódzkich funduszach, w tym samym okresie, wartość księgowa akcji i udziałów spółek handlowych zmniejszyła się z kwoty 99.967,1 tys. zł na początku 2003 r. do wartości 88.080,5 tys. zł na koniec 2005 r., tj. o 11,9%. (str. 36-40)

Prowadzona przez Fundusze **działalność kapitałowa** wykazała niskie efekty finansowe. Fundusze angażowały swój kapitał w spółki o złej kondycji finansowej. Spółki te często znajdowały się w sytuacji wymuszającej rozpoczęcie procesów upadłościowych lub likwidacyjnych. Powodowało to konieczność tworzenia odpisów porównywalnych z odpisami na zagrożone należności z tytułu pożyczek i kredytów. Odpisy były operacjami księgowymi dla okresowego urealnienia wartości majątku, w celu uniknięcia jednorazowego pogorszenia wyniku finansowego Funduszu. W NFOŚiGW odpisy na zagrożone akcje i udziały łącznie w badanym okresie wyniosły 60.762 tys. zł, tj. 33,2% kosztów finansowych. W skontrolowanych 8 wojewódzkich funduszach odpisy na udziały i akcje wyniosły łącznie 34.007,7 tys. zł, tj. 48,3% kosztów finansowych.

Przychody z dywidend jedynie w około 10% w NFOŚiGW i w około 2% w wojewódzkich funduszach, redukowały skutki dokonanych odpisów. Szczególnie nieefektywnie zarządzały majątkiem kapitałowym NFOŚiGW oraz WFOŚiGW w Łodzi i we Wrocławiu, które w różnych formach udzielały spółkom wsparcia finansowego, nie egzekwując skutecznie programów naprawczych. (str. 36-40, 92-96)

13. W kontrolowanym okresie nastąpił spadek **wydatków**, pomimo tendencji wzrostowej wydatków na utrzymanie biur i organów Funduszy. Wydatki ogółem w NFOŚiGW wyniosły 2.168 mln zł, a w wojewódzkich funduszach 1.443 mln zł, tj. mniej odpowiednio o 11,2% i o 21,4%, w porównaniu do 2003 r. Natomiast wydatki związane z **utrzymaniem Biura** i organów Funduszy wzrosły - w NFOŚiGW o 27,4%, a w 8 skontrolowanych wojewódzkich funduszach o 13,4%, w stosunku do 2003 r. Podstawową przyczyną ich wzrostu, było zwiększenie poziomu **zatrudnienia**, wynikające zwłaszcza w NFOŚiGW z realizacji zadań związanych z wykorzystaniem środków pomocowych UE. (str. 51-52)
14. We wszystkich skontrolowanych Funduszach w badanym okresie systematycznie malały **koszty finansowe** działalności. W NFOŚiGW zmniejszyły się o 43,9%, w 8 wojewódzkich

funduszach o 43,7%. Około 80% tych kosztów stanowiły odpisy aktualizujące na należności z tytułu pożyczek oraz akcje i udziały. W ocenie NIK spadek kosztów finansowych działalności Funduszy był zjawiskiem pozytywnym, świadczącym o większej staranności analizy sytuacji finansowych podmiotów ubiegających się o dofinansowanie. (str. 53)

15. **Wydatki i zakupy inwestycyjne własne** w Narodowym Funduszu wzrastały w badanym okresie i stanowiły około 1,4% wydatków ogółem. W wojewódzkich funduszach w 2004 r. ich udział w wydatkach ogółem był najwyższy i stanowił około 0,8%. Wydatki te dotyczyły głównie zakupów sprzętu komputerowego, remontów i modernizacji siedzib Funduszy oraz powiększania ich powierzchni. Fundusze, w ocenie NIK, racjonalnie gospodarowały środkami przeznaczonymi na inwestycje i zakupy inwestycyjne, z wyjątkiem NFOŚiGW i w WFOŚiGW w Białymstoku i w Katowicach, gdzie stwierdzono nieprawidłowości związane z realizacją zakupów i prowadzonych prac. (str. 53-54, 76-80)
16. W wyniku kontroli uzyskano następujące **rezultaty finansowe kontroli**:
 - uszczuplenia środków publicznych – 125.000 zł,
 - środki wydatkowane z naruszeniem prawa – 6.288.353 zł,
 - środki wydatkowane niegospodarnie i niecelowo – 6.688.729 zł,
 - błędy w ewidencji finansowo-księgowej i sprawozdaniach na kwotę 24.972.548 zł,
 - pożytki finansowe w postaci należnych środków publicznych – 240.063 zł; zwrot kwoty 15.063 zł nastąpił w dniu 27 lipca 2006 r. (str. 61-62)

2.3. Wnioski

W celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości w działalności NFOŚiGW oraz 8 objętych kontrolą wojewódzkich funduszy, Najwyższa Izba Kontroli wskazuje na potrzebę podjęcia działań przez:

- Ministra Środowiska poprzez:
 - Zainicjowanie działań zmierzających do uregulowania prawnego, polegającego na rozszerzeniu o pożyczki płatnicze form dofinansowania przedsięwzięć ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przy udziale zagranicznych bezzwrotnych środków pomocowych.
- Rady Nadzorcze Funduszy poprzez:
 - Zwiększenie nadzoru nad Zarządami Funduszy, w szczególności w zakresie działalności kapitałowej.
- Zarządy Funduszy poprzez:
 1. Zwiększenie zaangażowania wolnych środków Funduszy na realizację przedsięwzięć proekologicznych, w szczególności na działalność pożyczkowo-kredytową.
 2. Stworzenie systemu usprawniającego rozpatrywanie wniosków oraz przestrzeganie procedur rozpatrywania wniosków o dofinansowanie zadań proekologicznych.
 3. Jednoznaczne określanie w umowach z beneficjentami planowanego efektu ekologicznego i rzeczowego oraz egzekwowanie ich prawidłowego udokumentowania przy rozliczaniu umów.
 4. Zweryfikowanie zasad angażowania kapitałowego środków Funduszy pod kątem celowości utrzymywania jego obecnego stanu i struktury.

3. Ważniejsze wyniki kontroli

3.1. Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej są częścią czteroszczeblowego systemu obejmującego również fundusze powiatowe i gminne. Wszystkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej mają status funduszy celowych, przy czym NFOŚiGW jest państwowym funduszem celowym, a pozostałe – funduszami samorządowymi podległymi władzom samorządowym odpowiedniego szczebla. NFOŚiGW i wszystkie wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej są osobami prawnymi. Fundusze te działają na zasadach określonych *ustawą z dnia 26 listopada 1998r. o finansach publicznych*³ oraz *ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r.- Prawo ochrony środowiska*⁴, zwanej dalej ustawą.

Zgodnie z **art. 22 ust.3 pkt 1 i 2 ustawy o finansach publicznych** Narodowy Fundusz - jako państwowy fundusz celowy realizuje zadania wyodrębnione z budżetu państwa, a wojewódzkie fundusze – jako wojewódzkie fundusze celowe realizują zadania wyodrębnione z budżetu województwa.

Zgodnie z **art. 400 ust. 3 ustawy** Narodowy Fundusz i wojewódzkie fundusze prowadzą samodzielną gospodarkę finansową, pokrywając z posiadanych środków i uzyskiwanych wpływów wydatki na finansowanie zadań określonych w ustawie oraz kosztów działalności. Fundusze te prowadzą gospodarkę finansową w sposób zapewniający pełne wykorzystanie środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną (**art. 400 ust. 4 ustawy**).

Organami Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy są Rada Nadzorcza i Zarząd. W strukturze każdego funduszu znajduje się biuro obsługujące te organy (**art. 412 ustawy**). Nadzór nad działalnością Narodowego Funduszu sprawuje Minister Środowiska, a nad wojewódzkimi funduszami - wojewoda (**art. 419 ust. 1 i 6 ustawy**).

Gospodarka finansowa Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy podlegała w badanym okresie rygorom wynikającym z ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych⁵, ustawy z dnia 29 stycznia 2004r. – Prawo zamówień publicznych⁶, ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁷ oraz innych przepisów określających gospodarkę finansową funduszy celowych.

Głównym źródłem przychodów funduszy ochrony środowiska są opłaty i kary związane z użytkowaniem środowiska oraz z naruszeniem zasad jego ochrony. Fundusze uzyskują też przychody z odsetek od udzielanych pożyczek oraz z odsetek od lokat czasowo niewykorzystanych środków funduszy.

³ j.t. Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 z późn. zm., od dnia 1 stycznia 2006 r. obowiązuje ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych – Dz. U. Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.

⁴ Dz. U. z 2006 r. Nr 129, poz. 902 z późn. zm.

⁵ Od dnia 1 stycznia 2006 r. obowiązuje ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.).

⁶ Dz. U. Nr 19, poz. 177 z późn. zm. Ustawa ta obowiązuje od dnia 2 marca 2004 r. Do dnia 1 marca 2004 r. obowiązywała ustawa z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych - Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 664 z późn. zm.

⁷ j.t. Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 z późn. zm.

Na podstawie delegacji z art. **417 ust. 1 ustawy** Minister Środowiska wydał rozporządzenie z dnia 20 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej⁸.

Narodowy Fundusz wraz z wojewódzkimi funduszami stanowi istotną część systemu finansowego wspierania realizacji polityki ekologicznej państwa z pozabudżetowych środków publicznych. Posiadane środki fundusze przeznaczają głównie na wspieranie przedsięwzięć proekologicznych (w tym inwestycji służących ochronie środowiska).

Wsparcie funduszy ma formę:

- oprocentowanych pożyczek z możliwością częściowego umorzenia spłat, uzależnioną przede wszystkim od terminowego ukończenia wspieranego przedsięwzięcia i od osiągnięcia zakładanych efektów ekologicznych,
- dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów bankowych udzielanych na cele proekologiczne,
- dotacji.

Dopuszcza się również kapitałowe zaangażowanie NFOŚiGW oraz wojewódzkich funduszy w przedsięwzięcia zgodne z celami funduszy.

W badanym okresie działania funduszy koncentrowały się na wspomaganiu realizacji działań wynikających z Polityki Ekologicznej Państwa oraz programów i strategii przyjętych przez Radę Ministrów jak: Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych, Strategia Gospodarki Wodnej, Krajowy Plan Gospodarki Odpadami, Krajowy Program Redukcji Emisji, tj. podstawowych dokumentów uwzględniających zadania związane z wypełnianiem zobowiązań Polski wobec UE, wynikających z negocjacji akcesyjnych w obszarze „Środowisko”.

W NFOŚiGW, w okresie objętym kontrolą, wprowadzono zmiany organizacyjne mające na celu zapewnienie wypełniania roli jednostki wdrażającej programy pomocy finansowej UE.

Wspólna strategia Narodowego Funduszu oraz wojewódzkich funduszy, a także współpraca z Ministrem Środowiska i marszałkami województw miały stworzyć odpowiednie warunki w procesie identyfikacji i przygotowania przedsięwzięć do absorpcji środków z Funduszu Spójności (przed 2004 r. ISPA).

W badanym okresie corocznie wzrastała wielkość środków, którymi dysponował NFOŚiGW oraz wojewódzkie fundusze. Na wzrost ten znaczący wpływ miała wielkość przychodów, w tym z działalności finansowej Funduszy. W latach 2003-2005 łączne przychody w NFOŚiGW wynosiły 2.310.294 tys. zł, a w 8 skontrolowanych wojewódzkich funduszach 1.851.454,8 tys. zł.

Na przychody z tytułów wynikających z ustawy - Prawo ochrony środowiska, Prawo wodne oraz Prawo geologiczne i górnicze NFOŚiGW i wojewódzkie fundusze miały ograniczony wpływ, gdyż odpowiedzialne za nie były odpowiednie organy administracji publicznej. Natomiast zarówno NFOŚiGW jak i wojewódzkie fundusze, miały decydujący

⁸ Dz. U. Nr 230, poz. 1934.

wpływ na strukturę i poziom **przychodów pozostałych**, głównie finansowych, w tym szczególnie z tytułu oprocentowania pożyczek i kredytów oraz oprocentowania wolnych środków.

Pozostałe przychody w NFOŚiGW stanowiły w kolejnych latach odpowiednio: 33,3%, 25,6%, 30,1% przychodów ogółem, a w 8 skontrolowanych wojewódzkich funduszach: 20,0%, 15,9%, 21,5%, przy czym najistotniejsza składowa tych przychodów – oprocentowanie pożyczek i kredytów w NFOŚiGW zmniejszyło się w 2004 r. i w 2005 r. odpowiednio o 25,6% i o 39,9%, a w 8 skontrolowanych wojewódzkich funduszach o 18,5% i o 15,2%, w odniesieniu do 2003 r.

Szczegółowa charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowania stanu majątkowego Funduszy przedstawione zostały w Załącznikach 5.5. i 5.6.

3.2. Istotne ustalenia kontroli

3.2.1. Stan funduszy objętych kontrolą

W badanym okresie **stan funduszy wzrastał**. W przypadku NFOŚiGW był to niewielki wzrost i wynosił średniorocznie około 1,2%. Natomiast łączne stany 8 skontrolowanych **wojewódzkich funduszy** wzrastały średnio w roku o około 6,7%. Najważniejszym składnikiem były należności z tytułu pożyczek i kredytów, których udział w stanie funduszy na koniec lat 2003-2005 w NFOŚiGW zawierał się w zakresie od 82,48% do 89,88%, a w 8 wojewódzkich funduszach (łącznie) od 70,89% do 78,62%. Ponadto istotny udział miały stany wolnych środków pieniężnych i papierów wartościowych. W NFOŚiGW zawierał się od 4,58% do 10,54%, a w 8 skontrolowanych funduszach od 16,77% do 24,19% stanu funduszy na koniec lat 2002-2005.

Stan funduszu NFOŚiGW na początek 2003 r. wynosił 4.633.987,1 tys. zł i wzrósł do 4.806.162,4 tys. zł, tj. o 3,7% na koniec 2005 r.

Łączny stan **8 skontrolowanych funduszy** na początek 2003 r. wynosił 2.064.148,7 tys. zł i w badanym okresie wykazywał równomierny wzrost:

- na 31.12.2003 r. – 2.220.700,1 tys. zł, tj. o 6,6% większy od stanu na początek 2003 r.,
- na 31.12.2004 r. – 2.360.931,0 tys. zł, tj. o 14,4% większy od stanu na początek 2003 r.,
- na 31.12.2005 r. – 2.482.890,4 tys. zł, tj. o 20,3% większy od stanu na początek 2003 r.

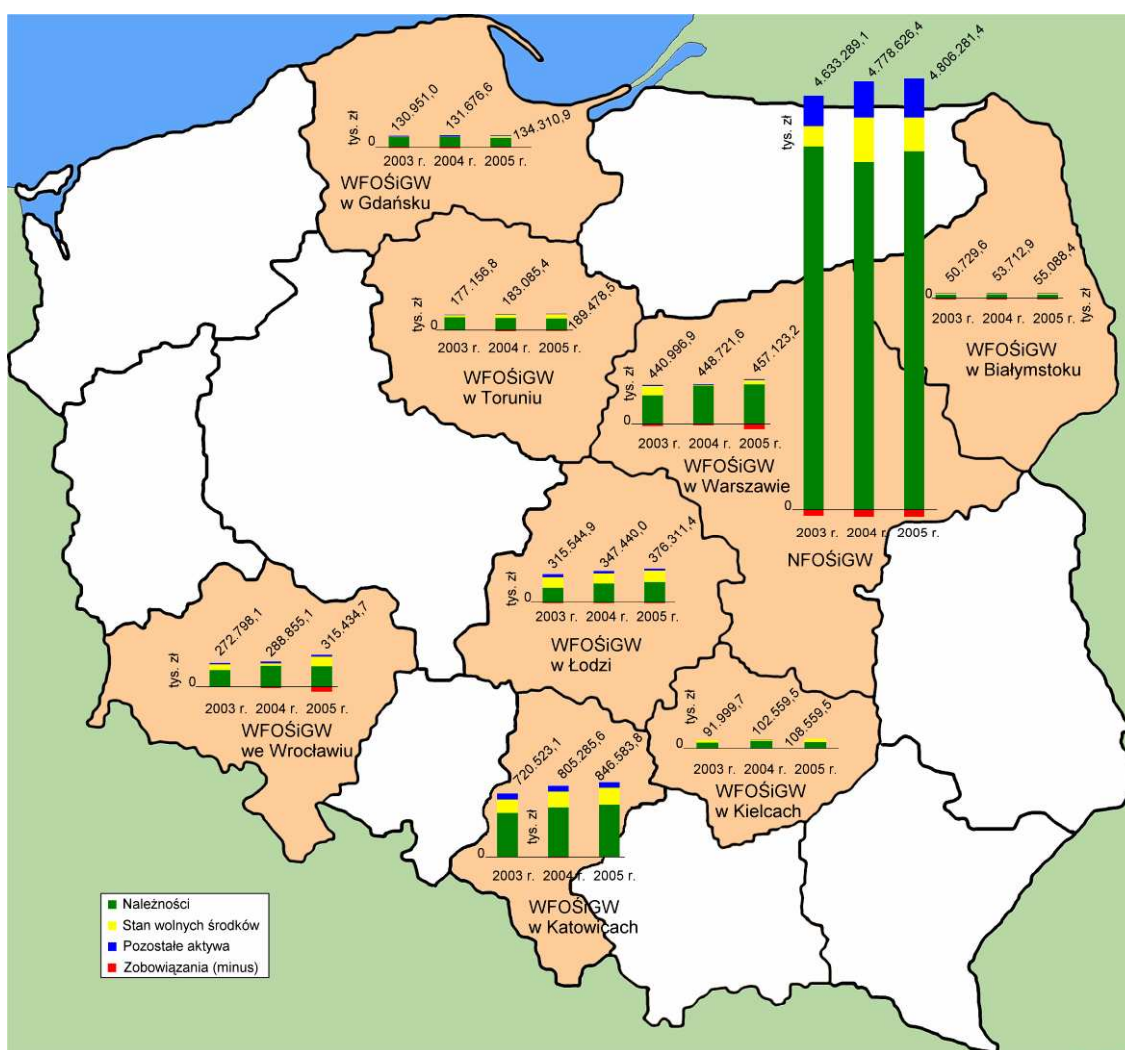
W NFOŚiGW stwierdzono spadek stanu **należności z tytułu pożyczek i kredytów** z kwoty 4.165.159,2 tys. zł na początek 2003 r. do kwoty 4.068.534,9 tys. zł na koniec 2005 r., tj. o 2,3%. Udzielana zwrotna pomoc była niższa niż spłaty, mimo że stosowano formę zaliczkowych wypłat pożyczek, w tym dla wojewódzkich funduszy. W przypadku NFOŚiGW spadek stanów należności skompensowany został, z niewielkim naddatkiem, przez wzrost stanu wolnych środków z kwoty 212.360,2 tys. zł na początek 2003 r. do 372.227,5 tys. zł, tj. o 75,3%, w tym szczególnie papierów wartościowych o 271,5%, a także akcji i udziałów, które na koniec 2005 r. były wyższe o 47,9% niż na początku 2003 r. Natomiast w 8 skontrolowanych wojewódzkich funduszach średniorocznie stan należności z tytułu pożyczek i kredytów wzrastał o 8,6%. Świadczyło to o coraz większym zaangażowaniu środków wojewódzkich funduszy w działalność pożyczkowo-kredytową w stosunku do spłat należności z tych tytułów.

Stan NFOŚiGW i wojewódzkich funduszy przedstawia Załącznik 5.4.6., natomiast wielkość i strukturę stanów majątkowych przedstawia Rys. 1.

W badanym okresie skontrolowane wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej zmniejszyły udział majątku kapitałowego (**udziały i akcje**) w stanie funduszy o 1,29 punktu procentowego, podczas gdy NFOŚiGW w okresie tym zwiększył ten udział o 2,31 punktu procentowego.

Udział **naleşności z tytułu pożyczek i kredytów** w stanie funduszy skontrolowanych 8 wojewódzkich funduszy był niższy niż w NFOŚiGW odpowiednio: o 18,99 punktu procentowego, 18,12; 3,86 i 9,22 punktu procentowego na koniec kolejnych lat 2002-2005.

Rys. 1. Wielkość i struktura stanów funduszy NFOŚiGW oraz objętych kontrolą wojewódzkich funduszy na koniec lat 2003-2005

Stany wolnych środków w 8 skontrolowanych wojewódzkich funduszach na początek 2003 r. i koniec kolejnych lat łącznie wynosiły odpowiednio: 459.423,5 tys. zł, 512.306,0 tys. zł, 395.949,1 tys. zł, 600.598,4 tys. zł i stanowiły odpowiednio 11,3%, 23,3%, 16,8%, 24,2% stanu funduszy.

W ocenie NIK WFOŚiGW we Wrocławiu nie miał potrzeby zaciągania pożyczki w NFOŚiGW w kwocie 50.000 tys. zł, wypłaconej jako zaliczka w sierpniu 2005 r., ponieważ do końca roku nie rozdysponował 31.090,8 tys. zł.

Najwyższy udział wolnych środków w stanie funduszu wystąpił w badanym okresie w WFOŚiGW w Łodzi. Jak stwierdziła NIK udział ten zwiększył się z 30,24% na początek 2003 r. do 34,70% na koniec 2005 r. W okresie tym ponad czterokrotnie wzrosła wartość wolnych środków zaangażowanych w papiery wartościowe (z 26.616,9 tys. zł do 117.588,8 tys. zł).

Udział **wolnych środków** (łącznie papiery wartościowe i środki pieniężne) w stanie funduszu 8 skontrolowanych wojewódzkich funduszy był wyższy od udziału tych środków w stanie funduszu NFOŚiGW na koniec lat 2002-2005 odpowiednio o 17,7; 18,7; 6,2; 16,4 punktu procentowego.

Spośród zbadanych 8 wojewódzkich funduszy najwyższe udziały rzeczowego majątku trwałego, wartości niematerialnych i prawnych w stanie funduszu wystąpiły w WFOŚiGW w Białymstoku od 2,74% na początek 2003 r. do 3,76% na koniec 2003 r., co odpowiadało kwocie 1.905,1 tys. zł, w WFOŚiGW we Wrocławiu od 1,68% na początek 2003 r. do 3,08% na koniec 2004 r. Przyczyną większych udziałów rzeczowego majątku trwałego, wartości niematerialnych i prawnych był fakt posiadania przez niektóre wojewódzkie fundusze placówek terenowych w dawnych siedzibach małych województw (dolnośląskie, mazowieckie), co wiązało się z posiadaniem np. większego parku samochodowego, a także własnych nieruchomości.

Wszystkie zbadane wojewódzkie fundusze posiadały **udziały i akcje** spółek handlowych. Najniższy ich udział w stanie funduszu stwierdzono w WFOŚiGW w Kielcach, w którym na początek 2003 r. wynosił 0,47%, a na koniec 2005 r. zmalał do 0,00%. Podobnie w WFOŚiGW w Toruniu, zmniejszył się z 0,75% na początek 2003 r. do 0,65% na koniec 2005 r.

Udział należności w stanie funduszu z tytułu pożyczek i kredytów w badanych funduszach wojewódzkich był zróżnicowany pod względem poziomu jak i tendencji zmian. Najwyższy udział tych należności w stanie funduszu na początek 2003 r. wystąpił w WFOŚiGW w Toruniu w wysokości 93,84%, który na koniec lat 2003-2005 uległ znacznemu zmniejszeniu i wynosił odpowiednio: 83,70%, 77,73%, 71,41%. W WFOŚiGW Warszawie w 2003 r. udziały należności wynosiły tylko 74,42%, a w następnych latach osiągnęły poziom 98,01% i 99,24%, co oznacza że praktycznie cały stan funduszu był zaangażowany w pożyczki na przedsięwzięcia proekologiczne. Największy z badanych funduszy, WFOŚiGW w Katowicach na koniec lat 2003-2005 osiągnął ustabilizowany, ale stosunkowo niski poziom, wynoszący odpowiednio 69,68%, 70,05%, 70,23%. WFOŚiGW w Łodzi, trzeci pod względem wielkości stanu funduszu w grupie badanych funduszy wojewódzkich, wykazywał jeszcze niższe udziały omawianych należności w stanie funduszu, wynoszące odpowiednio 51,10%, 60,37%, 60,46%, co związane było z zaangażowaniem środków w przynoszącą straty działalność kapitałową.

Zobowiązania 8 skontrolowanych wojewódzkich funduszy łącznie na początek 2003 r. wynosiły 11.189,2 tys. zł i systematycznie wzrastały w badanym okresie do kwoty 114.770,2 tys. zł na koniec 2005 r., tj. o 925,7%. Tak dynamiczny wzrost zadłużeń wynikał

z zobowiązań powstałych wobec NFOŚiGW z tytułu udzielonych pożyczek w łącznej kwocie 112.501 tys. zł, w tym pożyczka: w 2003 r. dla WFOŚiGW w Białymstoku w kwocie 10.000 tys. zł, w 2004 r. dla WFOŚiGW w Gdańsku w kwocie 3.000 tys. zł, w 2005 r. dla WFOŚiGW we Wrocławiu w kwocie 50.000 tys. zł i WFOŚiGW w Warszawie w kwocie 49.501 tys. zł. I tak w WFOŚiGW we **Wrocławiu** w latach 2003-2004 zobowiązania stanowiły 0,11 – 0,19% stanu funduszu, natomiast po wypłacie w sierpniu 2005 r. zaliczkowo 50.000 tys. zł pożyczki przez NFOŚiGW wskaźnik ten wzrósł do 15,98%, a w WFOŚiGW w **Warszawie** z 1,38% i 1,16% na koniec lat 2003, 2004 po wypłaceniu zaliczkowo we wrześniu 2005 r. 49.501 tys. zł pożyczki, wzrósł do 11,61%. Wypłacona w 2003 r. przez NFOŚiGW pożyczka 10.000 tys. zł dla WFOŚiGW w **Białymstoku** spowodowała wysoki wskaźnik zobowiązań w stosunku do stanu funduszu na koniec 2003 r. w wysokości 19,94%, który na koniec następnych lat zmniejszył się do 15,87% i do 12,28% na skutek spłaty rat pożyczki. Natomiast w wojewódzkich funduszach, które nie zaciągały pożyczek w NFOŚiGW, tj. WFOŚiGW w Katowicach, Kielcach, Łodzi i w Toruniu udział zobowiązań (minus) nie przekraczał 1,0% stanu funduszu.

NFOŚiGW i wojewódzkie fundusze oprócz zobowiązań finansowych bilansowych wynikających z finansowania swoich aktywów na wykazanym wcześniej poziomie posiadały **zobowiązania niebilansowe** wynikające z zawierania umów dotacji i pożyczek z beneficjentami.

NFOŚiGW wykazywał wzrost zobowiązań niebilansowych z 639.835 tys. zł na początek 2003 r. o 16,1%, 74,3%, 94,2% na koniec lat 2003 – 2005. Stan środków na koniec poszczególnych okresów zapewniał pokrycie wypłat zaległych – planowanych w minionym roku, niedokonanych przeważnie z powodu niedotrzymania terminów rozliczeń przez beneficjentów.

Natomiast w **wojewódzkich funduszach** stan zobowiązań niebilansowych na koniec poszczególnych lat, a szczególnie zaległych lub wynikających z harmonogramów umów, nie powodował zaburzeń w realizacji wypłat, a nawet większość wojewódzkich funduszy posiadała wolne środki pieniężne i/lub papiery wartościowe w wysokościach powodujących nadpłynność. Np. WFOŚiGW w Katowicach na koniec 2003 r. posiadał zobowiązania z tytułu zawartych umów pożyczek w kwocie 259.764,1 tys. zł, w tym 121.445,8 tys. zł miał wypłacić w 2004 r., a stan wolnych środków w formie pieniężnej i w papierach wartościowych na koniec 2003 r. był wyższy o 25,8%. W latach następnych stan wolnych środków był wyższy od planowanych wypłat odpowiednio o 71,7% i o 89,7%. W WFOŚiGW w Łodzi stan wolnych środków na koniec 2003 r. i lat następnych był wyższy od 23,2% do 78,9% ogólnej kwoty zobowiązań niebilansowych wykazanych na koniec odpowiedniego roku. Podobnie w WFOŚiGW w Kielcach na koniec 2003 r. stan wolnych środków przekraczał zobowiązania niebilansowe ogółem od 8,5% do 78,0%.

3.2.2. Gospodarka finansowa funduszy

Istotnym elementem w gospodarce finansowej funduszy, mającym wpływ na odbudowywanie posiadanego przez nie kapitału, były głównie **przychody z tytułu oprocentowania pożyczek i kredytów oraz z oprocentowania wolnych środków**.

W badanym okresie **przychody z tytułu oprocentowania pożyczek i kredytów** uległy obniżeniu w NFOŚiGW i w 6 spośród 8 skontrolowanych wojewódzkich funduszy. Spadki przychodów w badanym okresie z tego tytułu wynikały głównie ze stosowania bardziej preferencyjnego oprocentowania w nowych umowach pożyczek i kredytów, niż w latach poprzednich, spadku stóp procentowych będących podstawową stopą odniesienia (stopa redyskonta weksli NBP), a także obniżenia stanu należności z tytułu pożyczek i kredytów w ciągu roku, zwłaszcza w NFOŚiGW.

Stosowanie coraz niższych wskaźników stopy redyskonta weksli, powodowało zmniejszanie realnej stopy oprocentowania pożyczek, w skrajnych przypadkach poniżej 0,5% rocznie, co wpływało na ograniczanie przychodów z odsetek od pożyczek, szczególnie w NFOŚiGW.

W NFOŚiGW w kolejnych badanych latach przychody z tytułu oprocentowania pożyczek i kredytów wynosiły: 192.181 tys. zł, 142.900 tys. zł, 115.432 tys. zł. Oznaczało to ich spadek w 2004 r. o 25,6%, a w 2005 r. o 39,9% w stosunku do 2003 r., a także zmniejszenie udziału w przychodach z 24,4% w 2003 r. do 15,8% w 2005 r.

Na obniżenie w NFOŚiGW przychodów z tytułu odsetek od pożyczek i kredytów miało wpływ obniżenie średnioważonego oprocentowania pożyczek wynoszącego w umowach zawartych w 2003 r. – 0,444 stopy redyskonta weksli (srw), w 2004 r. – 0,310 srw, w 2005 r. – 0,301 srw oraz malejącego poziomu należności pożyczkowo – kredytowych na koniec poszczególnych okresów. Rokrocznie w badanym okresie zaznaczała się tendencja kumulowania wolnych środków. W 2004 r. na koniec czerwca **stan wolnych środków** wynosił 616,2 mln zł wobec 212,1 mln zł na koniec 2003 r., 497,8 mln zł na koniec 2004 r. i 832,2 mln zł na koniec czerwca 2005 r., wobec 368,4 mln zł na koniec 2005 r.

W **8 objętych kontrolą wojewódzkich funduszach** w kolejnych latach objętych kontrolą przychody z tytułu oprocentowania pożyczek i kredytów łącznie wynosiły: 79.888,7 tys. zł, 65.109,9 tys. zł, 67.743,4 tys. zł. Spadki tych przychodów wyniosły 18,5% w 2004 r. i 15,2% w 2005 r. w odniesieniu do 2003 r. Nie dotyczyły one WFOŚiGW w Łodzi oraz w Gdańsku. WFOŚiGW w Łodzi w 2005 r. zwiększył przychody o 3,5% do 9.408 tys. zł w stosunku do 2003 r. (9.089,8 tys. zł) pomimo obniżenia średnioważonego oprocentowania, w odniesieniu do ustalonego w umowach zawartych w 2003 r. wynoszącego 5,84%, do 4,19% w 2004 r. i 2,70% w 2005 r. Natomiast WFOŚiGW w Gdańsku w 2004 r. osiągnął przychody z tego tytułu w kwocie 4.490,4 tys. zł, a w 2005 r. 4.515,7 tys. zł, tj. odpowiednio wyższe o 1,3% i o 1,8% niż w 2003 r. utrzymując oprocentowanie w nowych umowach na poziomie 0,638-0613 srw. Największe spadki przychodów z tytułu oprocentowania pożyczek i kredytów wystąpiły w WFOŚiGW w Kielcach, w którym w kolejnych latach wynosiły 4.552,2 tys. zł, 3.128,8 tys. zł, 2.539,1 tys. zł, tj. spadły o 31,3% w 2004 r. i o 44,2% w 2005 r. w stosunku do 2003 r. Główną przyczyną było obniżenie średniorocznej stopy oprocentowania nowych umów pożyczek z 5,66% w 2003 r. do 3,28% w 2004 r. i 3,42% w 2005 r., a także obniżenie poziomu należności z tytułu pożyczek z 86.316,7 tys. zł na koniec 2004 r. do 70.995,7 tys. zł na koniec 2005 r.

Preferencyjne oprocentowanie stosowane w innych wojewódzkich funduszach wyrażało się łagodnym zmniejszaniem stopy. W WFOŚiGW w Warszawie oprocentowanie umów w 2003 r. wynosiło 0,37 srw, a w następnych latach 0,36 srw i 0,35 srw. W WFOŚiGW we Wrocławiu w 2003 r. średnioroczne oprocentowanie nowych pożyczek wynosiło 5,41%, a w 2004 r.

i w 2005 r. po 4% (stosowano tylko jeden poziom oprocentowania). Natomiast WFOŚiGW w Toruniu zwiększał oprocentowanie w zawieranych umowach pożyczki z 0,58 srw w 2003 r. do 0,94 srw w 2004 r. i 0,79 srw w 2005 r. Podobnie WFOŚiGW w Białymstoku, ustalał oprocentowania pożyczek odpowiednio w wysokości: 0,522 srw, 0,720 srw, 0,727 srw.

Przychody z tytułu oprocentowania wolnych środków w NFOŚiGW w 2003 r. wynosiły 29.919,8 tys. zł, w 2004 r. 25.874,3 tys. zł, a w 2005 r. 43.250,1 tys. zł, tj. wzrosły o 44,6% w stosunku do 2003 r. Wzrost przychodów w 2005 r. w szczególności wynikał ze zwrotu przez beneficjentów pożyczek z lokowanych środków zaliczek na rachunkach komercyjnych (depozyty) w stosunku do oprocentowania pożyczek wynikających z umów. W okresie 2003-2005 NFOŚiGW w większym zakresie, niż w latach poprzednich, stosował wypłaty pożyczek w formie zaliczek, od których pobierał odsetki w wysokości niższej niż uzyskiwane przez beneficjentów w okresie ich lokowania na rachunkach bankowych. NFOŚiGW w 2003 r. wypłacił zaliczki m.in. Elektrowni Pątnów II w wysokości 226 mln zł i Południowemu Koncernowi Energetycznemu S.A. w Katowicach w kwocie 160 mln zł, a także w 2005 r. zaliczki dla WFOŚiGW w Warszawie – 49.501 tys. zł i WFOŚiGW we Wrocławiu – 50.000 tys. zł. NFOŚiGW nie zabezpieczał swoich interesów w umowach pożyczek, na podstawie których wypłacał zaliczki, ponieważ nie zagwarantował sobie prawa korzystania z pożyczek wynikających z przetrzymywania przez beneficjentów środków zaliczek na komercyjnych rachunkach bankowych lokat. NFOŚiGW wypłacał zaliczki w pełnej wysokości kwot pożyczek na finansowanie największych przedsięwzięć w zakresie energetyki oraz wspomagał wojewódzkie fundusze występujące o dofinansowanie z powodu braku możliwości wypełnienia zobowiązań dotyczących udzielenia pożyczek płatniczych dla beneficjentów realizujących projekty z udziałem środków UE. Dokonując wypłat zaliczek Narodowy Fundusz zmniejszał w istotnym zakresie wysokość wolnych środków na koniec roku (zwłaszcza 2003 r.). Dopiero na wniosek NIK wprowadzono do ww. największych umów pożyczek stosowne zapisy lub zmieniono je w zakresie zwrotu pożyczek do NFOŚiGW. Warunki określone w umowach zawartych z WFOŚiGW we Wrocławiu i w Warszawie nie gwarantowały przekazania całości pożyczek. Także w wyniku kontroli NIK zweryfikowano zapisy w umowach dla uzyskania całości pożyczek przez NFOŚiGW. W wyniku działań podjętych na wnioski NIK, NFOŚiGW w 2005 r. otrzymał pożyczki na łączną kwotę 8.064,4 tys. zł, a w styczniu 2006 r. 110,9 tys. zł, z tego:

- 7.436 tys. zł z Południowego Koncernu Energetycznego S.A. w Katowicach, w tym 961 tys. zł stanowiło zakwestionowane przez NIK potrącenie kosztów gwarancji bankowej,
- 308,4 tys. zł z Elektrowni Pątnów II oraz 41,7 tys. zł w styczniu 2006 r.,
- 235,1 tys. zł z WFOŚiGW w Warszawie,
- 84,9 tys. zł z WFOŚiGW we Wrocławiu, a w styczniu 2006 r. 69,2 tys. zł z tytułu pożyczek uzyskanych w IV kwartale 2005 r.

Ponadto w wyniku wnioskowanych przez NIK zmian umów pożyczek z WFOŚiGW w Warszawie, we Wrocławiu i w Rzeszowie, NFOŚiGW w 2006 r. powinien odzyskać pożyczki należne za 2005 r.

Przychody z oprocentowania wolnych środków w 8 skontrolowanych wojewódzkich funduszach łącznie wynosiły w 2003 r. 31.974,0 tys. zł i wzrosły w 2004 r. o 0,4%, a w 2005 r. o 1,9% osiągając 32.577,7 tys. zł. Zmniejszenie przychodów z tego tytułu

stwierdzono jedynie w WFOŚiGW w Warszawie, gdzie przychody zmniejszyły się z kwoty 6.873,7 tys. zł w 2003 r. do 1.178,8 tys. zł w 2005 r., tj. o 82,8% i stanowiły 1,2% przychodów ogółem.

Największą dynamikę wzrostu przychodów z tytułu odsetek od wolnych środków stwierdzono w WFOŚiGW w Toruniu z 1.333,6 tys. zł w 2003 r. do 3.049,4 tys. zł w 2005 r., tj. o 128,7%, w WFOŚiGW w Łodzi z 5.285 tys. zł w 2003 r. do 10.024 tys. zł w 2005 r., tj. o 89,7% oraz w WFOŚiGW w Białymstoku z 405 tys. zł w 2003 r. do 762 tys. zł w 2005 r., tj. o 88,2%. Największy udział ww. odsetek tj. 9,4% wystąpił w 2005 r. w WFOŚiGW w Łodzi oraz w WFOŚiGW w Katowicach i w Kielcach po 8,0%.

Kontrolowane fundusze przetrzymywały wolne środki w formie rachunków bankowych, wykorzystując **rachunki typu Over/Night, lokaty okresowe**⁹ oraz w **papierach wartościowych**. W papiery wartościowe Skarbu Państwa inwestował NFOŚiGW, a spośród wojewódzkich funduszy WFOŚiGW w Łodzi i w Katowicach.

NFOŚiGW osiągnął średnioważoną rentowność lokat w poszczególnych latach od 4,88% do 5,21%, natomiast średnioroczna rentowność papierów wartościowych Skarbu Państwa była wyższa i wynosiła od 5,23% do 6,05%. Rentowność roczna lokat uzyskana przez poszczególne wojewódzkie fundusze wynosiła od 4,75% do 5,66%.

NFOŚiGW i kontrolowane wojewódzkie fundusze czasowo wolne środki pieniężne lokowały w różnych bankach. Umożliwiało im to wybór korzystnych warunków oprocentowania, a także zapewniało rentowność nieznacznie mniejszą od odpowiednich indeksów WIBID, tj. stosowanych dla operacji międzybankowych. Na ogół oprocentowanie to nie było niższe niż 0,5 punktu procentowego od właściwego indeksu WIBID, co należy uznać za dobry wynik.

Zdaniem NIK jako niewłaściwe należy uznać coraz większe pozyskiwanie przychodów z działalności lokacyjnej zarówno kwotowo jak i udziałowo, zamiast większego pozyskiwania odsetek z działalności pożyczkowo-kredytowej. Na występowanie tego zjawiska szczególny wpływ miały coraz wyższe stany tzw. czasowo wolnych środków, które należałoby raczej nazwać „stałe wolnymi środkami”, z tendencją do wzrostu w trakcie trwania roku.

Dywidendy w NFOŚiGW stanowiły nieznaczny udział w przychodach ogółem, zawierający się w zakresie 0,17% do 0,35%. Jeszcze niższe znaczenie miały one w zbadanych 8 wojewódzkich funduszach, gdzie udział ten stanowił zaledwie 0,03% – 0,04% łącznych przychodów ogółem. NFOŚiGW i wojewódzkie fundusze, z wyjątkiem WFOŚiGW w Katowicach, nie dokonywały bieżących wycen akcji notowanych na giełdzie. Jedynie stosowały odpisy.

Przychody ze sprzedaży akcji w NFOŚiGW nie miały istotnego znaczenia, stanowiły znacznie poniżej 0,1% udziału w przychodach ogółem. W 8 skontrolowanych wojewódzkich funduszach sprzedaż akcji wystąpiła tylko w 2005 r. i stanowiła 0,72% łącznych przychodów

⁹ Patrz *Słowniczek ważniejszych pojęć* - Załącznik 5.1.

tych Funduszy, przy czym większy udział 3% do 5% miała w przychodach WFOŚiGW w Białymstoku, w Kielcach i w Gdańsku.

Udział **pozostałych przychodów finansowych** w NFOŚiGW wynosił w 2003 r. 4,34%, w 2004 r. 3,66% i w 2005 r. wzrósł do 8,00% (58.460 tys. zł) i wynikał głównie z rozwiązania odpisów (rezerw) na należności z tytułu pożyczek. Np. w 2005 r. rozwiązano utworzoną w 2001 r. rezerwę w kwocie 50.000 tys. zł na należności z tytułu II transzy pożyczki dla Walcowni Rur „Jedność”, wypłaconej w maju 2001 r.

W skontrolowanych funduszach wojewódzkich w 2005 r. udział pozostałych przychodów finansowych w przychodach ogółem zmniejszył się do 0,43%.

3.2.3. Udzielanie dofinansowania na realizację przedsięwzięć proekologicznych

Łącznie w latach 2003-2005 do NFOŚiGW wpłynęło **5.929 wniosków** o przyznanie dofinansowania na realizację przedsięwzięć proekologicznych **na kwotę 22.888.379 tys. zł**, w tym 1.050 wniosków o udzielenie pożyczek na kwotę 11.210.439 tys. zł, o udzielenie dotacji 4.684 wniosków na kwotę 9.558.158 tys. zł i 195 wniosków na kwotę 2.119.782 tys. zł o udzielenie pomocy finansowej w innej formie (w tym m.in. wnioski mieszane na dotacje i pożyczki) - Załącznik nr 5.4.1. Informacji. Zdaniem NIK kwoty o jakie występowali beneficjenci świadczą o wysokim zainteresowaniu korzystaniem z proponowanych przez Fundusze form pomocy finansowej w zakresie dofinansowania na realizację przedsięwzięć w zakresie ochrony środowiska. NFOŚiGW rozpatrzył pozytywnie 2.846 wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć proekologicznych, tj. 48,0% liczby złożonych wniosków, na łączną kwotę dofinansowania 5.502.125 tys. zł, co stanowiło 24,0% kwoty o którą wnioskowano, a 19,4% wartości kosztorysowej przedsięwzięć pozytywnie rozpatrzonych wniosków (28.351.378 tys. zł) - Załącznik nr 5.4.2.

W badanym okresie do **8 wojewódzkich funduszy objętych kontrolą** wpłynęło **18.749 wniosków** o dofinansowanie przedsięwzięć proekologicznych na kwotę **5.569.968 tys. zł**, w tym o udzielenie pożyczek 5.534 wniosków na kwotę 3.486.718 tys. zł, o udzielenie dotacji 12.229 wniosków na kwotę 1.352.798 tys. zł i 986 wniosków na kwotę 730.452 tys. zł o udzielenie pomocy finansowej w innej formie (w tym m.in. wnioski mieszane o dotacje i pożyczki) – Załącznik 5.4.1.

Ustalono, że w latach 2003-2005, spośród wojewódzkich funduszy objętych kontrolą:

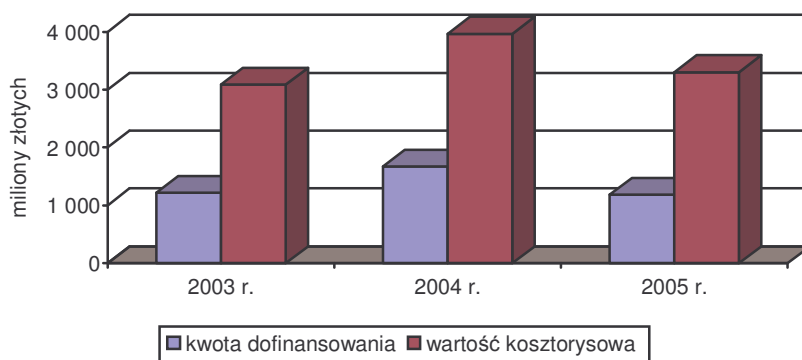
- wnioski na największe kwoty dofinansowania w formie pożyczek otrzymał WFOŚiGW w Katowicach na łączną kwotę 891.921 tys. zł, a w formie dotacji WFOŚiGW w Gdańsku na łączną kwotę 333.667 tys. zł,
- wnioski na najmniejsze kwoty dofinansowania otrzymał WFOŚiGW w Białymstoku, z tego w formie pożyczek na łączną kwotę 114.367 tys. zł i w formie dotacji na kwotę 58.399 tys. zł.

W latach 2003-2005 w **8 wojewódzkich funduszach** rozpatrzono pozytywnie 15.676 wniosków, tj. 83,6% złożonych, na łączną kwotę dofinansowania w wysokości 4.068.051 tys. zł, tj. 73,0% kwoty wnioskowanej, co stanowiło 39,3% ogólnego kosztu przedsięwzięć pozytywnie rozpatrzonych wniosków (10.350.568 tys. zł) – Załącznik nr 5.4.2.

Udział środków wojewódzkich funduszy w kosztach przedsięwzięć był o 15,3 punktu procentowego wyższy niż udział środków NFOŚiGW.

Udział środków Funduszy w kosztach przedsięwzięć zakwalifikowanych do dofinansowania w poszczególnych latach przedstawiają poniższe wykresy.

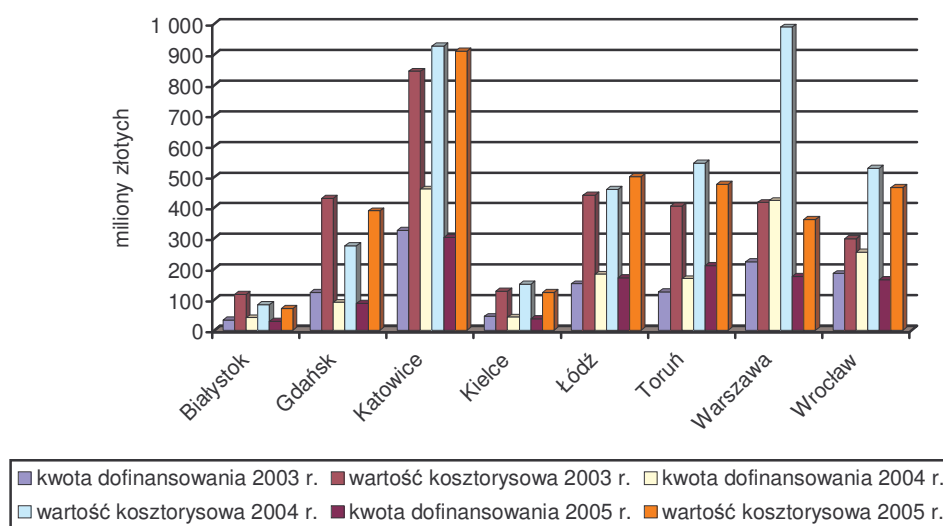
**Rys. 2. Wnioski pozytywnie rozpatrzone przez 8 WFOŚiGW
w latach 2003-2005 Kwoty dofinansowania i wartość
kosztorysowa przedsięwzięć**

Spośród 616 analizowanych wniosków, na podstawie których zawarto umowy, około 52% wniosków złożonych do NFOŚiGW, a około 16% do 8 skontrolowanych wojewódzkich

**Rys. 3. Wnioski pozytywnie rozpatrzone przez 8 WFOŚiGW
w latach 2003-2005**

Kwoty dofinansowania i wartość kosztorysowa przedsięwzięć

funduszy, nie zostało pozytywnie rozpatrzonych. Przeprowadzona w trakcie kontroli analiza 2.476 wniosków spośród 3.073, na podstawie których wojewódzkie fundusze nie udzieliły dofinansowania, wykazała, że głównymi przyczynami były niekompletność wymaganych dokumentów, niezgodności z programami priorytetowymi, niespełnianie warunków brzegowych efektów ekologicznych określonych w procedurach. Niska wartość merytoryczna przedsięwzięcia oraz negatywna opinia właściwych organów, były również przyczyną odrzucenia wniosków. Ponadto beneficjenci nie zawsze wyrażali zgodę na proponowane

przez Fundusze zmiany form finansowania, pożyczki zamiast dotacji. Podobne przyczyny nieudzielenia dofinansowania wykazała analiza 538 wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć, złożonych do NFOŚiGW.

Spśród wniosków pozytywnie rozpatrzonych przez NFOŚiGW ostatecznie w przypadku 15% wniosków nie zawarto umów, a w 8 objętych kontrolą wojewódzkich funduszach 3% wniosków. Spowodowane to było rezygnacją wnioskodawców, głównie z powodu braku możliwości rozpoczęcia realizacji przedsięwzięcia w danym roku, w tym także braku środków własnych wnioskodawców.

Stosowanie procedur rozpatrywania wniosków o przyznanie dofinansowania na realizację przedsięwzięć proekologicznych

Zgodnie z przepisami ustawy – Prawo ochrony środowiska fundusze ochrony środowiska udzielają dofinansowania na realizację przedsięwzięć na podstawie stosownych wniosków, które podlegają szczegółowemu sprawdzeniu i ocenie, m.in. ekologiczno-technicznej i finansowej. Rozpatrywane wnioski powinny spełniać warunki określone w wymaganych dokumentach ustalanych przez Radę Nadzorczą NFOŚiGW oraz rady nadzorcze wojewódzkich funduszy (art. 414 ust.1 ww. ustawy). Do dokumentów takich zalicza się: „Listy programów (przedsięwzięć) priorytetowych do dofinansowania ze środków funduszu w danym roku kalendarzowym”, „Zasady udzielania i umarzania pożyczek oraz udzielania dotacji ze środków funduszu” oraz „Kryteria wyboru przedsięwzięć priorytetowych z poszczególnych dziedzin ochrony środowiska”. Kontrola wykazała, że wszystkie Fundusze dysponowały wymaganymi dokumentami.

Rozpatrywanie wniosków w większości Funduszy określały procedury rozpatrywania wniosków o przyznanie dofinansowania na realizację przedsięwzięć proekologicznych. W NFOŚiGW przy rozpatrywaniu wniosków posługiwano się procedurą pn. „Dofinansowywanie przedsięwzięć”, a od dnia 22 grudnia 2004 r. „Podręcznikiem Procedur Dofinansowania Przedsięwzięcia ze środków NFOŚiGW (nie dotyczy przedsięwzięć współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej)”. Dwa spośród skontrolowanych 8 wojewódzkich funduszy, okresowo w latach 2003–2005 r., nie posiadały procedur rozpatrywania wniosków o przyznanie dofinansowania co było niezgodne z art. 414 ust. 1 pkt 1 ustawy - Prawo ochrony środowiska:

- w WFOŚiGW w Białymstoku procedury określające sposób przyjmowania i rozpatrywania wniosków, wprowadzono z dniem 1 sierpnia 2004 r. Oznacza to, że Fundusz przez 19 miesięcy okresu objętego kontrolą nie dysponował przedmiotowymi uregulowaniami;
- w WFOŚiGW w Toruniu procedury rozpatrywania wniosków o dofinansowanie zostały wprowadzone zarządzeniem Prezesa z dnia 30 kwietnia 2005r., czyli przez 28 miesięcy kontrolowanego okresu Fundusz nie posiadał zasad rozpatrywania wniosków. Wnioski podlegały ocenie merytorycznej pod względem ich zgodności z innymi przepisami obowiązującymi w Funduszu.

W 2 kolejnych wojewódzkich funduszach obowiązujące procedury były niepełne:

- w WFOŚiGW we Wrocławiu obowiązujące „Kryteria wyboru przedsięwzięć...” nie zawierały tak istotnych wskaźników jak: wartość przedsięwzięcia, kwoty dofinansowania, udział finansowy innych podmiotów w realizacji przedsięwzięć.

- w WFOŚiGW w Łodzi komputerowa ewidencja wniosków w 2003 r. i 2004 r. nie zawierała danych określających daty ich złożenia i rozpatrzenia.

Ponadto ustalono, że w 6 wojewódzkich funduszach – w WFOŚiGW w Białymstoku, Gdańsku, Katowicach, Łodzi, Toruniu i Warszawie, w obowiązujących procedurach nie określono terminów rozpatrywania wniosków.

W ocenie NIK powyższe działania były nierzetelne, bowiem przy braku jednoznacznych kryteriów i procedur świadczą o zagrożeniu korupcją.

Kontrola wykazała także długotrwałe rozpatrywanie wniosków w 3 wojewódzkich funduszach i w NFOŚiGW. Stwierdzono, że:

- w WFOŚiGW w Kielcach, w 2003r., rozpatrzono 44 wnioski w terminie do 90 dni i 103 wnioski w okresie od ponad 90 do 360 dni;
- w WFOŚiGW w Warszawie średni okres rozpatrywania wniosków systematycznie wydłużał się w latach objętych kontrolą i wynosił w 2003 r. – 69 dni, 2004 r. – 103 dni, 2005 r. – 104 dni;
- w NFOŚiGW, w poszczególnych latach badanego okresu, ok. 60% wniosków rozpatrywano do pół roku, tj. stosownie do przyjętych procedur, natomiast ok. 30-32% wniosków w okresie przekraczającym pół roku do roku, a ok. 8-10% wniosków ponad rok, w tym stwierdzono przypadki rozpatrywania wniosków po upływie 2 lat (12 wniosków z 2003 r.).

Główną przyczyną długiego okresu rozpatrywania wniosków było przewlekłe uzupełnianie brakujących dokumentów przez beneficjentów, a także trudności z zapewnieniem innych źródeł finansowania oraz zabezpieczeń spłat pożyczek.

Przestrzeganie procedur rozpatrywania wniosków

W dwóch spośród skontrolowanych Funduszy, tj. w WFOŚiGW w Katowicach i w Łodzi, nie w pełni przestrzegano procedury rozpatrywania wniosków. M.in. rozpatrywano wnioski niekompletne, a także złożone przez podmioty, które zalegały z opłatami za korzystanie ze środowiska. I tak:

- W WFOŚiGW w **Łodzi**, spośród 168 niekompletnych wniosków, 39, tj. 23,2%, zostało skierowanych do rozpatrzenia przez organy Funduszu, podczas gdy wg „Procedur...” powinny zostać odrzucone lub uzupełnione;
- WFOŚiGW w **Katowicach** nie żądał od podmiotów ubiegających się o pomoc finansową zaświadczeń z Urzędu Marszałkowskiego. Przeprowadzona w toku kontroli weryfikacja oświadczeń 165 podmiotów korzystających w latach 2004-2005 z pomocy finansowej Funduszu wykazała, że wg danych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego: 2 podmioty złożyły nieprawdziwe oświadczenia - Gmina Żywiec, która zalegała z opłatami w wysokości 7,5 tys. zł i Przedsiębiorstwo Transportu Kolejowego i Gospodarki Kamieniem Sp. z o.o. w Zabrze, które zalegało z opłatami za korzystanie ze środowiska w wysokości 1.214,9 tys. zł. Ponadto 95 podmiotów nie występowało w bazie danych Urzędu Marszałkowskiego;

W ocenie NIK nierówne traktowanie podmiotów wskazuje na występowanie mechanizmów korupcyjnych.

Ponadto w toku kontroli stwierdzono, że:

- WFOŚiGW we **Wrocławiu**, w kontrolowanym okresie, na zadania z dziedziny edukacji ekologicznej, udzielił Dolnośląskiemu Zespołowi Parków Krajobrazowych we Wrocławiu dofinansowania w kwocie 1,3 mln zł, co stanowiło 14,0%, przyznanych dotacji w tej dziedzinie.

Udzielił także Chorągwi Dolnośląskiej ZHP dotacji na łączną kwotę 1,2 mln zł, co stanowiło 24,5% udzielonych dotacji na te cele. Najwyższa Izba Kontroli nie stwierdziła nieprawidłowości w zakresie rozliczania tych dwóch dotacji, natomiast stwierdziła konflikt interesów wynikający z faktu pełnienia przez te same osoby funkcji kierowniczych lub nadzorczych u beneficjentów i jednocześnie w organach Funduszu (w Zarządzie Funduszu lub Radzie Nadzorczej).

Zdaniem NIK wskazuje to na możliwość występowania mechanizmów korupcyjnych w takich przypadkach.

3.2.4. Wykorzystywanie środków przeznaczonych na cele statutowe

W okresie objętym kontrolą poziom udzielonego dofinansowania ochrony środowiska przez wojewódzkie fundusze, był porównywalny z poziomem wsparcia udzielonego beneficjentom przez NFOŚiGW.

W NFOŚiGW w okresie trzech lat zawarto 2.374 umowy na dofinansowanie przedsięwzięć proekologicznych na kwotę 4.534.430,9 tys. zł, w tym 498 umów pożyczek na kwotę 2.853.979,1 tys. zł, 1.876 umów dotacji na kwotę 1.680.451,8 tys. zł.

W poszczególnych latach okresu 2003-2005 NFOŚiGW zawarł umowy:

- pożyczek: 141, 138 i 219 umów, na kwoty: 1.040.242,9 tys. zł, 736.791,4 tys. zł oraz 1.076.944,8 tys. zł,
- dotacji: 689, 519 i 668 umów, na kwoty: 603.572,0 tys. zł, 493.240,0 tys. zł oraz 583.639,8 tys. zł.

W 8 skontrolowanych wojewódzkich funduszach zawartych zostało 15.078 umów na dofinansowanie przedsięwzięć proekologicznych na kwotę 3.168.192,0 tys. zł, w tym 5.224 umów pożyczek na kwotę 2.379.829,6 tys. zł, 9.854 umów dotacji na kwotę 790.362,4 tys. zł.

W poszczególnych latach 2003, 2004, 2005 wojewódzkie fundusze objęte kontrolą zawarły umowy:

- pożyczek: 1.708, 2.164 i 1.352 umów, na kwoty: 723.219,6 tys. zł, 939.843,7 tys. zł oraz 716.766,3 tys. zł,
- dotacji: 3.523, 3.218 i 3.113 umów, na kwoty: 282.990,4 tys. zł, 283.614,6 tys. zł oraz 223.757,4 tys. zł.

Ponadto w badanym okresie:

- umowy na największe kwoty dofinansowania, łącznie, w formie pożyczek zawarł WFOŚiGW w Katowicach, w 2003 r. na kwotę 234.712,2 tys. zł i w 2005 r. na kwotę 222.437,2 tys. zł, a w 2004 r. w WFOŚiGW w Warszawie na kwotę 351.239 tys. zł;
- umowy na największe kwoty dofinansowania, łącznie, w formie dotacji zawarł WFOŚiGW w Katowicach w kolejnych latach odpowiednio na kwoty: 90.004 tys. zł, 72.270 tys. zł, 53.529 tys. zł.

Zarówno w NFOŚiGW jak i w wojewódzkich funduszach w kolejnych latach zmniejszały się kwoty udzielanych dotacji, co było korzystne ze względu na ograniczanie wydatków, ale w ocenie NIK zmniejszanie tej formy pomocy w dofinansowywaniu przedsięwzięć ograniczało wspieranie inicjatyw proekologicznych beneficjentów nie mogących skorzystać ze zwrotnej pomocy finansowej. Zaznaczyć należy, że w Narodowym Funduszu stan należności z tytułu pożyczek i kredytów zmniejszał się, w wojewódzkich funduszach z kolei

zwiększał się, ale jednocześnie wszystkie Fundusze charakteryzował wzrost stanu wolnych środków. Zdaniem NIK tendencje te w gospodarce finansowej Funduszy należy uznać za niepożądane. Z kontroli wynika, że występowały istotne różnice w przyznanym dofinansowaniu w odniesieniu do form, pomiędzy NFOŚiGW a wojewódzkimi funduszami. W NFOŚiGW pożyczki stanowiły 62,9%, a dotacje 37,1% łącznej kwoty dofinansowania, a w wojewódzkich funduszach udziały te wynosiły odpowiednio 75,1% i 24,9%. W ocenie NIK wyższy udział dofinansowania pożyczkowego w wojewódzkich funduszach niż w NFOŚiGW był korzystniejszy, gdyż pozwalał wielokrotnie wykorzystać te same środki, i praktycznie wyłącznie na inwestycje proekologiczne. Jednak zwraca uwagę fakt, że wyższy stopień dofinansowania dotacyjnego stwierdzony w NFOŚiGW wynika z wydatków statutowych ujętych w ustawach budżetowych, a także z obowiązków dofinansowania dotacyjnego nałożonych w innych ustawach, nie mających zastosowania w wojewódzkich funduszach, np. ustawa – Prawo geologiczne i górnicze¹⁰.

Dofinansowanie udzielone w poszczególnych dziedzinach przez NFOŚiGW i 8 wojewódzkich funduszy, w formie dotacji i pożyczek, przedstawia Załącznik 5.4.3 Informacji.

Kontrola wykazała wysoki udział środków NFOŚiGW w stosunku do środków właściwych wojewódzkich funduszy w dofinansowanie przedsięwzięć o wysokich kosztach, także o zasięgu ponadregionalnym, realizowanych niekiedy nawet przy braku lub minimalnym udziale środków z wojewódzkich funduszy. Przykładowo dotyczyło to inwestycji w dziedzinie ochrony wód i gospodarki wodnej (m.in. budowa zbiorników wodnych) oraz w dziedzinie ochrony powietrza (m.in. realizowanych przez Południowy Koncern Energetyczny w Katowicach, Anwil S.A. we Włocławku).

Wojewódzkie fundusze koncentrowały się na dofinansowaniu mniejszych przedsięwzięć, o charakterze regionalnym. Świadczyły o tym przeciętne wartości umów, wynoszące w poszczególnych latach dla:

- dotacji – w NFOŚiGW odpowiednio: 876,0 tys. zł, 950,4 tys. zł, 873,7 tys. zł, a w wojewódzkich funduszach: 80,3 tys. zł, 88,1 tys. zł, 71,9 tys. zł,
- pożyczek – w NFOŚiGW odpowiednio: 7.377,6 tys. zł, 5.339,1 tys. zł, 4.917,6 tys. zł, w wojewódzkich funduszach: 423,4 tys. zł, 434,3 tys. zł, 530,2 tys. zł.

Stąd przeciętna kwota dotacji w NFOŚiGW w poszczególnych latach była od 10,8 do 12,2 razy wyższa niż w skontrolowanych wojewódzkich funduszach, a przeciętna kwota pożyczki od 9,3 do 17,4 razy wyższa.

W podstawowych dziedzinach, w formie pożyczek i dotacji, w okresie objętym kontrolą Fundusze zawarły:

- w dziedzinie ochrony powietrza: NFOŚiGW 316 umów na kwotę 1.415.208,3 tys. zł, a 8 wojewódzkich funduszy 3.059 umów na kwotę 835.625,0 tys. zł,
- w dziedzinie ochrony wód: NFOŚiGW 363 umowy na kwotę 1.136.809,8 tys. zł, wojewódzkie fundusze 4.657 umów na kwotę 1.286.016,3 tys. zł,
- w dziedzinie gospodarki wodnej: NFOŚiGW 51 umów na kwotę 423.905,1 tys. zł, wojewódzkie fundusze 1.235 umów na kwotę 417.018,2 tys. zł,

¹⁰ Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. – Dz. U. 2005 r., Nr 228, poz. 1947 z późn. zm.

- w dziedzinie ochrony powierzchni ziemi: NFOŚiGW 81 umów na kwotę 276.550,2 tys. zł, wojewódzkie fundusze 561 umów na kwotę 266.291,1 tys. zł.

Z wyjątkiem dofinansowania przedsięwzięć z dziedziny ochrony powietrza, w pozostałych inwestycyjnych dziedzinach, NFOŚiGW i łącznie 8 wojewódzkich funduszy, zawarły w badanym okresie umowy o zbliżonej wartości.

Dofinansowanie udzielone przez NFOŚiGW w poszczególnych formach i dziedzinach

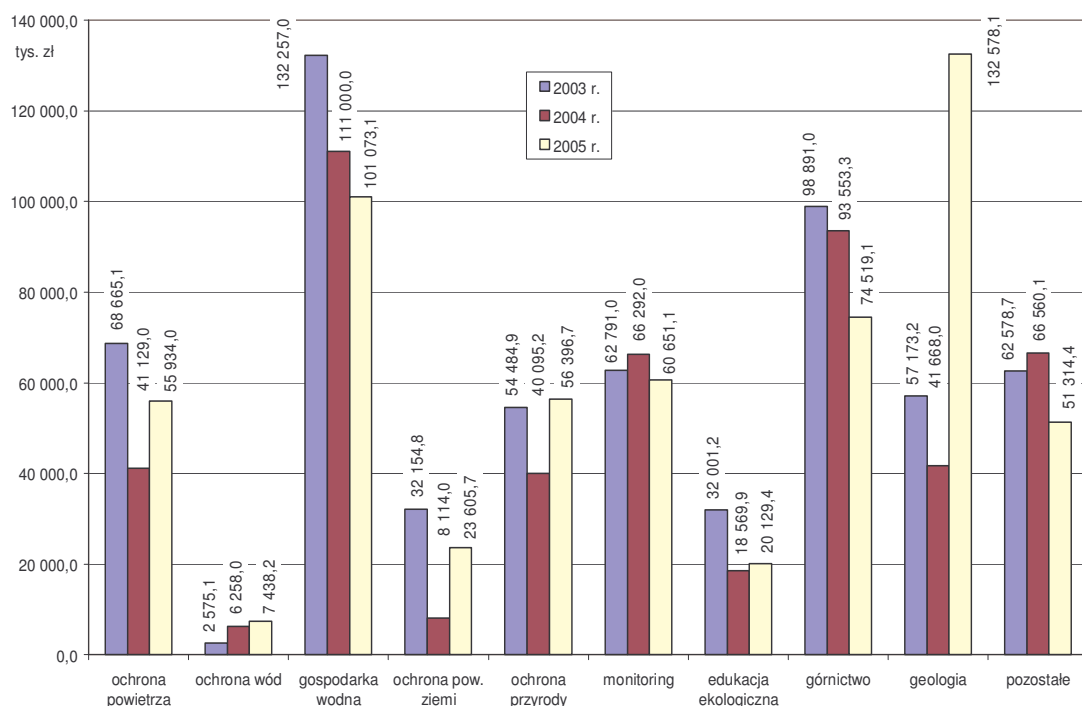
Rady Nadzorcze Funduszy objętych kontrolą, w badanym okresie, przyjęły uchwałami – jako priorytetowe – następujące dziedziny: ochrona wód i gospodarka wodna, ochrona powietrza, ochrona powierzchni ziemi, ochrona przyrody, edukacja ekologiczna.

W latach 2003-2005 najwięcej umów **dotacji** zostało zawartych w dziedzinach: edukacja ekologiczna łącznie 553, ochrona przyrody i leśnictwo - 305, prace badawcze i ekspertyzy – 248, ochrona powietrza – 202. Najmniejszą łączną liczbę umów dotacji zawarto w dziedzinach: gospodarka wodna – 27, oraz ochrona powierzchni ziemi – 30 umów.

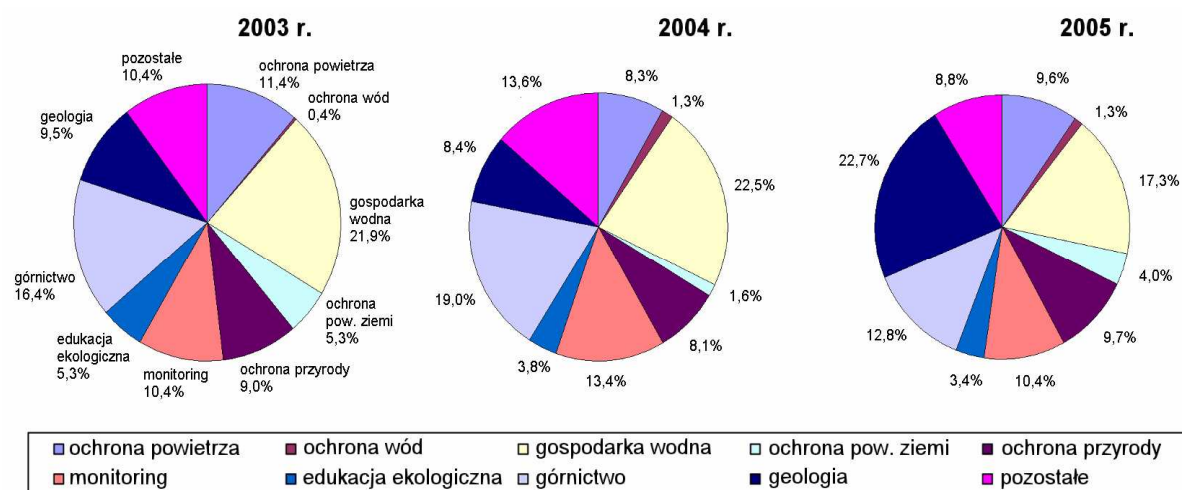
Spośród podstawowych dziedzin największego dofinansowania w formie dotacji udzielono w dziedzinie gospodarka wodna, odpowiednio w poszczególnych latach 132.257 tys. zł, 111.000 tys. zł, 101.073 tys. zł. tj. odpowiednio: 21,9%, 22,5% oraz 17,5% łącznej kwoty udzielonych dotacji. Najmniejsze kwoty dofinansowania w formie dotacji stwierdzono w dziedzinie ochrona wód. Wynosiły one w poszczególnych latach: 2.575 tys. zł, 6.258 tys. zł, 7.438 tys. zł, co stanowiło odpowiednio: 0,4%, 1,3% oraz 1,3% łącznej kwoty dotacji w tych latach.

Na Rys. 4 i 5 przedstawiono graficznie wielkość i strukturę dofinansowania udzielonego przez NFOŚiGW w latach 2003-2005 w formie dotacji.

Rys. 4. Dofinansowanie udzielone w formie dotacji przez NFOŚiGW

Rys. 5. Struktura dofinansowania w formie dotacji udzielonego przez NFOŚiGW

Najistotniejsze zmiany w strukturze dotacji podstawowych dziedzin dotyczyły gospodarki wodnej z 21,9% do 17,3% oraz ochrony powietrza od 11,4% do 9,6%. Widoczny wyraźny wzrost udzielonych dotacji w dziedzinie geologii (z 9,5% do 22,7%) wynikał z istotnego wzrostu przychodów NFOŚiGW z tytułu opłat eksploatacyjnych.

W formie **pożyczek** NFOŚiGW najwięcej umów zawarł w dziedzinach: ochrona wód – 298 umów, w poszczególnych latach odpowiednio: 69, 72, 157 umów i ochrona powietrza – 114 umów, odpowiednio: 45, 36, 33 umów. Najmniejszą liczbę umów pożyczek zawarto w dziedzinie gospodarka wodna – 24 umowy, w kolejnych latach: 10, 8, 6 umów. Umowy pożyczek zawarto także w dziedzinie ochrony powierzchni ziemi i w 2003 r. i z wojewódzkimi funduszami, które przeznaczały je dla końcowych beneficjentów realizujących zadania głównie w dziedzinach ochrony wód i gospodarki wodnej oraz w 2003 r. w dziedzinie górnictwo. Nie udzielano w badanym okresie dofinansowania w formie pożyczek m.in. w dziedzinach: ochrona przyrody i leśnictwo, monitoring, edukacja ekologiczna.

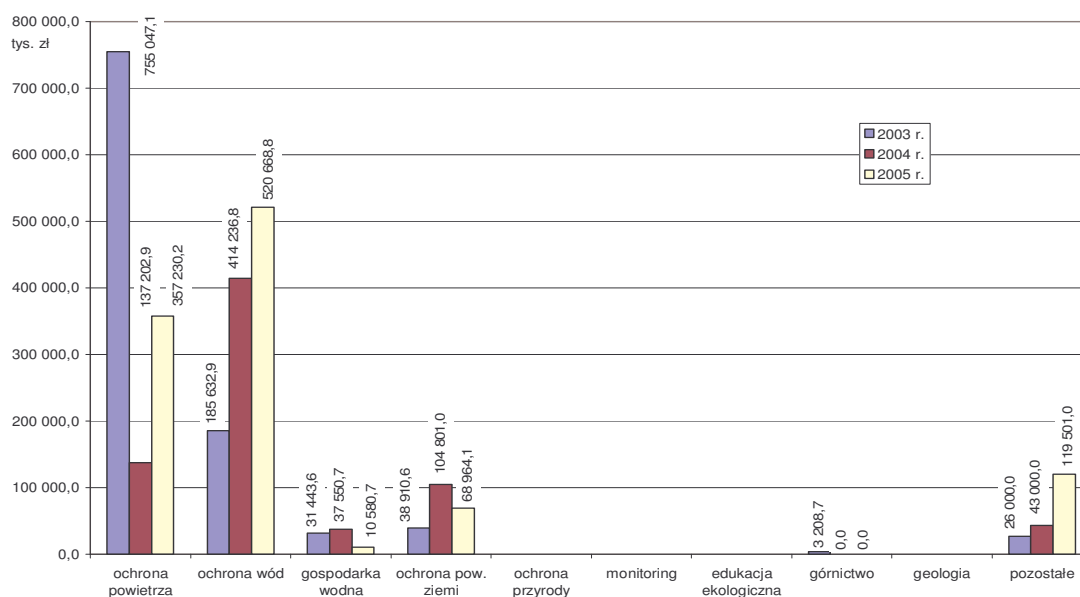
Umowy pożyczek o największej wartości NFOŚiGW zawarł w dziedzinach:

- ochrona powietrza – z tendencją malejącą od 755.047 tys. zł w 2003 r., tj. 72,6% kwoty ogółem, do 137.203 tys. zł w 2004 r. i 357.230 tys. zł w 2005 r., tj. odpowiednio o 18,6%, 33,2% ogólnej kwoty zawartych umów pożyczek,
- ochrona wód – z tendencją wzrastającą od 185.633 tys. zł w 2003 r., 414.237 tys. zł i 520.669 tys. zł, co stanowiło 17,8%, 56,2%, 48,3% ogólnej kwoty zawartych umów pożyczek.

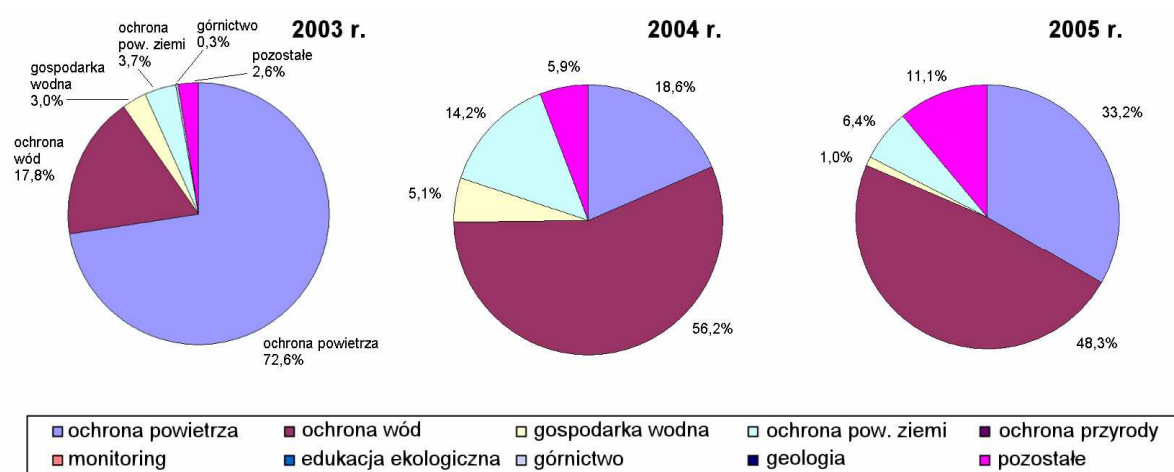
Najmniejsze kwoty dofinansowania w formie pożyczek stwierdzono w dziedzinie – gospodarka wodna. Wynosiły one odpowiednio w poszczególnych latach: 31.444 tys. zł, 37.551 tys. zł, 10.581 tys. zł, tj. 3,0%, 5,1%, 1,0% ogólnej kwoty ogółem udzielonych pożyczek w kolejnych latach.

Na Rys. 6 i 7 przedstawiono graficznie wielkość i strukturę dofinansowania udzielonego przez NFOŚiGW w badanym okresie w formie pożyczek.

Rys. 6. Dofinansowanie udzielone w formie pożyczek przez NFOŚiGW

Rys. 7. Struktura dofinansowania w formie pożyczek udzielonego przez NFOŚiGW

Dofinansowanie udzielone przez 8 skontrolowanych wojewódzkich funduszy

W poszczególnych latach badanego okresu najwięcej umów **dotacji** zawarto w dziedzinach: ochrona wód, z tendencją wzrostową: 822, 913, 1077 umów, edukacja ekologiczna: 814, 865, 877, ochrona powietrza z tendencją malejącą: 522, 386, 261 umów. Najmniejszą liczbę umów dotacji zawarto w dziedzinach: gospodarka wodna: 115, 106, 54 umów i ochrona powierzchni ziemi - 92, 98, 81 umów.

Największego dofinansowania w formie dotacji udzielono w dziedzinach:

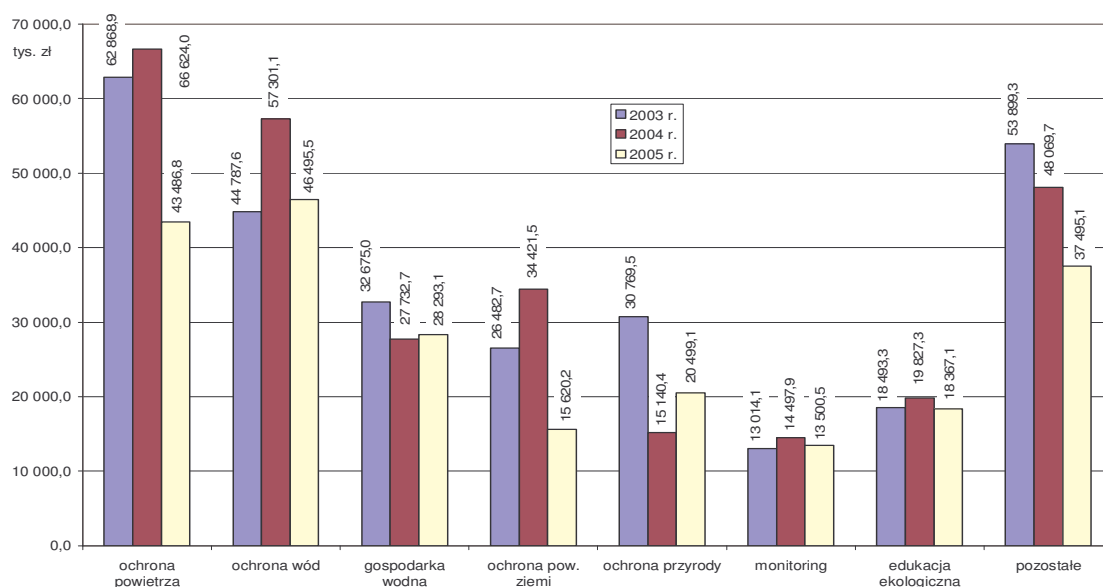
- ochrona powietrza odpowiednio w poszczególnych latach: 62.869 tys. zł, 66.624 tys. zł, 43.487 tys. zł, co stanowiło: 22,2%, 23,5%, 19,4% ogólnej kwoty zawartych umów,
- ochrona wód – 44.788 tys. zł, 57.301 tys. zł, 46.496 tys. zł, tj.: 15,8%, 20,2%, 20,8% ogólnej kwoty zawartych umów,

- gospodarki wodnej od 11,6% do 12,6% i w dziedzinie ochrony powierzchni ziemi od 3,4% do 7,0% ogólnej kwoty zawartych umów.

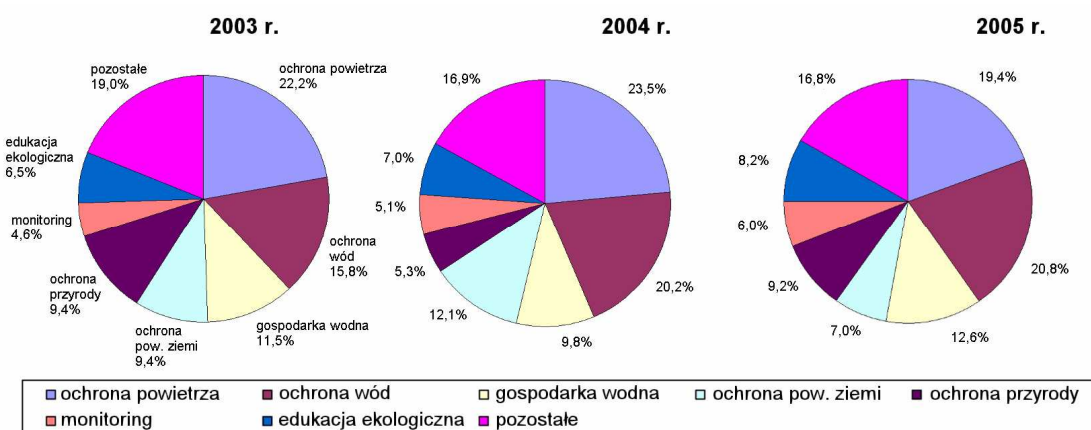
Na Rys. 8 i 9 przedstawiono w postaci graficznej wielkość i strukturę dofinansowania udzielonego w formie dotacji w badanym okresie przez 8 skontrolowanych wojewódzkich funduszy.

Jak ustalono w toku kontroli w 5 wojewódzkich funduszach – w WFOŚiGW w Białymstoku, Kielcach, Toruniu, Warszawie i we Wrocławiu, priorytetowymi dziedzinami dofinansowania były ochrona wód i gospodarka wodna. Na realizację zadań w tym zakresie zawarto umowy dotacji stanowiące średnio nie mniej niż 30% wartości umów dotacji ogółem. W WFOŚiGW w Katowicach największe udziały dotyczyły ochrony powietrza – do 28%. Z kolei w WFOŚiGW w Gdańsku największe udziały dotacji dotyczyły edukacji ekologicznej – do 36,5%. Fundusz ten w formie dofinansowania dotacyjnego ponad połowę środków przeznaczał na dziedziny niepriorytetowe.

Rys. 8. Dofinansowanie udzielone w formie dotacji przez 8 WFOŚiGW

Rys. 9. Struktura dofinansowania w formie dotacji udzielonego przez 8 wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej

Umowy **pożyczek** w poszczególnych latach badanego okresu zawarte zostały głównie w dziedzinach: ochrona powietrza odpowiednio: 692, 744, 454 umów, ochrona wód: 611, 766, 468 umów, gospodarka wodna: 265, 480, 215 umów.

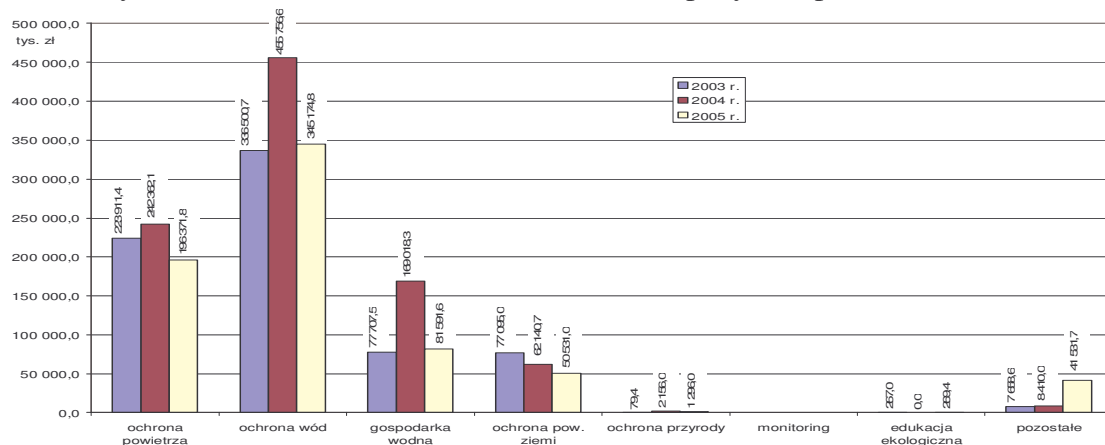
Największe kwoty dofinansowania zaangażowano w umowach pożyczek w dziedzinach:

- ochrona wód, odpowiednio: 336.500,7 tys. zł, 455.756,6 tys. zł, 345.174,8 tys. zł, tj. 46,5%, 48,5%, 48,2% ogólnej kwoty dofinansowania,
- ochrona powietrza – 223.911 tys. zł, 242.362 tys. zł, 196.372 tys. zł, co stanowiło 31,0%, 25,8%, 27,4% ogólnej kwoty dofinansowania.

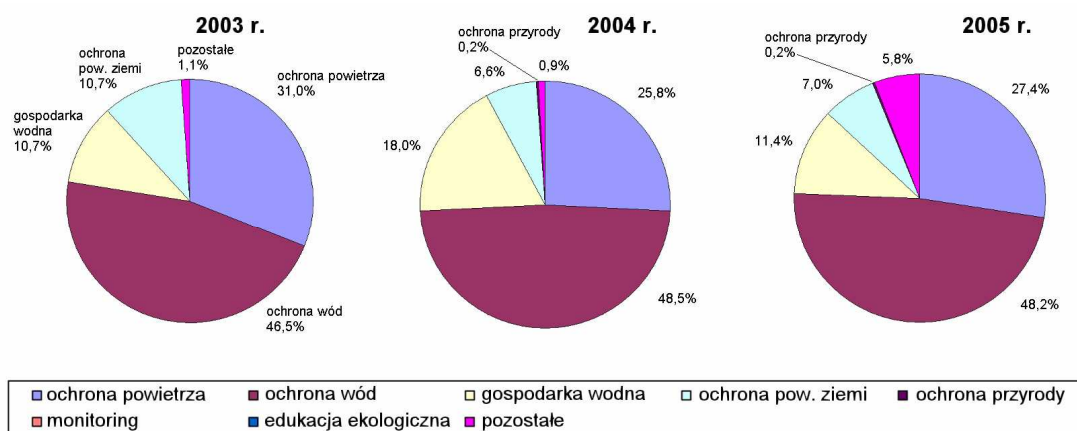
Umowy pożyczek zasadniczo dotyczyły tylko dziedzin priorytetowych, a zwłaszcza ochrony wód i gospodarki wodnej, ochrony powietrza i ochrony powierzchni ziemi. Najmniejsze umowy, tj. znacznie poniżej 1% ogólnej wartości umów, zawarto w dziedzinach: edukacja ekologiczna, ochrona przyrody i leśnictwo.

Na Rys. 10 i 11 przedstawiono w postaci graficznej wielkość oraz strukturę dofinansowania w formie pożyczek udzielonych w badanych okresie przez 8 skontrolowanych wojewódzkich funduszy.

Rys. 10. Dofinansowanie udzielone w formie pożyczek przez 8 WFOŚiGW

Rys. 11. Struktura dofinansowania w formie pożyczek udzielonego przez 8 wfośigw

Jak ustalono w toku kontroli w WFOŚiGW w Katowicach wartość umów pożyczek w dziedzinie ochrony wód, stanowiąca w kolejnych latach 48,5%, 46,2%, 43,0% ogólnej wartości

umów pożyczek, była zbliżona do udziałów wartości umów pożyczek w dziedzinie ochrony powietrza wynoszących odpowiednio: 43,4%, 40,8%, 47,2%. Ponadto stosunkowo wysokie udziały wartości umów pożyczek w dziedzinie ochrony powietrza stwierdzono w WFOŚiGW w Łodzi od 26,1% do 41,1%, w Warszawie od 22,5% do 27,7% i w Toruniu od 17,0% do 21,6%. Przedsięwzięcia w dziedzinie ochrony powierzchni ziemi były w mniejszym stopniu dofinansowywane niż w ww. dziedzinach, z wyjątkiem WFOŚiGW w Białymstoku w 2004 r., gdzie udział ten wynosił 24,8% i był wyższy od udziału w dziedzinie ochrony powietrza wynoszącego 5,1%. Dla dwóch pozostałych dziedzin priorytetowych, tj. ochrony przyrody i edukacji ekologicznej wojewódzkie fundusze nie zawierały umów pożyczek lub umowy te miały bardzo niewielki udział w łącznej wartości zawartych umów. Dotyczyło to trzech wojewódzkich funduszy - WFOŚiGW w Warszawie, Toruniu i w Gdańsku - Załącznik 5.4.3.

Analiza prawidłowości zawierania umów pożyczek i dotacji

Kontrola wykazała, że w NFOŚiGW w latach 2003-2005, w większym zakresie niż w latach poprzednich, stosował wypłaty pożyczek w formie zaliczek, od których pobierał odsetki w wysokości niższej niż uzyskiwane przez beneficjentów w okresie ich lokowania na rachunkach bankowych. M.in. dotyczyło to udzielonych pożyczek oraz wypłaconych zaliczek przez NFOŚiGW na planowane przedsięwzięcia:

- w 2003 r. – 226.000 tys. zł Elektrowni Pątnów II Sp. z o.o., 160.000 tys. zł Południowemu Koncernowi Energetycznemu S.A. w Katowicach i 26.000 tys. zł WFOŚiGW w Rzeszowie i w Białymstoku,
- w 2004 r. – 43.000 tys. zł WFOŚiGW w Rzeszowie, Olsztynie i w Gdańsku,
- w 2005 r. – 119.501 tys. zł WFOŚiGW w Warszawie, Rzeszowie, we Wrocławiu i w Szczecinie.

Dopiero w grudniu 2004 r. sporządzono aneks do umowy z Południowym Koncernem Energetycznym S.A. w Katowicach, umożliwiający odzyskanie zaległych i bieżących pożytków z przetrzymywania 160.000 tys. zł na lokatach bankowych od 31 grudnia 2003 r. Z kolei na podstawie aneksu do umowy, zawartego w czerwcu 2005 r., z Elektrownią Pątnów II ustalono wyższy poziom oprocentowania niż w umowie pierwotnej.

Wprawdzie w 2005 r. NFOŚiGW zastosował w 2 umowach: z WFOŚiGW we Wrocławiu (w ramach której wypłacił w dniu 10.08.2005 r. 50.000 tys. zł) i z WFOŚiGW w Warszawie (w ramach której w dniu 30.09.2005 r. wypłacił 49.501 tys. zł) postanowienia zabezpieczające interesy NFOŚiGW, umożliwiały one jednak beneficjentom skorzystanie z części pożytków. Na skutek działań NIK, Narodowy Fundusz zawarł aneksy do umów, jednoznacznie ustalające sposób wyliczenia i przekazania całości pożytków do NFOŚiGW.

NFOŚiGW nie zabezpieczył swoich interesów także w umowie pożyczki z dnia 26 lipca 2005 r. z WFOŚiGW w Rzeszowie, na podstawie której dokonał zaliczkowej wypłaty w kwocie 15.000 tys. zł, z której na koniec 2005 r. WFOŚiGW w Rzeszowie nie przekazał beneficjentom jeszcze kwoty 7.473 tys. zł.

W ocenie NIK wypłaty zaliczek miały na celu zmniejszenie stanu wolnych środków w NFOŚiGW, głównie na koniec roku. Były to działania niegospodarne, ponieważ przychody uzyskiwane z wypłaconych zaliczek były niższe niż w przypadku zarządzania tymi środkami przez Fundusz. NFOŚiGW sprzedał papiery wartościowe w okresie chwilowej dekonunktury na rynku, aby 31 grudnia 2003 r. wypłacić Elektrowni Pątnów II Sp. z o.o. ww. zaliczkę, którą

rozliczono w IV kwartale 2005 r. Natomiast z zaliczki wypłaconej Południowemu Koncernowi Energetycznemu S.A. w Katowicach, do dnia zakończenia kontroli, nie dokonano żadnej wypłaty.

Ponadto wypłacone zaliczki NFOŚiGW wykazał jako dofinansowanie ochrony środowiska w roku ich przekazania beneficjentom, a zatem zawyżył faktyczny stan wspomagania zadań proekologicznych wykazany w 2003 r., co NIK ocenia jako postępowanie nierzetelne.

NFOŚiGW nie zawsze dokładał należytej staranności przy ocenie sytuacji finansowej pożyczkobiorców. W kwietniu 2004 r. zawarł umowę pożyczki z Rafinerią Nafty „Glimar” S.A. w Gorlicach na kwotę 40.000 tys. zł, na dofinansowanie przedsięwzięcia pn. „Hydrokompleks Glimar”. Umowę zawarto pomimo, że ze sprawozdania finansowego za okres czterech pierwszych miesięcy 2003 r. wynikało, że beneficjent poniósł stratę w kwocie 19.773 tys. zł. NFOŚiGW nie zażądał też przedstawienia sprawozdań finansowych za późniejsze okresy przed podpisaniem umowy, jak i przed wypłatami pożyczki. Kolejne informacje o bardzo słabej kondycji finansowej spółki uzyskał dopiero w trakcie kontroli realizacji przedsięwzięcia, w październiku 2004 r., po wypłacie łącznie 18.425 tys. zł pożyczki. W dniu 19 stycznia 2005 r. Sąd Gospodarczy w Nowym Sączu ogłosił upadłość spółki „Glimar”, a Zarząd NFOŚiGW dokonał odpisów za 2004 r. ww. wypłaconej kwoty. NIK powyższe postępowanie uznaje za niegospodarne.

Nieprawidłowości przy zawieraniu umów stwierdzono w **5 wojewódzkich funduszach** – w WFOŚiGW w Łodzi, Katowicach, Toruniu, Warszawie, we Wrocławiu. Polegały one m.in. na braku zapisów dotyczących planowanych efektów rzeczowych i ekologicznych, dokumentowania źródeł pochodzenia środków własnych, niezobowiązaniu beneficjentów do stosowania ustawy prawo zamówień publicznych oraz do zwrotu dotacji wykorzystanej niezgodnie z umową. Np.:

- W WFOŚiGW w **Łodzi** w wyniku badania 30 najwyższych kwotowo umów o dofinansowanie przedsięwzięć inwestycyjnych (15 umów dotacji i 15 pożyczek) stwierdzono, że:
 - *Nieprawidłowo udzielono i wykorzystano pożyczkę, przyznaną przez Radę Nadzorczą Funduszu uchwałą z dnia 22 lutego 2000 r. Agencji Poszanowania Energii S.A. w Łodzi, w kwocie 6.000 tys. zł na zadanie pod nazwą „Modernizacja systemu ciepłowniczego Miasta Łowicza”, chociaż inwestorem był Zakład Energetyki Ciepłej Łowicz Sp. z o.o., a z Karty Informacyjnej Zadania wynikało, że środki w tej wysokości zostaną wniesione w gotówce przez APE S.A. na opłacenie objętych udziałów do utworzonej w 1999 r. przez Miasto Łowicz i APE S.A. spółki pod nazwą ZEC Łowicz Sp. z o.o. Pożyczka ta została wypłacona, mimo że wnioskodawca nie przedłożył pozwolenia na budowę, dokumentacji projektowo-kosztorysowej, a 50% udział własny w kosztach inwestycji potwierdził jedynie złożonym oświadczeniem – dalsze **niegospodarne** postępowanie Zarządu i Rady Nadzorczej Funduszu zostało przedstawione w części Informacji dotyczącej działalności kapitałowej.*
 - *Fundusz zawierając z **Gminą Miastem Łęczycą** dwie umowy dotacji na dofinansowanie dwu etapów zadania pn. „Modernizacja systemu ciepłowniczego na terenie Osiedli Mieszkaniowych Konopnicka, Wojska Polskiego, Belwederska w Łęczycy” w 2004 r. w kwocie 2.600 tys. zł oraz w 2005 r. na kwotę 1.201,8 tys. zł, nie wykazał należytej staranności w rozpoznaniu faktycznych potrzeb, i zdaniem NIK, **niezasadnie** przyznał drugą dotację na to samo zadanie, co było niezgodne z obowiązującymi w Funduszu procedurami. W wyniku udzielenia drugiej dotacji beneficjent zrezygnował z części pożyczki udzielonej przez NFOŚiGW.*
 - *spośród 30 skontrolowanych umów z zakresu ochrony powietrza w 15 nie zawarto postanowień dotyczących planowanego efektu rzeczowego i ekologicznego, przewidzianego do*

osiągnięcia w wyniku realizacji umowy., co było niezgodne z obowiązującymi w Funduszu „Zasadami udzielania i umarzania pożyczek...”; ponadto w 5 umowach, nie wskazano kto powinien potwierdzić osiągnięcie planowanego efektu ekologicznego, a w 10 umowach wymagano potwierdzeń efektu ekologicznego przez imiennie wskazanych biegłych z listy Wojewody lub z listy Ministra Środowiska, chociaż przepisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska¹¹, nie zawierają regulacji dotyczących funkcjonowania list biegłych wojewody lub ministra. Ustalono, że wskazany w 5 umowach (spośród 10 ww.) biegły, to były pracownik WFOŚiGW w latach 1994–2003, a także w latach 2002–2004 członek Zarządu Agencji Poszanowania Energii S.A., tj. spółki WFOŚiGW w Łodzi;

- w WFOŚiGW w **Toruniu**:

- w 3 umowach dotacji zawartych z Komendą Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Toruniu w latach 2003- 2005, na łączną kwotę 3.120 tys. zł, na „Rozbudowę systemu ratownictwa przed nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska” nie wymagano udokumentowania udziału własnych środków;

- w WFOŚiGW w **Warszawie**:

- spośród 40 skontrolowanych umów pożyczek i dotacji w 16 umowach dotacji nie zawarto zobowiązania beneficjenta do zwrotu dotacji w przypadku wykorzystania jej niezgodnie z umową lub nie osiągnięcia planowanego efektu ekologicznego;

- w WFOŚiGW we **Wrocławiu**:

- w 2003 r. zawarł z KGHM Polska Miedź S.A. umowę pożyczki na kwotę 10,0 mln zł na realizację inwestycji pn.: „Modernizacja wydziału metalurgicznego – odpylnia gazów dla pieców anodowych w Hucie Miedzi „Legnica” o wartości 19,9 mln zł. Udzielona pomoc stanowiła 50,3% kosztów zadania, a więc wybór wykonawcy zadania powinien podlegać przepisom ustawy o zamówieniach publicznych, zwłaszcza, że w realizacji zadania zaangażowanych było jeszcze 8 mln zł pożyczki z NFOŚiGW. KGHM dokonał wyboru wykonawcy zadania w 2002 r., tj. przed podjęciem decyzji przez Radę Nadzorczą Funduszu o przyznaniu pomocy finansowej, w oparciu o wewnętrzne procedury wyboru wykonawców robót. Zarząd Funduszu dysponował wcześniej informacją o dokonany już wyborze wykonawcy przez KGHM, pomimo tego udzielił pożyczki niezgodnie z obowiązującymi „Zasadami...”, tj. przyznał dofinansowanie przekraczające 50% kosztów zadania, a także niezgodnie z ustawą o zamówieniach publicznych;
- w 19 spośród 20 zbadanych umów nie zawarto zobowiązania beneficjentów do rozliczania się z osiągniętego efektu ekologicznego.

W ocenie NIK w skontrolowanych Funduszach zbyt małą wagę przywiązywano do osiągnięcia nadrzędnego celu, jakim jest efekt ekologiczny, uzyskany przy udziale środków publicznych, zarówno na etapie zawierania umów o dofinansowanie przedsięwzięcia, jak i przy końcowym rozliczaniu umów.

Pożyczki płatnicze

Kontrola wykazała, że w badanym okresie NFOŚiGW i dwa wojewódzkie fundusze - WFOŚiGW we Wrocławiu i w Toruniu, na podstawie umów udzieliły pożyczek płatniczych, na łączną kwotę 41.068,0 tys. euro i 79.582,6 tys. zł. Środki NFOŚiGW i wojewódzkich funduszy przeznacza się w formach określonych w art. 411 ustawy – Prawo ochrony środowiska. Przepis ten nie przewiduje „prześciowego” finansowania. Pożyczki płatnicze były jedną z form dofinansowania beneficjentów, celem zapewnienia ciągłości realizacji przedsięwzięć, na które beneficjenci otrzymali wsparcie ze środków Unii Europejskiej. Na taki cel ww. ustawa nie przewiduje dofinansowania. I tak:

¹¹ Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późn. zm.

- WFOŚiGW we Wrocławiu udzielił 85 pożyczek płatniczych o łącznej wysokości 57.577,6 tys. zł. pomimo braku zasad przyznania dofinansowania w tej formie. Zasady udzielania oraz obsługi przyznanych pożyczek płatniczych obowiązują od 1.01.2006 r. W zbadanych 17 umowach pożyczek płatniczych nie stwierdzono innych nieprawidłowości.
- WFOŚiGW w Toruniu zawarł 35 umów pożyczek płatniczych na łączną kwotę 22.005,0 tys. zł. W obowiązujących, w kontrolowanym okresie, w Funduszu „Zasadach udzielania i umarzania pożyczek ..” określone zostały warunki ich udzielania na zadania dofinansowane z unijnych środków pomocowych.
- NFOŚiGW w latach 2004-2005 podpisał umowy na pożyczki płatnicze na kwotę 41.068 tys. euro. Łącznie wypłacono 2.296,8 tys. euro, z tego w 2004 r. 426,5 tys. euro w dziedzinie ochrona wód i w 2005 r. 1.870,3 tys. euro, z tego 565,4 tys. euro w dziedzinie ochrony wód i 1.170,8 tys. euro w dziedzinie ochrony ziemi i 134,1 tys. euro w dziedzinie gospodarki wodnej. W „Zasadach udzielania i umarzania pożyczek ...” określone zostały warunki udzielania pożyczek na zadania dofinansowane z unijnych środków pomocowych.

Kontrola wykazała, że w uchwalanych przez Rady Nadzorcze Funduszy, „Zasadach udzielania i umarzania pożyczek ...”, wprowadzone zostały zapisy o udzielaniu pożyczek płatniczych zapewniających beneficjentom finansowanie inwestycji do czasu otrzymania środków z Unii Europejskiej. Zdaniem NIK, konieczne jest ustawowe uregulowanie tej formy finansowania zadań przez fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Dofinansowanie w formie kapitałowej

We wszystkich zbadanych wojewódzkich funduszach, z wyjątkiem WFOŚiGW w Warszawie i w Katowicach, nastąpił trwały spadek udziału majątku kapitałowego w stanie funduszy, w tym szczególnie w WFOŚiGW w Łodzi z 13,77% do 5,25%. W WFOŚiGW w Warszawie udział ten na początek 2003 r. i na koniec 2004 r. i 2005 r. był praktycznie na tym samym poziomie (1,18% - 1,23%). Natomiast w przypadku WFOŚiGW w Katowicach udział majątku kapitałowego na początek 2003 r. i koniec lat 2003-2005 stanowił odpowiednio: 4,45%, 5,38%, 4,93%, 5,53%, a kwotowo wynosił 31.665,9 tys. zł, 38.747,5 tys. zł, 39.710,6 tys. zł, 46.819,0 tys. zł. Należy zaznaczyć, że w WFOŚiGW w Katowicach wzrost wartości majątku kapitałowego wynikał z praktyki aktualizowania wartości posiadanych udziałów i akcji, w tym szczególnie BOŚ SA, a nie nowych zakupów. NFOŚiGW posiadający ok. 47% akcji BOŚ SA, jak i inne fundusze wojewódzkie ewidencjonowały je w cenie nabycia.

W badanym okresie NFOŚiGW był właścicielem akcji i udziałów w 14 spółkach z tzw. portfela podstawowego, w których udział NFOŚiGW w kapitale spółki przekraczał 10%. Akcje jednej ze spółek sprzedano w 2004 r. Na koniec 2005 r. udział NFOŚiGW w kapitale 3 spółek był większy od 50%, 6 spółek był w zakresie od 30% do 40%, a 4 spółek od 10% do 30%.

NFOŚiGW posiadał również akcje i udziały w tzw. portfelu resztkowym, na który składały się walory stanowiące poniżej 10% kapitału spółki. NFOŚiGW stał się ich właścicielem w wyniku konwersji wierzytelności z tytułu opłat i kar. W okresie kontrolowanym liczba spółek z tego portfela zmniejszyła się z 65 do 55. Na koniec 2005 r. wartość nominalna tych

55 spółek wynosiła 9.455,6 tys. zł. Dla 54 z nich NFOŚiGW dokonał 100% odpisów. Odpisami nie objął tylko posiadanych akcji spółki Lubelski Węgiel Bogdanka S.A. o wartości 679,1 tys. zł. Spółka ta w badanym okresie wypłaciła łącznie 548,0 tys. zł dywidendy.

NFOŚiGW w badanym okresie zwiększył stan majątku ulokowanego w udziałach i akcjach spółek z 251.154,3 tys. zł na początek 2003 r. do wartości księgowej 371.576,9 tys. zł na koniec 2005 r. Wzrost ten wynikał głównie z zakupów udziałów i akcji spółek, o łącznej wartości 180.988,4 tys. zł, w tym: BOŚ S.A. za kwotę 25.779,3 tys. zł, Geotermii Podhalańskiej S.A. za kwotę 96.640,4 tys. zł, objęcia za wierzytelności akcji STALEXPORT S.A. o wartości 36.045,7 tys. zł oraz konwersja wierzytelności z pożyczki dla Geotermii Pyrzyce Sp. z o.o. na udziały o wartości 13.023,0 tys. zł.

NFOŚiGW dokonał odpisów aktualizujących w wysokości 60.762,0 tys. zł oraz sprzedał akcje i rozwiązał odpisy na kwotę 539,5 tys. zł. Na początek 2003 r. odpisy wynosiły 49.206,8 tys. zł. Do końca 2005 r. zwiększono je do 109.429,2 tys. zł, tj. o 123,5%, głównie poprzez dokonanie odpisów dla akcji: Geotermii Podhalańskiej S.A. na kwotę 22.503,0 tys. zł, Wodkan S.A. w Ostrowie Wlkp. na kwotę 26.892,0 tys. zł.

Spośród 13 spółek portfela podstawowego na koniec 2005 r. aż dla 5 spółek dokonano 100% odpisów o łącznej wartości 29.203,1 tys. zł (AREL-GIPS S.A., TIL EKOLEASING S.A., MIELEC-DIESEL GAZ Sp. z o.o., METANEL S.A., KAPE S.A.). Tylko 3 spółek nie objęto odpisami, ponieważ nie było takiej potrzeby (BOŚ S.A., KEMIPOL Sp. z o.o., MPEC Sp. z o.o. w Tarnowie).

W ocenie NIK obejmowanie nowych walorów spółek i następnie tworzenie odpisów dla tych spółek w roku objęcia lub w następnym, a także konwersji zadłużenia na akcje (udziały) spółek, było działaniem narażającym Fundusze na ponoszenie zbędnych kosztów. Już w wyniku kontroli wykonania planu finansowego NFOŚiGW w 2003 r. i w 2005 r. NIK oceniła, iż obejmowanie akcji spółek, w których prognozowana była strata, a następnie utworzone w tym samym roku odpisy, było działaniem niegospodarnym i nierzetelnym.

Główną przyczyną tworzenia odpisów na zagrożone akcje i udziały w spółkach były słabe wyniki finansowe spółek z portfela podstawowego, w okresie objętym kontrolą, jak i w latach wcześniejszych. Przez cały okres 2003-2005 z 13 spółek portfela podstawowego dwie AREL-Gips S.A., TIL EKOLEASING S.A. będące w upadłości nie prowadziły działalności gospodarczej, a przez ponad 3 lata nie został zakończony proces upadłościowy. Dwie kolejne spółki: GEOTERMIA PYRZYCE Sp. z o.o. i MIELEC-DIESEL GAZ Sp. z o.o., przynosiły tylko straty, dwie: GEOTERMIA PODHALAŃSKA S.A., METANEL S.A., przez 2 lata wykazały straty, cztery spółki poniosły straty w jednym roku.

Zyski w całym badanym okresie osiągały tylko BOŚ S.A. oraz dwie spółki: KEMIPOL Sp. z o.o. w Policach i MPEC Sp. z o.o. w Tarnowie.

NFOŚiGW w latach 2003-2005 nie dokonywał aktualizacji (zwiększeń) wartości akcji i udziałów.

W 8 skontrolowanych wojewódzkich funduszach wartość księgowa ogółem udziałów i akcji zmniejszyła się z 99.967,1 tys. zł na początek 2003 r. do wartości 88.080,5 tys. zł na koniec 2005 r., czyli o 11,9%. Spośród tych Funduszy największe wartości udziałów i akcji miały:

- **WFOŚiGW w Łodzi**, posiadał akcje i udziały w 14 spółkach, których wartość księgowa na koniec 2005 r. zmniejszyła się o 47,9%;

- **WFOŚiGW we Wrocławiu**, posiadał akcje i udziały w 11 spółkach, których wartość księgowa na koniec 2005 r. zmniejszyła się o 42,5%;
- **WFOŚiGW w Katowicach**, posiadał akcje i udziały w 14 spółkach, których wartość księgowa na koniec 2005 r. wzrosła o 47,9%, w wyniku aktualizacji (zwiększania) wartości udziałów i akcji dla 8 spółek.

Głównymi przyczynami spadku wartości udziałów i akcji nie była sprzedaż walorów, lecz odpisy na zagrożone akcje i udziały na kwotę 34.007,7 tys. zł.

Sprzedaż akcji BOŚ S.A. odbywała się z własnej inicjatywy Funduszy lub na wystąpienie NFOŚiGW w 2005 r. w sprawie ich odkupienia. Wzrost wartości akcji i udziałów miał miejsce jedynie w WFOŚiGW w Katowicach. Przeceny takiej nie stosowały inne wojewódzkie fundusze, a także NFOŚiGW, co zwłaszcza dotyczyło akcji BOŚ S.A. Ich wartość księgową WFOŚiGW w Katowicach w okresie 2003–2005 zwiększył o 38,0%. W ocenie NIK aktualizacja posiadanych akcji i udziałów dokonywana przez WFOŚiGW w Katowicach była działaniem rzetelnym.

Najmniej efektywnie zarządzano majątkiem kapitałowym w **WFOŚiGW w Łodzi**, w którym wartość księgowa udziałów i akcji na początek 2003 r. wynosiła 37.910,0 tys. zł, a na koniec 2005 r. zmniejszyła się do 19.754,1 tys. zł, czyli o 47,9%. WFOŚiGW w Łodzi do posiadanych udziałów ZEC Łowicz Sp. z o.o. o wartości księgowej 3.893,9 tys. zł dołączył przyjęte za wierzytelności udziały o wartości 4.242,0 tys. zł. Fundusz ten w okresie 2003–2005 dokonał odpisów na łączną kwotę 22.326,3 tys. zł.

Dofinansowanie w formie kapitałowej, przez skontrolowane wojewódzkie fundusze, szczegółowo zostało omówione w Załączniku 5.8.

Sprzedaż akcji i udziałów zmierzająca do uporządkowania posiadanego majątku kapitałowego, w skontrolowanych Funduszach, w latach 2003–2005 nie przyniosła oczekiwanych efektów. Spowodowane to było głównie złą sytuacją finansową spółek.

Spółki uzyskujące dodatnie wyniki finansowe (zyski) w ograniczonym stopniu stanowiły źródło przychodów NFOŚiGW i wojewódzkich funduszy w formie **dywidend**. BOŚ S.A. wypłacał wprawdzie w latach 2003–2005 za okres 2002–2004 dywidendy dla NFOŚiGW i 7 skontrolowanych wojewódzkich funduszy (WFOŚiGW w Łodzi nie posiadał akcji), jednak ich wysokość przypadająca na 1 akcję wynosiła odpowiednio 0,25 zł, 0,09 zł, 0,15 zł i stanowiła tylko 0,18% - 0,54% średniej ceny 1 akcji na GPW w latach 2002–2004 wynoszącej odpowiednio 45,89 zł, 50,15 zł, 48,70 zł. Wzrost w 2005 r. ceny do 57,94 zł spowodowany był m.in. wezwaniem szwedzkiego akcjonariusza SEB we wrześniu tego roku do sprzedaży akcji BOŚ S.A.

Przychody z dywidend otrzymanych w latach 2003 – 2005 przez NFOŚiGW w łącznej kwocie 6.321,8 tys. zł stanowiły tylko 10,4% odpisów na udziały i akcje dokonanych w tym okresie. Wskaźnik ten w przypadku 8 skontrolowanych wojewódzkich funduszy, które z dywidend łącznie otrzymały 612 tys. zł, wynosił zaledwie 1,8%.

Dwie z tych spółek wypłacały przez cały okres dywidendy, w tym szczególnie wysokie w kwocie 3.080,4 tys. zł przyniosły udziały w KEMIPOL Sp. z o.o., a dużo skromniej przedstawiały się przychody z dywidend BOŚ S.A. 2.693,4 tys. zł, co w odniesieniu do wartości księgowej (nieaktualizowanej) posiadanych akcji spółki stanowiło od 0,35% do 0,80% w skali rocznej.

W ocenie NIK działalność kapitałowa zarówno wojewódzkich jak i Narodowego Funduszu w okresie objętym kontrolą, a także w latach wcześniejszych, była najczęściej działalnością obciążoną dużym ryzykiem, co powodowało konieczność ponoszenia kosztów w formie odpisów, szczególnie w przypadkach upadłości spółek. Tylko w jednym przypadku (KEMIPOL Sp. z o.o. w Policach) NIK uznała inwestycje kapitałowe NFOŚiGW za korzystne zarówno pod względem rentowności jak i ekologicznym.

Aktywność kapitałowa Funduszy w badanym okresie dotyczyła w zasadzie tylko NFOŚiGW, który objął nowe emisje akcji Geotermii Podhalańskiej S.A. za kwotę 96,6 mln zł i udziały w MPEC Sp. z o.o. w Tarnowie za kwotę 9,5 mln zł, a także objął za wierzytelności akcje STALEXPORTU S.A. za kwotę 36,0 mln zł, udziały w Geotermii Pyrzyce Sp. z o.o. o wartości 13,0 mln zł oraz dokonał zakupów akcji BOŚ S.A. w transakcjach giełdowych i pozagiełdowych, za kwotę 25,8 mln zł. Aktywność w przypadku spółek geotermalnych, ze względu na konieczność dokonywania odpisów, NIK ocenia jako nieudaną z punktu widzenia finansowego. Skontrolowane wojewódzkie fundusze praktycznie w ograniczonym zakresie dokonywały nowych inwestycji, natomiast uporządkowanie inwestycji kapitałowych pochodzących z okresu wcześniejszego nie odbywało się na drodze sprzedaży lecz poprzez długotrwałe procesy upadłościowe i likwidacyjne.

Działalność kapitałowa NFOŚiGW i skontrolowanych wojewódzkich funduszy w okresie lat 2003–2005, a także w latach wcześniejszych, powodowała konieczność tworzenia **odpisów**, będących znaczną składową kosztów finansowych funduszy. I tak w NFOŚiGW odpisy na akcje i udziały w tym okresie stanowiły 33,2% kosztów finansowych, podczas gdy odpisy na zagrożone pożyczki i kredyty stanowiły 41,7% kosztów finansowych. W skontrolowanych 8 wojewódzkich funduszach odpisy na udziały i akcje stanowiły 48,3% kosztów finansowych, podczas gdy odpisy na zagrożone pożyczki i kredyty stanowiły 48,0%.

Odpisy były operacjami księgowymi dla okresowego urealnienia wartości majątku Funduszu, w celu uniknięcia jednorazowego pogorszenia jego wyniku finansowego.

W NFOŚiGW utworzone odpisy, w okresie 2003-2005 w kwocie 60.762,0 tys. zł, stanowiły 14,1% posiadanego początkowego kapitału w wysokości 432.338,9 tys. zł (371.576,9 tys. zł – kapitał na koniec 2005 r. oraz 60.762,0 tys. zł – odpisy). Wskaźnik odpisów w okresie 2003-2005 do stanu funduszu na koniec 2005 r. (4.806.282,4 tys. zł) wynosił 1,3%, natomiast udział wartości księgowej akcji i udziałów w stanie Funduszu wynosił 7,7%. (Załącznik nr 5.4.6.)

W okresie poddanym badaniom kontrolnym, w 8 skontrolowanych wojewódzkich funduszach utworzone odpisy w kwocie 34.007,7 tys. zł, stanowiły 27,9% posiadanego początkowego kapitału wynoszącego 122.088,2 tys. zł (88.080,5 tys. zł – kapitał na koniec 2005 r. oraz 34.007,7 tys. zł – odpisy). Wskaźnik odpisów w latach 2003-2005 do stanu funduszy na koniec 2005 r. (2.482.890,4 tys. zł) wynosił 1,4%, a udział wartości księgowej akcji i udziałów w stanie funduszu wynosił 3,5%.

Na te wielkości decydujący wpływ miała działalność kapitałowa w WFOŚiGW w Łodzi, we Wrocławiu i w Warszawie, gdzie odpisy te wynosiły odpowiednio: 22.326,3 tys. zł, 9.000,0 tys. zł, 1.833,0 tys. zł, co stanowiło: 53,1%, 46,3%, 24,9% wartości początkowej akcji i udziałów. W pozostałych wojewódzkich funduszach udział odpisów nie przekraczał 9,4% (WFOŚiGW w Białymstoku), a najniższy był w WFOŚiGW w Kielcach 0,0%

i w Katowicach 0,9%. Wskaźnik odpisów do stanu funduszu na koniec 2005 r. najwyższy był w WFOŚiGW w Łodzi 5,9% i we Wrocławiu 2,9%, a w pozostałych nie przekraczał 0,4%, przy czym w czterech Funduszach wynosił 0,1% lub poniżej (WFOŚiGW w Białymstoku, Katowicach, Kielcach i w Toruniu). Udział wartości księgowej akcji i udziałów w stanie funduszu na koniec 2005 r. najwyższy był w WFOŚiGW w Katowicach 5,5% i w Łodzi 5,2%, a w trzech był nie wyższy niż 0,8%. WFOŚiGW w Kielcach do końca 2005 r. dokonał zbycia posiadanych akcji i udziałów. Powodem odpisów był najczęściej zły i utrzymujący się przez okres 2–3 lat ujemny wynik finansowy tych spółek (NFOŚiGW – Geotermia Podhalańska S.A., WOD-KAN S.A. w Ostrowiu Wlkp., WFOŚiGW w Łodzi – Agencja Poszanowania Energii S.A., EKO-CONSULTING Sp. z o.o.). Fundusze, które w większej skali były zaangażowane w działalność kapitałową, a ich udział w kapitałach spółek był dominujący, tj. NFOŚiGW, WFOŚiGW w Łodzi i we Wrocławiu, nie pozbywały się walorów spółek, w których miały największe udziały, a zmniejszenie ich wartości księgowej następowało w wyniku dokonywania odpisów aktualizujących.

W ocenie NIK Zarządy Funduszy niedostatecznie angażowały się w prace rad nadzorczych spółek oraz dokonywanie analiz kondycji finansowej spółek, w których posiadały akcje lub udziały.

Prowadzona przez Fundusze w badanym okresie działalność kapitałowa była konsekwencją działań niegospodarnych Funduszy, związanych z tworzeniem spółek lub obejmowaniem znaczących pakietów akcji i udziałów, głównie przed 2003 r. Szczególnie odnosi się to do trzech ww. Funduszy. W okresie objętym kontrolą wyraźnie ograniczono angażowanie Funduszy w nowe przedsięwzięcia kapitałowe, z wyjątkiem NFOŚiGW, który wszedł w posiadanie akcji STALEXPORTU S.A. oraz WFOŚiGW w Warszawie który objął udziały w jednej spółce i WFOŚiGW we Wrocławiu, który nabył akcje jednej spółki. Liczba spółek, w których Fundusze posiadały akcje lub udziały zmniejszyła się z 71 do 60. W 5 Funduszach (w NFOŚiGW, w WFOŚiGW w Białymstoku, Gdańsku, Kielcach i we Wrocławiu) dokonano sprzedaży posiadanych akcji lub udziałów 8 spółek (4 wojewódzkie fundusze odsprzedały NFOŚiGW akcje BOŚ S.A.), a w 3 Funduszach (w WFOŚiGW w Łodzi, Toruniu i we Wrocławiu) nastąpiło zmniejszenie liczby posiadanych akcji i udziałów w związku z zakończeniem procesów likwidacyjnych 6 spółek.

3.2.5. Realizacja wypłat; rozliczanie umów

W badanym okresie NFOŚiGW wypłacił 4.496.963,7 tys. zł, w tym na podstawie umów pożyczek – 2.047.783,6 tys. zł, umów dotacji – 1.623.348,0 tys. zł, umów kredytów – 456.862,4 tys. zł, w innej formie (m.in. nagrody, umorzenia¹², dopłaty – 368.969,7 tys. zł – Załącznik 5.4.4. Informacji.

W poszczególnych latach 2003, 2004, 2005 wypłacono łącznie: 1.538.661,3 tys. zł, 1.259.633,4 tys. zł, 1.698.669,0 tys. zł, z tego:

- na podstawie umów pożyczek: 797.075,3 tys. zł, 497.671,8 tys. zł, 753.036,5 tys. zł, co stanowiło 51,8%, 39,5%, 44,3% ogółem dokonanych wypłat w poszczególnych latach,

¹² Kwota przeksięgowana w wyniku udzielonego umorzenia z należności z tytułu pożyczek i kredytów na dotacje

- na podstawie umów kredytów i linii kredytowych: 20.778,6 tys. zł, 188.453,6 tys. zł, 247.630,2 tys. zł, tj. 1,4%, 15,0%, 14,6%,
- na podstawie umów dotacji: 589.560,0 tys. zł, 495.510,0 tys. zł, 538.278,0 tys. zł, co stanowiło 38,3%, 39,3%, 31,7%,
- na podstawie innych form dofinansowania (umorzenia, nagrody, dopłaty do oprocentowania preferencyjnego): 131.247,4 tys. zł, 77.998,0 tys. zł, 159.724,3 tys. zł, co stanowiło 8,5%, 6,2%, 9,4%.

Wypłaty na podstawie umów na dotacje inwestycyjne wyniosły 1.311.602,0 tys. zł, tj. 80,8% dotacji ogółem, a na podstawie umów na dotacje nieinwestycyjne - 311.746,0 tys. zł, tj. 19,2% dotacji. W poszczególnych latach 2003, 2004, 2005 wypłaty na podstawie umów dotacji wyniosły:

- dotacji inwestycyjnych – 485.254,0 tys. zł, 409.688,0 tys. zł, 416.660,0 tys. zł, tj. 31,5%, 32,5%, 24,5% ogólnego poziomu dokonanych wypłat w kolejnych latach,
- dotacji nieinwestycyjnych – 104.306,0 tys. zł, 85.822,0 tys. zł, 121.618,0 tys. zł, tj. 6,8%, 6,8%, 7,2% ogółem dokonanych wypłat w poszczególnych latach.

Spośród głównych dziedzin ochrony środowiska największe wypłaty zawartych umów pożyczek, dotacji, kredytów w kolejnych latach badanego okresu, zrealizowano na przedsięwzięcia w zakresie:

- ochrony powietrza – 544.589,6 tys. zł, 224.393,1 tys. zł i 227.319,6 tys. zł,
- ochrony wód – 275.506,2 tys. zł, 228.707,8 tys. zł i 390.621,1 tys. zł.

Najmniejszych wypłat dokonano w dziedzinie ochrony powierzchni ziemi. W poszczególnych latach 2003-2005 wypłacono odpowiednio: 59.868,7 tys. zł, 75.895,5 tys. zł, 78.731,6 tys. zł. (Załącznik 5.4.5.)

Poziom wypłat według form dofinansowania udzielonego przez NFOŚiGW w latach 2003-2005 przedstawia Rys. 12.

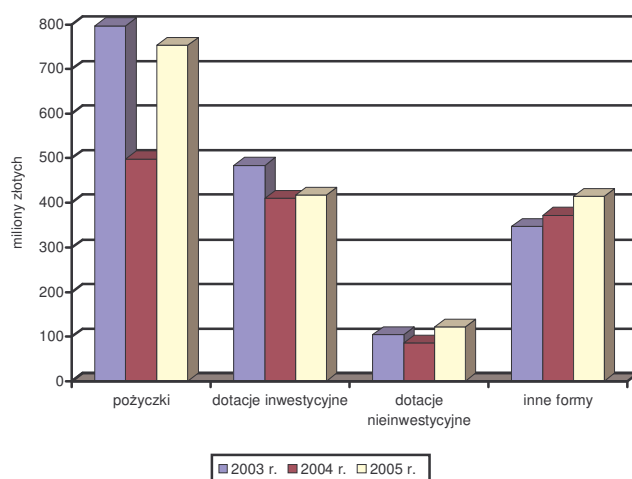
W badanym okresie w **8 wojewódzkich funduszach** wypłacono na dofinansowanie przedsięwzięć ekologicznych 3.593.052,8 tys. zł, w tym na podstawie umów pożyczek 2.360.170,5 tys. zł, co stanowi 65,7% wypłat ogółem, umów dotacji 1.211.317,7 tys. zł, tj. 33,7% wypłat ogółem, w tym dotacji inwestycyjnych – 588.175,4 tys. zł, dotacji nieinwestycyjnych 206.252,0 tys. zł, umorzenia 412.287,3 tys. zł, nagrody 4.603,0 tys. zł. Na pozostałą kwotę 21.564,6 tys. zł, tj. 0,6% wypłat ogółem składały się kredyty, dopłaty do preferencyjnego oprocentowania kredytów i wartość zakupionych akcji i udziałów – Załącznik 5.4.4. Informacji.

W poszczególnych latach 2003 r., 2004 r., 2005 r. ogółem wypłacono: 1.156.706,9 tys. zł, 1.319.421,7 tys. zł, 1.116.924,2 tys. zł, w tym:

- na podstawie umów pożyczek - 706.422,8 tys. zł, 889.694,8 tys. zł, 764.052,9 tys. zł, co stanowiło 61,1%, 67,4%, 68,4% ogółem dokonanych wypłat w zakresie ochrony środowiska,
- na podstawie umów dotacji - 302.210,5 tys. zł, 273.503,9 tys. zł, 218.713,0 tys. zł, tj., 26,1%, 20,7%, 19,6% całkowitych wypłat, w tym:
 - dotacje inwestycyjne – 228.837,1 tys. zł, 206.092,7 tys. zł, 153.245,6 tys. zł, tj. 19,8%, 15,6%, 13,7% całkowitych wypłat,

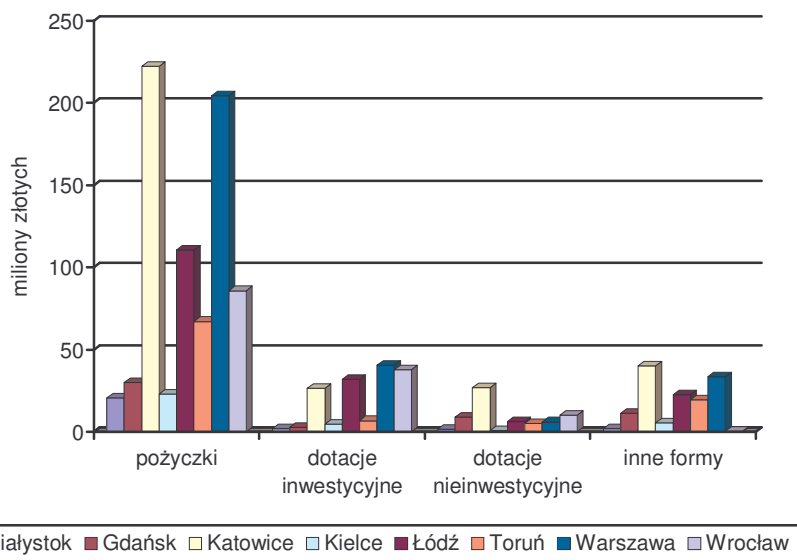
- dotacje nieinwestycyjne – 73.373,4 tys. zł, 67.411,2 tys. zł, 65.467,4 tys. zł, tj. 6,3%, 5,1%, 5,9% całkowitych wypłat,
- na podstawie innych form udzielania pomocy finansowej - 148.073,6 tys. zł, 156.223,0 tys. zł, 134.158,3 tys. zł, tzn. 12,8%, 11,9%, 12,0% wypłat ogółem, w tym umorzenia: 139.089,8 tys. zł, 145.560,3 tys. zł, 127.637,2 tys. zł, co stanowiło 12,0%, 11,0%, 11,4% całkowitych wypłat.

Rys. 12. Poziom wypłat w poszczególnych formach dofinansowania udzielonego przez NFOŚiGW

Poziom wypłat według form dofinansowania udzielonego przez WFOŚiGW w latach 2003-2005 przedstawia Rys. 13.

Rys. 13. Poziom wypłat w poszczególnych formach dofinansowania udzielonego w 2005 r. przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej

W badanym okresie:

- największe kwoty dofinansowania w formie pożyczek wypłacono w WFOŚiGW w Katowicach w 2003 r. i 2005 r. odpowiednio 234.712,2 tys. zł, 222.437,2 tys. zł oraz

- w 2004 r. w WFOŚiGW w Warszawie – 281.909,2 tys. zł, a najmniejsze w WFOŚiGW w Białymstoku w kolejnych latach 23.355,7 tys. zł, 21.714 tys. zł, 20.585,8 tys. zł,
- największe kwoty dofinansowania w formie dotacji wypłacono w WFOŚiGW w Katowicach, odpowiednio: 90.003,9 tys. zł, 72.270,2 tys. zł, 53.528,6 tys. zł, a najmniejsze w WFOŚiGW w Białymstoku: 6.188,5 tys. zł, 5.243,3 tys. zł, 3.680,5 tys. zł.

Wypłaty dotacji inwestycyjnych w okresie 2003-2005 stanowiły 74,0% wypłat dotacji ogółem, a w poszczególnych latach stanowiły: 75,7%, 75,3%, 70,1%. Była to niekorzystna, malejąca tendencja na rzecz dotacji nieinwestycyjnych. Szczególnie niekorzystne tendencje w strukturze wypłat w formie dotacji wystąpiły w WFOŚiGW w Gdańsku, w którym udział wypłaconych dotacji inwestycyjnych w 2003 r. wyniósł 62,6%, a w kolejnych latach zmniejszył się do 11,5% i 24,5% oraz w WFOŚiGW w Toruniu, w którym wypłacone dotacje inwestycyjne stanowiły odpowiednio: 57,0%, 48,3%, 58,1%, a także w WFOŚiGW w Katowicach, gdzie udział tych wypłat w 2003 r. i 2004 r. stanowił około 67%, a w 2005 r. zmniejszył się do 49,7%.

Wypłaty z umów pożyczek i dotacji według dziedzin ochrony środowiska

Spośród głównych dziedzin ochrony środowiska (Załącznik 5.4.5. Informacji) największe wypłaty z zawartych umów pożyczek i dotacji w 7 wojewódzkich funduszach oraz pożyczek, dotacji i kredytów w WFOŚiGW w Katowicach, w badanym okresie zrealizowano w dziedzinie ochrony wód w łącznej kwocie 1.270.954,9 tys. zł, stanowiącej 35,4% kwoty wypłat ogółem, następnie w dziedzinie ochrony powietrza, w łącznej kwocie 822.992,5 tys. zł, która stanowiła 22,9% wypłat ogółem. Mniejsze wypłaty związane były z realizacją przedsięwzięć w dziedzinie gospodarki wodnej – 436.579,9 tys. zł, tj. 12,2% wypłat oraz ochrony powierzchni ziemi w kwocie 277.829,2 tys. zł, tj. 7,7% wypłat. Natomiast wypłaty związane z dziedziną ochrony przyrody wyniosły 69.980,9 tys. zł, tj. 1,9%, a edukacji ekologicznej 55.799,0 tys. zł, tj. 1,6%. Łącznie wypłaty dla sześciu ww. dziedzin priorytetowych stanowiły 81,7% wypłat ogółem w badanym okresie.

W poszczególnych Funduszach udział wypłat na realizowane przedsięwzięcia, zakwalifikowane do poszczególnych dziedzin ochrony środowiska, był zróżnicowany. I tak w **WFOŚiGW w Katowicach** najwyższe wypłaty dotyczyły przedsięwzięć w dziedzinie ochrony powietrza, których udział w wypłatach ogółem wynosił do 36,7%, a następnie w dziedzinie ochrony wód - do 29,5%. Z kolei w **WFOŚiGW w Warszawie** największy udział wypłat dotyczył przedsięwzięć w dziedzinie ochrony wód i wynosił do 33,1%, w dziedzinie ochrony powietrza - do 24,5% oraz z dziedziny gospodarka wodna - do 22,7%. W **WFOŚiGW we Wrocławiu** zdecydowaną priorytetową dziedziną była ochrona wód, na potrzeby której wypłacono do 57,5% środków. Wysoki udział dotyczył także wypłat w dziedzinie gospodarki wodnej - do 19,5% wypłat ogółem w poszczególnych latach, natomiast wypłaty w dziedzinie ochrony powietrza stanowiły do 16,6%. W WFOŚiGW we Wrocławiu wypłaty skoncentrowane były na dziedzinach, w których realizowano przedsięwzięcia głównie o charakterze inwestycyjnym.

W ocenie NIK zaangażowanie wypłat w poszczególnych dziedzinach, świadczy o koncentracji środków na realizację zadań wynikających z przyjętych programów i strategii, w skali kraju i województw.

Jak ustalono w trakcie kontroli, w sprawozdaniu OŚ-4/wn¹³ za 2003 r. sporządzonym przez **WFOŚiGW w Białymstoku**, nieprawidłowo wykazano kwotę 22.500 tys. zł planowanych wypłat, zamiast kwoty 5.720,1 tys. zł, wynikającej z faktycznie podpisanych umów. W ocenie NIK wykazanie kwoty wyższej o **16.779,8 tys. zł** świadczy o nierzetelnym sporządzeniu wymaganego sprawozdania.

Umarzanie spłat pożyczek i kredytów

Umarzanie spłat pożyczek i kredytów jest jedną z form promocyjnych, mających na celu zachęcanie beneficjentów do podejmowania zadań w zakresie ochrony środowiska i ich realizacji w jak największym zakresie.

W latach 2003-2005 we wszystkich objętych kontrolą Funduszach udzielano umorzeń pożyczek i kredytów. Łącznie, na podstawie 3.368 umów, dokonano umorzenia kwoty 570.194,3 tys. zł, tj. dokonano przeksięgowania poszczególnych kwot z należności z tytułu pożyczek i kredytów w wydatki na dotacje inwestycyjne. W poszczególnych latach przeksięgowano: 199.137,8 tys. zł (na podstawie 1.108 umów) w 2003 r., 178.245,3 tys. zł (1.193 umów) w 2004 r. i 192.811,2 tys. zł (1.067 umów) w 2005 r., przy czym:

- w 8 skontrolowanych wfośigw, na podstawie 3.061 zawartych umów, dokonano przeksięgowania na łączną kwotę 412.287,3 tys. zł, co w kolejnych badanych latach stanowiło odpowiednio: 12,0%, 11,0%, 11,4% wypłaconej pomocy finansowej ogółem,
- w NFOŚiGW na podstawie 307 umów łącznie przeksięgowano łącznie 157.907 tys. zł, co w kolejnych latach stanowiło odpowiednio: 3,9%, 2,6%, 3,8% wypłaconej pomocy finansowej. (Załącznik 5.4.4.)

Umorzenia te dotyczyły głównie pożyczek i kredytów inwestycyjnych.

Należy podkreślić, że umorzenia pożyczek stanowiły duży udział w dotacjach inwestycyjnych, w szczególności w WFOŚiGW w Toruniu - od 18,7% do 20,4% oraz w Gdańsku - od 13,6% do 20,9%. Najmniejszych umorzeń w badanym okresie dokonywał WFOŚiGW we Wrocławiu. Fundusz ten w 2003 r. w ogóle nie dokonał umorzeń, a w 2004 r. i 2005 r. umorzono odpowiednio kwotę 50,0 tys. zł i 285,9 tys. zł, tj. około 0,1% wypłaconej pomocy finansowej przez ten Fundusz.

Warunki częściowego umorzenia pożyczek i kredytów określają przepisy art. 411 ust. 3 (także w związku z art. 411 ust. 10) ustawy – Prawo ochrony środowiska. Ich uszczegółowienie powinny zawierać *„Zasady udzielania i umarzania pożyczek, udzielania dotacji oraz dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek”* uchwalane przez rady nadzorcze poszczególnych Funduszy, zgodnie z art. 414 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy. W dokumencie tym we wszystkich funduszach od pożyczkobiorców wymagano m.in. przeznaczania umorzonej kwoty na dalsze działania proekologiczne.

Pośród 8 skontrolowanych Funduszy tylko WFOŚiGW w Kielcach nie uwzględnił kwestii umorzeń w obowiązujących w 2003 r. ww. *„Zasadach ...”*. Zostały one ujęte w dokumencie obowiązującym od dnia 1 stycznia 2004 r., przyjętym uchwałą Rady Nadzorczej Funduszu z dnia 27 listopada 2003 r.,

¹³ Ministerstwo Środowiska – OŚ-4 w/n – Sprawozdanie z gospodarowania Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Pojedyncze nieprawidłowości w przyznawaniu umorzeń stwierdzono w 3 WFOŚiGW: w Białymstoku, w Katowicach i w Łodzi. Dotyczyły one wydawania niezgodnie z przepisami decyzji udzielenia częściowych umorzeń spłat pożyczek, a także nieprzestrzegania w umowach o umorzeniu warunków zawartych w obowiązujących zasadach. I tak:

- w **WFOŚiGW Białymstoku**, w 1 przypadku na 30 przeanalizowanych decyzji o umorzeniu, w 2004 r. dokonano umorzenia **Gminie Zbójna** na kwotę **125 tys. zł** z pożyczki w kwocie 500,0 tys. zł udzielonej w 1998 r. na budowę gminnego wysypiska odpadów stałych, pomimo wcześniejszej odmowy umorzenia z powodu nie dotrzymania przez Gminę terminu zakończenia zadania, tj. naruszenia warunków umorzeń określonych w art. 414 ust. 3 Prawa ochrony środowiska i obowiązujących w Funduszu „Zasad” oraz z powodu nie osiągnięcia 60% progu spłaty pożyczki, niezbędnego do uzyskania pozytywnej decyzji umorzeniowej. Fundusz po ponownym rozpatrzeniu wniosku Gminy umorzył 25% pożyczki uznając, że poprzednio przyjęto błędną datę zakończenia inwestycji oraz stwierdzając dokonanie wymaganej spłaty 60% kwoty pożyczki wraz z odsetkami;
- w **WFOŚiGW w Katowicach** w 169 umowach (w kolejnych latach 70, 73, 26 umów) o umorzeniu nie zobowiązano pożyczkobiorców do przeznaczenia umorzonej kwoty na dalsze działania proekologiczne pomimo, iż w „Zasadach udzielania i umarzania pożyczek...”, obowiązujących w badanym okresie, taki warunek został określony.

W pozostałych Funduszach umorzenia pożyczek i kredytów udzielano zgodnie z obowiązującymi przepisami, tj. po końcowym odbiorze zadania i osiągnięciu przez wnioskodawcę planowanych efektów rzeczowych i ekologicznych oraz po dokonaniu częściowej spłaty, w wysokości określonej w umowie pożyczki/kredytu.

Zarządy Funduszy, pomimo zamieszczania w zawieranych umowach o umorzeniu części spłaty pożyczki zapisów zobowiązujących beneficjentów do wykorzystywania w wyznaczonych terminach środków z umorzenia na realizację zadań proekologicznych, nie zawsze prawidłowo prowadziły nadzór nad faktycznym wydatkowaniem przez pożyczkobiorców uzyskanych w ten sposób środków finansowych. Np.:

- w **WFOŚiGW w Łodzi** na podstawie dwóch umów zawartych w 2003 r. umorzył spłatę pożyczek **gminie Skierniewice**: w kwotach **137,7 tys. zł** i w **63,0 tys. zł**. Do czasu zakończenia kontroli NIK środki te nie zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, tj. na wymianę rur azbestowych na rury z PCV sieci wodociągowej we wsi Dębowa Góra. W ocenie NIK przyczyną tego stanu było m.in. niewymaganie przez Fundusz od pożyczkobiorcy przedstawiania dokumentów potwierdzających wydatkowanie środków na wskazane zadanie.

Powyższe przykłady wskazują na możliwość występowania mechanizmów korupcyjnych.

Przeprowadzone analizy wykazały, że WFOŚiGW w Gdańsku w ograniczonym zakresie angażował się finansowo w dotowanie nowych przedsięwzięć inwestycyjnych, przy jednoczesnym stosowaniu wysokich umorzeń pożyczek zakończonych inwestycji. Z kolei w WFOŚiGW we Wrocławiu praktycznie nie umarzano pożyczek, natomiast posiadane środki przeznaczano bezpośrednio na dotacje inwestycyjne. W ocenie NIK wysoki poziom umorzeń świadczy o angażowaniu środków na inwestycje zakończone, a w mniejszym stopniu na nowe przedsięwzięcia inwestycyjne o istotnym efekcie ekologicznym.

Realizacja i rozliczanie umów

Badania kontrolne wykazały, że w 5 spośród badanych Funduszy – w WFOŚiGW w Kielcach, Toruniu, Warszawie, we Wrocławiu oraz w NFOŚiGW wystąpiły nieprawidłowości w realizacji i rozliczeniu umów na dofinansowanie przedsięwzięć proekologicznych polegające m. in. na zakupie sprzętu wyposażonego inaczej niż to określała umowa, zakupach niezgodnych z harmonogramem, nieegzekwowaniu od beneficjentów wykazania osiągniętych wskaźników dotyczących efektu ekologicznego, zawarcia aneksu do umowy po terminie jej zakończenia, nieterminowego rozliczania umów. I tak:

- W **NFOŚiGW** badając stan realizacji 55 umów ustalono, że na dzień 24.05.2006 r. 3 z nich nie zostały rozliczone rzeczowo, pomimo iż upłynął termin ich zakończenia. Dotyczyło to umowy pożyczki na kwotę 2.500 tys. zł zawartej z Energetyką Ciepłą Opolszczyzny - termin zakończenia na 30.04.2006 r., umowy dotacji na kwotę 5.800 tys. zł zawartej z Kopalniami i Zakładami Przetwórstwa Siarki „Siarkopol” - termin zakończenia 31.12.2005 r., umowy pożyczki z Gminą Małomice na kwotę 936 tys. zł i terminem 31.03.2006 r.
- W **WFOŚiGW** w **Toruniu** na podstawie objętych badaniem 45 umów, w 5 z nich stwierdzono, że zostały rozliczone nieprawidłowo, m.in.:
 - umowa dotacji z dnia 14.03.2003 r., na kwotę 1.300 tys. zł, zawarta z Komendą Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Toruniu na „Rozbudowę systemu ratownictwa przed nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska” została rozliczona pomimo, że zakupiono samochód bez przyczepy, tj. niezgodnie z harmonogramem, przekazując jednocześnie beneficjentowi całkowitą kwotę dotacji. Ponadto przy rozliczeniu nie wyegzekwowano od beneficjenta wykazania, zgodnie z zapisem umowy, udziału środków własnych;
 - umowa dotacji z dnia 16.07.2003 r. na kwotę 922,0 tys. zł, zawarta z Wojewódzkim Szpitalem Obserwacyjno-Zakaźnym w Bydgoszczy na budowę nowej podczyszczalni i dezynfekcji ścieków została rozliczona pomimo nie w pełni osiągniętego efektu ekologicznego.
- W **WFOŚiGW** w **Warszawie** ustalono, że na 40 zbadanych umów dwie rozliczono z nieprawidłowościami:
 - Uniwersytet Warszawski nie rozliczył terminowo umowy dotacji z dnia 14.09.2004 r. na „Budowę nowej palmiarni z łącznikiem w Ogrodzie Botanicznym UW dla kolekcji ginących i zagrożonych gatunków”. Końcowe rozliczenie dostarczył po interwencji pracowników Funduszu, z opóźnieniem ponad 4 m-cy. Pomimo tego Fundusz nie zażądał zwrotu udzielonej pomocy finansowej.
 - Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania im. Leona Koźmińskiego z opóźnieniem 11 miesięcy przedłożyła rozliczenie końcowe umowy pożyczki na wykonanie „Termomodernizacji Budynku Szkoły”. Pomimo tego Fundusz nie zażądał zwrotu udzielonej pomocy finansowej.
- W **WFOŚiGW** we **Wrocławiu** na 20 skontrolowanych umów, w 19 Fundusz nie rozliczył beneficjentów z uzyskanych efektów ekologicznych; ustalono, że umowy nie zawierały zapisu zobowiązującego do przedstawienia uzyskanych efektów ekologicznych.
- W **WFOŚiGW** w **Kielcach** ustalono, że na 33 skontrolowane umowy w 28 obowiązków udokumentowania uzyskanego efektu ekologicznego ograniczono tylko do złożenia przez beneficjentów oświadczeń w tym zakresie.

WFOŚiGW w Kielcach w przypadku 3 umów, z powodu nieuzyskania zakładanego efektu ekologicznego, wyegzekwował od beneficjentów zwrot dofinansowania w kwocie 232,3 tys. zł.

Potwierdzeniem uzyskanego efektu ekologicznego często były oświadczenia beneficjentów, co w ocenie NIK, nie było wystarczające. Zdaniem NIK, dokonywanie pełnych wypłat i rozliczanie umów, pomimo braku rozliczenia z uzyskanego efektu ekologicznego lub na podstawie oświadczeń, było działaniem nierzetelnym, nielegalnym i niegospodarnym. Przypadki te wskazują na potrzebę określania w umowach sposobu dokumentowania uzyskanych efektów ekologicznych, a także konsekwentnego ich egzekwowania od beneficjentów.

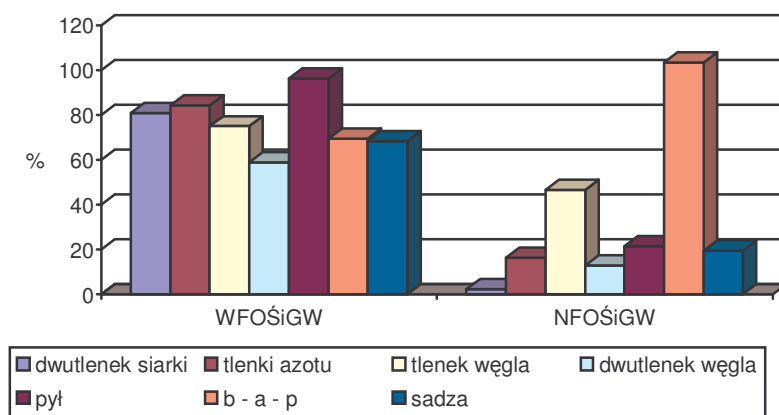
3.2.6. Efekty ekologiczne – planowane z zawartych umów i uzyskane w wyniku ich realizacji

Kontrola wykazała, że w wyniku realizacji umów zawartych i zakończonych w okresie objętym kontrolą, zakładane efekty ekologiczne zostały osiągnięte w istotnym zakresie.

1. Ochrona powietrza

Analizie poddano 7 wskaźników mających zasadnicze znaczenie dla oceny stanu powietrza atmosferycznego, tj.: dwutlenku siarki SO_2 , tlenków azotu NO_x , tlenku węgla CO , dwutlenku węgla CO_2 , pyłu, „b-a-p” – benzo α pirenu oraz sadzy, co przedstawiono na Rys. 14.

Rys. 14. Realizacja planowanych efektów ekologicznych w zakresie ochrony powietrza dla zadań zakończonych w latach 2003 - 2005

Spośród 3.065 umów zawartych w latach 2003-2005, przez skontrolowane wojewódzkie fundusze, dotyczących realizacji zadań z dziedziny ochrony powietrza na ogólną kwotę 900.018,4 tys. zł, zakończono realizację 2.623 umów (85,6%), na kwotę 687.624,4 tys. zł (76,4%), uzyskując następujące efekty:

- dwutlenek siarki – planowano redukcję zanieczyszczeń w wysokości 6.566,0 Mg/rok, osiągnięto 5.314,3 Mg/rok (80,8%),
- tlenki azotu - planowano redukcję zanieczyszczeń w wysokości 1.614,3 Mg/rok, osiągnięto 1.360,6 Mg/rok (84,3%),
- tlenek węgla - planowano redukcję zanieczyszczeń w wysokości 13.984,0 Mg/rok, osiągnięto 10.480,9 Mg/rok (74,9%),

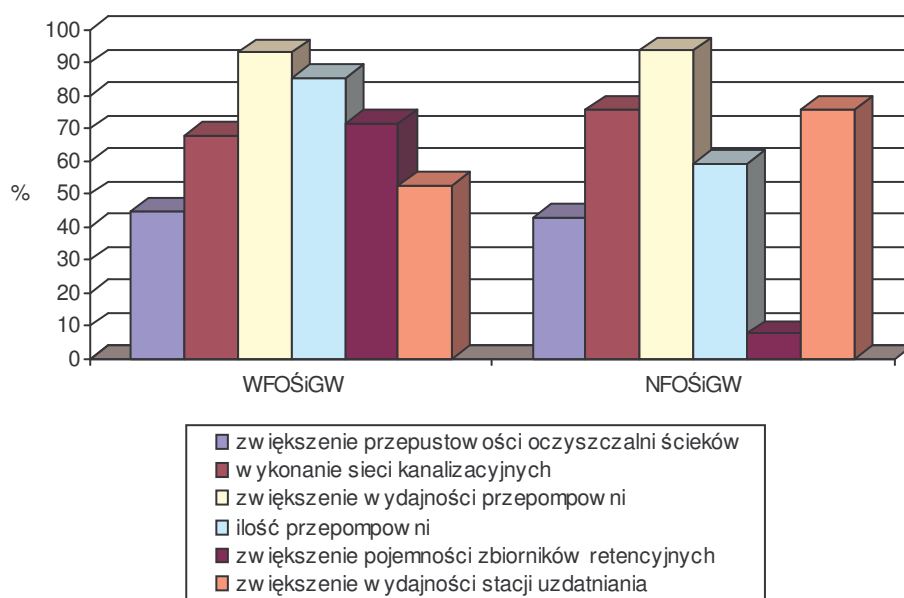
- dwutlenek węgla - planowano redukcję zanieczyszczeń w wysokości 1.702.776,1 Mg/rok a osiągnięto 1.001.331,9 Mg/rok (58,8%),
- pyły - planowano redukcję zanieczyszczeń w wysokości 12.483,8 Mg/rok, osiągnięto 12.018,8 Mg/rok (96,3%).

W NFOŚiGW spośród 2.209 umów zawartych w latach 2003–2005 (łącznie z kredytami i liniami kredytowymi) na dofinansowanie realizacji przedsięwzięć w dziedzinie ochrony powietrza na łączną kwotę 1.751.934,5 tys. zł, zakończono realizację 1.909 umów (tj. 86,4%) o wartości 345.679,7 tys. zł (19,7%). W rozliczeniu zakończonych umów udokumentowano następującą redukcję zanieczyszczeń: dwutlenku siarki 1.855,8 Mg/rok, tj. 2,4% planowanej; tlenków azotu 1.321,7 Mg/rok – 16,2%; tlenku węgla 3.362,1 Mg/rok – 46,7%; dwutlenku węgla 263.392,8 Mg/rok – 12,9%; pyłów 3.264,2 Mg/rok – 21,4%.

2. Ochrona wód i gospodarka wodna

W dziedzinie ochrony wód do najważniejszych zadań należało zwiększenie przepustowości oczyszczalni ścieków, poprzez budowę nowych obiektów o wysokim stopniu redukcji zanieczyszczeń oraz rozbudowę i modernizację już istniejących, a także budowa sieci kanalizacyjnych. W dziedzinie gospodarki wodnej do najważniejszych zadań zaliczono zwiększenie pojemności zbiorników retencyjnych i budowę stopni na ciekach wodnych oraz zwiększenie wydajności stacji uzdatniania wody, przeznaczonych na cele komunalne. Wyniki realizacji zadań w zakresie ochrony wód i gospodarki wodnej przedstawia Rys. 15.

Rys. 15. Realizacja planowanych efektów ekologicznych w zakresie ochrony wód i gospodarki wodnej dla zadań zakończonych w latach 2003 - 2005

Spółród zawartych w latach 2003-2005, przez omawiane fundusze wojewódzkie 6.198 umów dotyczących realizacji zadań w zakresie ochrony wód i gospodarki wodnej na ogólną kwotę 1.804.096,4 tys. zł i o wartości kosztorysowej 5.028.949,5 tys. zł, zakończono realizację 4.609 umów (74,4%), na ogólną kwotę 1.113.685,7 tys. zł (61,7%), o wartości kosztorysowej 2.379.456,1 tys. zł (47,3%).

W wyniku realizacji tych umów, uzyskano:

- zwiększenie przepustowości oczyszczalni ścieków – planowano 414.958,7 m³/d, osiągnięto 185.894,2 m³/d (44,8%),
- wykonanie sieci kanalizacyjnych – na planowaną realizację 6.013,8 km sieci, wykonano 4.091,0 km (68,0%),
- zwiększenie pojemności zbiorników retencyjnych – planowano 6.840,4 tys. m³, uzyskano 4.908,6 tys. m³ (71,7%),
- zwiększenie wydajności stacji uzdatniania – planowano 166.278,6 m³/d, osiągnięto 88.134,6 m³/d (53,0%),
- budowa sieci wodociągowych – planowano 4.115,3 km, wybudowano 3.235,3 km (78,6%),
- budowa stopni wodnych – na planowaną budowę 10 szt. nie zakończono budowy żadnego stopnia (0,0%).

NFOŚiGW w latach 2003–2005 zawarł 746 (łącznie z kredytami i liniami kredytowymi) umów na dofinansowanie realizacji zadań w dziedzinie ochrony wód i gospodarki wodnej na łączną kwotę 1.222.545,9 tys. zł. Zakończono realizację 551 umów (73,9% zawartych) o wartości 574.399,9 tys. zł (47,0%) i uzyskano: zwiększenie przepustowości oczyszczalni ścieków o 170.988,7 m³/dobę – 43,2% planowanej; wykonanie sieci kanalizacyjnych 1.704,7 km – 76,0%; zwiększenie pojemności zbiorników retencyjnych 349,5 tys. m³ – 7,6%; zwiększenie wydajności stacji uzdatniania wody 96.970 m³/dobę – 75,7%.

3. Ochrona powierzchni ziemi

Do najważniejszych efektów ekologicznych w zakresie ochrony powierzchni ziemi zaliczono zwiększenie pojemności geometrycznej składowisk odpadów, stworzenie możliwości przerobu odpadów oraz ich segregacji, powierzchnię zrekultywowanego gruntu, ilość unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych, co przedstawia Rys. 16.

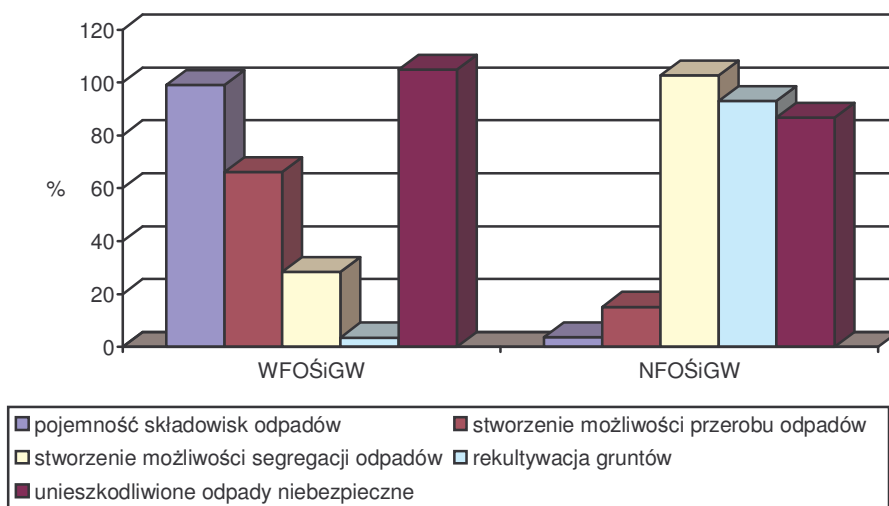
Spośród zawartych w latach 2003–2005, przez omawiane fundusze wojewódzkie 481 umów dotyczących realizacji zadań związanych z ochroną powierzchni ziemi na ogólną kwotę 263.049,0 tys. zł, zakończono realizację 388 umów (80,7%), na ogólną kwotę 165.397,3 tys. zł (62,9%). Z zakończonych umów uzyskano:

- zwiększenie pojemności geometrycznej składowisk odpadów – planowano 57.532,4 tys. m³, a osiągnięto 56.998,2 tys. m³ (99,1%),
- stworzenie możliwości przerobu odpadów – z planowanych 3.339.666,7 Mg/rok, osiągnięto 2.209.720,0 Mg/rok (66,2%),
- stworzenie możliwości segregacji odpadów – z planowanych 333.203,4 Mg/rok, osiągnięto 94.600,8 Mg/rok (28,4%),
- powierzchnia zrekultywowanego gruntu – planowano 5.574,2 ha, a uzyskano 198,5 ha (3,6%),
- ilość unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych – planowano 987.637,8 Mg, a uzyskano 1.035.403,4 Mg (104,8%).

NFOŚiGW w latach 2003–2005 zawarł 328 umów (łącznie z kredytami i liniami kredytowymi) na dofinansowanie realizacji zadań w dziedzinie ochrony powierzchni ziemi na kwotę 355.459,3 tys. zł. W omawianym okresie zakończono realizację 271 umów (82,6% zawartych) o wartości 167.782,8 tys. zł (47,2%). Uzyskano następujące efekty: zwiększenie pojemności składowisk odpadów 1,766 tys. m³ – 3,7% planowanej; stworzenie możliwości przerobu odpadów 275.444 Mg/rok – 15,1%; stworzenie możliwości segregacji odpadów

549.415 Mg/rok – 102,7%; unieszkodliwienie odpadów niebezpiecznych 848.319,5 Mg – 86,7%; rekultywacja gruntów 203,0 ha – 93,0%.

Rys. 16. Realizacja planowanych efektów ekologicznych w zakresie ochrony powierzchni ziemi dla zadań zakończonych w latach 2003 - 2005

Większość skontrolowanych Funduszy, w tym NFOŚiGW, nie stosowała systemów informatycznych przeznaczonych do rejestracji efektów ekologicznych osiągniętych w wyniku realizacji przedsięwzięć z udziałem środków finansowych funduszy. Wykorzystywane systemy uniemożliwiały generowanie raportów w zakresie efektów ekologicznych. Tylko WFOŚiGW w Toruniu i w Gdańsku posiadały programy komputerowe rejestrujące efekty ekologiczne planowane i uzyskane w wyniku realizacji dofinansowanych przedsięwzięć.

3.2.7. Wydatki i koszty własne funduszy

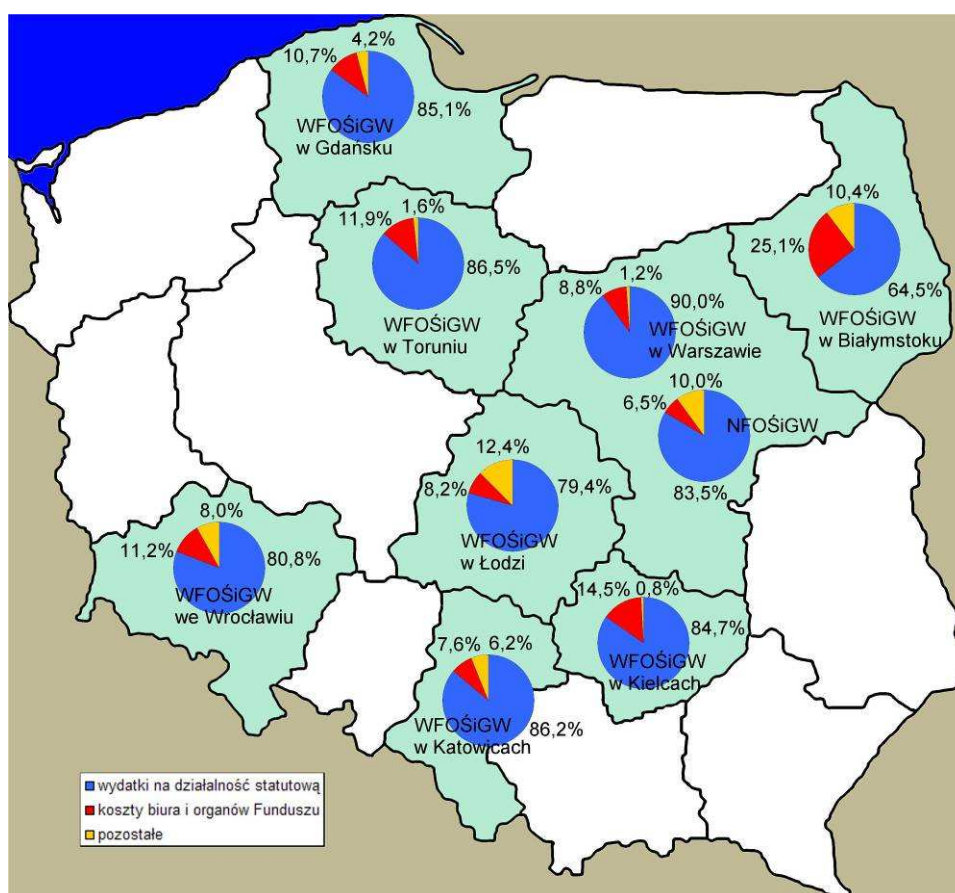
Łączne wydatki skontrolowanych Funduszy w okresie 2003-2005 wyniosły 3.610.781,8 tys. zł, z tego w NFOŚiGW 2.168.111,0 tys. zł i w wojewódzkich funduszach 1.442.670,8 tys. zł. W 2005 r. w porównaniu do 2003 r. wydatki były mniejsze w NFOŚiGW o 11,2%, a w wojewódzkich funduszach o 21,4%. Składały się one głównie z:

- wydatków na działalność statutową (dotacje, dopłaty do oprocentowania kredytów udzielonych przez banki, umorzenia kredytów i pożyczek, nagrody), które w NFOŚiGW na koniec 2005 r. w porównaniu do 2003 r. zmalały o 10,0%, a w wfośigw o 21,0%, co zostało przedstawione w pkt 3.2.5. Informacji oraz Załączniku 5.4.4.;
- kosztów utrzymania biura i organów Funduszy, które wzrosły w NFOŚiGW o 27,4%, a w wfośigw o 13,4%;
- kosztów finansowych (głównie rezerw i odpisów aktualizujących), które w NFOŚiGW zmalały o 43,9%, a w wfośigw o 61,3%;
- wydatków i zakupów inwestycyjnych własnych (będących wielkością wykazywaną w środkach trwałych, nie zmniejszającą stanu funduszu), które w NFOŚiGW wzrosły o 31,0%, a w wfośigw zmalały o 43,7%.

Wielkości wydatków w odniesieniu do NFOŚiGW i 8 skontrolowanych wojewódzkich funduszy przedstawia Załącznik 5.4.7. Udział wydatków i kosztów poszczególnych Funduszy w badanym okresie przedstawia Rys. 17.

Największy wzrost **kosztów utrzymania biur i organów** w 2005 r. w porównaniu do 2003 r. wystąpił w WFOŚiGW w Kielcach – o 38,8% i w Warszawie o 25,2%. Jedynie WFOŚiGW w Toruniu zmniejszył te koszty o 1,4%, m.in. w wyniku zmniejszenia zatrudnienia. W ocenie NIK, zwraca uwagę fakt, że wzrost kosztów utrzymania biur i organów Funduszy nastąpił przy spadkowych tendencjach wykorzystywania środków na działalność statutową i jednoczesnym wzroście wolnych środków angażowanych w działalność finansową nie związaną bezpośrednio z ekologią.

Rys. 17. Struktura wydatków poszczególnych Funduszy w latach 2003-2005

Największy udział w kosztach utrzymania Funduszy stanowiły **wynagrodzenia** (osobowe wraz z pochodnymi). W NFOŚiGW w poszczególnych latach stanowiły one: 69,7%, 73,0% i 73,8%, a w wojewódzkich funduszach odpowiednio: 68,5%, 70,3%, 71,8%. Kontrola wykazała, że poziom wynagrodzenia Zarządu NFOŚiGW zwiększał o 1,6% do 2,7% ogólny poziom przeciętnego wynagrodzenia w stosunku do wynagrodzenia w samej administracji, natomiast w wojewódzkich funduszach wpływ poziomu wynagrodzeń Zarządów był znacznie wyższy i wynosił od 9,4% do 11,4%.

Wydatki na wynagrodzenia w NFOŚiGW w badanym okresie wzrosły z 25.007,6 tys. zł w 2003 r. do 33.636,7 tys. zł w 2005 r., tj. o 34,5%. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie

pracowników utrzymywało się na poziomie około 6,9 tys. zł, wynagrodzenie członków Zarządu w kolejnych latach wynosiło średnio: 18,3 tys. zł, 15,8 tys. zł, 17,5 tys. zł.

W **8 skontrolowanych wojewódzkich funduszach** wydatki na wynagrodzenia systematycznie wzrastały. W 2005 r. wynosiły one 30.324,1 tys. zł i były wyższe o 18,7% w porównaniu do 2003 r. Zwiększenie tych wydatków wynikało m.in. ze wzrostu przeciętnego zatrudnienia.

Dynamika wzrostu przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń była zróżnicowana. W WFOŚiGW w Białymstoku przeciętne wynagrodzenie w 2005 r. wynosiło 6,8 tys. zł (19,8 etatów). W porównaniu do 2003 r. wzrosło o 8,0% i głównie spowodowane było wzrostem o 20,4% wynagrodzenia członków Zarządu, którego przeciętne miesięczne wynagrodzenie w 2005 r. wynosiło 11,7 tys. zł. W pozostałych badanych wojewódzkich funduszach w 2005 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie pracowników wynosiło średnio 5,7 tys. zł. Natomiast przeciętne wynagrodzenie w WFOŚiGW we Wrocławiu w 2005 r. wynosiło 4,1 tys. zł (75,9 etatów) i w porównaniu do 2003 r. było mniejsze o 1,3%.

Kontrola wykazała nieprawidłowości w wypłacaniu wynagrodzeń w **WFOŚiGW w Białymstoku**. W 2003 r., za zgodą Rady Nadzorczej, wypłacono pracownikom Funduszu **nagrody z zysku** za rok poprzedni w łącznej kwocie **56,2 tys. zł**, czego nie przewidywały przepisy art. 414 ust. 1 ustawy - Prawo ochrony środowiska, jak i § 5 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Wzrost **zatrudnienia** w skontrolowanych Funduszach spowodowany był zwiększeniem zadań i obowiązków związanych głównie z realizacją programów unijnych, co szczególnie występowało w NFOŚiGW.

W badanym okresie przeciętne zatrudnienie w NFOŚiGW wzrosło z 289,2 etatów w 2003 r. (224,2 etatu bez uwzględnienia pracowników obsługujących środki UE) do 371,4 etatów w 2005 r. (225,4 etatów bez uwzględnienia pracowników obsługujących środki UE). Udział pracowników zaangażowanych w zarządzanie i wdrażanie funduszy unijnych systematycznie wzrastał. W 2005 r. w tej grupie zaangażowanych było 146 osób wobec zatrudnionych 371 osób. Przeciętne zatrudnienie w 8 skontrolowanych wojewódzkich funduszach wyniosło w 2003 r. 400,9 etatów i wzrosło w 2005 r. do 431,1 etatów, tj. o 7,5%. Jedynie w WFOŚiGW w Toruniu, przeciętne zatrudnienie w okresie objętym kontrolą zmalało z 43,0 etatów w 2003 r. do 36,5 w 2005 r. Było to spowodowane m.in. zwolnieniem pracowników ochrony budynku Funduszu we Włocławku, w związku z jego sprzedażą w 2004 r. Wysoki poziom zatrudnienia w wojewódzkich funduszach wynikał z faktu stosunkowo wysokiego udziału Zarządu i kierowniczych stanowisk związanych z funkcjonowaniem oddziałów Funduszy.

Koszty podróży służbowych i ryczałtów, stanowiły około 1,5% kosztów utrzymania biura i organów skontrolowanych Funduszy. W badanym okresie koszty te wzrosły z 1.266,7 tys. zł w 2003 r. do 1.466,6 tys. zł w 2005 r., tj. o 15,8%.

W WFOŚiGW w Białymstoku i we Wrocławiu, stwierdzono nieprawidłowości związane z wykorzystaniem samochodów służbowych:

- Wydatki na ryczałty w latach 2004-2005 w łącznej kwocie **54,1 tys. zł** poniesione przez **WFOŚiGW w Białymstoku** były **niegospodarne**, gdyż w tym okresie samochód Funduszu, przekazany w bezpłatne użytkowanie do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego w celu „usprawnienia systemu kontroli wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska”, wykorzystywany był niezgodnie z przeznaczeniem;
- **WFOŚiGW we Wrocławiu** użyczył 5 samochodów służbowych członkom zarządu Funduszu na cele służbowe i prywatne, pokrywając koszty prywatnych podróży (np. paliwa) ze środków Funduszu.

Koszty finansowe działalności NFOŚiGW wynoszące w 2003 r. 77.729,9 tys. zł zmniejszyły się w 2005 r. do 43.574,1 tys. zł, tj. o 43,9%. Koszty te w poszczególnych latach stanowiły odpowiednio: 9,7%, 9,4%, 6,1% wydatków ogółem w Funduszu. W wojewódzkich funduszach koszty te zmniejszyły się z 38.668,2 tys. zł do 14.947,3 tys. zł, tj. o 61,3%, a udział ich w wydatkach ogółem wynosił odpowiednio: 6,7%, 3,4%, 3,6%. Ich poziom w poszczególnych Funduszach przedstawiono w Załączniku 5.4.7. Największy udział w kosztach finansowych miały **odpisy aktualizujące** na akcje i udziały w spółkach **oraz odpisy na zagrożone aktywa** (należności). Spadek bezwzględny kosztów finansowych, w tym zmniejszenie ich udziału w wydatkach ogółem, jest pozytywnym zjawiskiem. Szczególnie niski poziom odpisów stwierdzono w WFOŚiGW w Kielcach, łącznie w badanym okresie 3,8 tys. zł oraz w WFOŚiGW w Toruniu, łącznie 74,8 tys. zł.

Wydatki inwestycyjne Funduszy są wielkością majątkową nie zmniejszającą ich stanu i wykazywaną w środkach trwałych.

Wydatki inwestycyjne **NFOŚiGW** wyniosły łącznie 29.991,0 tys. zł, przy czym w 2003 r. wynosiły 5.896,0 tys. zł, a w kolejnych latach wzrosły odpowiednio o 177,6% i 31,0% w stosunku do 2003 r., głównie w związku z zakupem budynku biurowego. Wydatki te **w 8 skontrolowanych wojewódzkich funduszach** wyniosły łącznie 12.035,8 tys. zł, z tego: 4.453,8 tys. zł w 2003 r., 5.072,9 tys. zł w 2004 r. oraz 2.509,1 tys. zł w 2005 r., tj. w 2004 r. wzrosły o 13,9%, zaś w 2005 r. zmalały o 43,7% w stosunku do 2003 r.

Największe wydatki inwestycyjne spośród skontrolowanych wojewódzkich funduszy poniosły: WFOŚiGW we Wrocławiu łącznie 6.741,2 tys. zł, oraz w WFOŚiGW w Katowicach - łącznie 1.913,8 tys. zł. Natomiast najmniejsze: WFOŚiGW w Gdańsku - łącznie 282,0 tys. zł oraz WFOŚiGW w Kielcach - łącznie 337,1 tys. zł. (Załącznik 5.4.7.)

Wydatki inwestycyjne Funduszy przeważnie związane były z zakupami sprzętu komputerowego i oprogramowania, wymianą samochodów osobowych (WFOŚiGW w Białymstoku, w Katowicach), zakupem dodatkowej powierzchni biurowej (NFOŚiGW, WFOŚiGW w Białymstoku), z pracami remontowo-modernizacyjnymi siedzib Funduszy, z wymianą wyposażenia biur (NFOŚiGW, WFOŚiGW w Katowicach, w Kielcach).

W wyniku kontroli pozytywnie oceniono działania wszystkich Funduszy w zakresie przestrzegania przepisów **ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych** oraz ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – **Prawo zamówień publicznych**. Wyboru dostawców oraz wykonawców usług dokonywano w trybach i na zasadach przewidzianych ww. ustawami. Kontrola wykazała jednakże nieprawidłowości związane z realizacją zakupów i prowadzonych prac, co dotyczyło:

- **WFOŚiGW w Białymstoku**, który w grudniu 2003 r. zakupił od Okręgowej Izby Radców Prawnych lokale za kwotę o **92,5 tys. zł** wyższą od wskazanej przez rzeczoznawców powołanych przez Fundusz (267,5 tys. zł netto), a o 40,0 tys. zł wyższą od wskazanej przez rzeczoznawców drugiej strony (320,0 tys. zł brutto). Wynikało to z podwyższenia – na etapie negocjacji – wartości brutto lokali jeszcze raz o nie występujący w tej transakcji podatek VAT (22%), co należy uznać za **działanie nierzetelne i niegospodarne**;
- **NFOŚiGW** dopuszczono do niegospodarnego wydatkowania kwoty 346,2 tys. zł w ramach umowy zawartej z PUB DORBUD S.A. na projekt i wykonanie robót budowlanych w budynku i łączniku przy ul. Konstruktorskiej 1. Prace przy elewacji tego budynku zakończone zostały w maju 2005 r., tymczasem już miesiąc później – w czerwcu 2005 r. – Zarząd NFOŚiGW zdecydował o przeprowadzeniu wymiany elewacji wszystkich 3 budynków należących do Funduszu, w tym ww. budynku. Nowe prace remontowe w ramach umowy zawartej z ELJAKO-AL Sp. z o.o. z Legionowa, zostały rozpoczęte w listopadzie 2005 r., zaś w marcu 2006 r. wykazały wady konstrukcyjne poprzednio wykonanego ocieplenia budynku przy ulicy Konstruktorskiej 1 (niewłaściwą jakość i grubość wełny mineralnej użytej do ocieplenia, nieprawidłowy montaż konstrukcji nośnej łączników elewacji). W ocenie NIK, niewyegzekwowanie przez Fundusz prawidłowego wykonania prac przez firmę PUB DORBUD S.A. było działaniem nierzetelnym i niegospodarnym, zaś modernizowanie elewacji tego samego budynku w odstępie 6-miesięcznym prowadziło do oczywistego dublowania kosztów, a więc marnotrawstwa środków publicznych. Nieprawidłowość ta została również przedstawiona w Informacji NIK o wynikach kontroli wykonania planu finansowego NFOŚiGW w 2005 r.¹⁴

W badanym okresie istotną pozycją w wydatkach inwestycyjnych NFOŚiGW była realizacja umowy z dnia 20 sierpnia 2001 r. z SAP Polska Sp. z o.o. na kwotę 4.938 tys. zł, na wdrożenie w NFOŚiGW Zintegrowanego Systemu Informatycznego. Do końca 2005 r. umowa została zrealizowana w 55%. Termin jej zakończenia określono na 12 miesięcy od zawarcia umowy. Od początku realizacji do 31.12.2005 r. łącznie poniesiono nakłady w kwocie 4.972 tys. zł, przy czym w wyniku zawartej ugody z dnia 17 sierpnia 2004 r., płatności na rzecz SAP Polska Sp. z o.o. z tytułu realizacji umowy wyniosły łącznie 3.563 tys. zł. Pozostałe wydatki związane były z ekspertyzami i analizami, z dodatkowymi szkoleniami oraz z dodatkową umową serwisową wdrożonej części systemu. Termin określony w umowie nie został dotrzymany, m.in. z powodu zmiany koncepcji wdrożenia modułu obsługi procesu głównego „wniosków i umów” i odmowy ze strony SAP Polska Sp. z o.o. sfinalizowania prac wdrożeniowych bez dodatkowego wynagrodzenia, wykraczającego poza określone w umowie. W myśl ugody z dnia 17 sierpnia 2004 r. z SAP Polska Sp. z o.o. zastosowano upust dla Funduszu, w wysokości 241 tys. zł odpowiadającej kwocie kary umownej określonej w umowie z dnia 20 sierpnia 2001 r.

Według opinii eksperta z Politechniki Śląskiej z lipca 2003 r., raportu FiM Consulting z września 2003 r., opinii prawnych Kancelarii Brenner z września 2003 r., zarówno Fundusz, jak i SAP Polska Sp. z o.o. nie były dostatecznie przygotowane do realizacji umowy. Zawarto

¹⁴ Zatwierdzona przez Wiceprezesa NIK w dniu 11 maja 2006 r. (Nr ewid. 58/2006/P05117/KSR).

w niej zbyt optymistyczne założenia odnośnie czasu jej realizacji oraz w niewystarczający sposób sformułowano wymagania odnośnie realizacji systemu.

Stan z informatyzowania działalności NFOŚiGW był niewystarczający. Wdrażając Zintegrowany System Informatyczny, nie zrealizowano istotnego modułu obsługującego realizację wniosków i umów o dofinansowanie przedsięwzięć oraz rozliczającego planowane i uzyskane efekty ekologiczne. Wdrażanie systemu zakończono w zakresie modułów: finansowo-księgowego, kadrowo-płacowego oraz opłat eksploatacyjnych. W dalszym ciągu korzystano z informacji zawartych w bazie danych „Wnioski, Umowy, Zabezpieczenia”, opartej na rozwiązaniach informatycznych pochodzących z połowy lat 80-tych. Występowały utrudnienia w określaniu m.in. wielkości planowanych i osiągniętych efektów ekologicznych z umów zawartych w poszczególnych latach. System ten nie umożliwiał automatycznego generowania raportów w zakresie efektów ekologicznych.

Wobec zawarcia ugody z SAP Polska Sp. z o.o., w czerwcu 2005 r., NFOŚiGW przygotował strategię rozwoju i program realizacji systemu informatycznego, zawierającą zestaw celów i założeń związanych z budową docelowego systemu informatycznego Funduszu oraz będącą harmonogramem jego realizacji do 2010 r. Strategia ta zakładała etapową budowę systemu informatycznego poprzez wiele, prowadzonych równolegle projektów wdrożeniowych.

Wojewódzkie fundusze objęte kontrolą dysponowały funkcjonującymi systemami informatycznymi, w różnym stopniu wspomagającymi ich działalność podstawową. W skład tych systemów wchodziły m.in. moduły: finansowo-księgowy, sprawozdawczy (służący do analiz księgowych, sprawozdawczości księgowej i podatkowej oraz analiz i sprawozdawczości z umów i wniosków) oraz „Umowy/Wnioski” (służący do ewidencji wniosków i umów oraz wspomagania bieżącej działalności statutowej), który umożliwiał m.in.:

- przechowywanie w bazie danych dokumentacji związanej z wnioskami oraz z umową, np. arkuszy kalkulacyjnych, także rejestrację efektu ekologicznego,
- prowadzenie kartoteki umów dla różnych form pomocy finansowej Funduszu,
- rejestrację do każdej umowy danych z faktur lub rachunków przedstawionych przez pożyczkobiorcę Funduszu.

Użytkowane systemy wspomagały działalność Funduszy. Jedynie w WFOŚiGW w Katowicach stwierdzono, że posiadany system informatyczny nie spełniał wymagań dla prawidłowego monitorowania spłat należności kapitałowych i odsetkowych, a tym samym dla prowadzonych postępowań windykacyjnych, mimo, że w 2003 r. system ten poddano modernizacji, na którą wydatkowano 33,6 tys. zł. W trakcie kontroli stwierdzono nieprawidłowości dotyczące rozbieżności pomiędzy danymi zawartymi w wydrukach a należnościami wynikającymi z dokumentacji prowadzonej na potrzeby windykacyjne i finansowo-księgowe:

- w programie nie uwzględniono umów pożyczek, na które zostały utworzone odpisy aktualizujące lub umowy charakteryzujące się szczególnym trybem i zakresem spłaty zobowiązań (np. spłata zobowiązań w ratach, zobowiązania od umów objętych postępowaniami układowymi i sądowymi),
- program zaliczał do przeterminowanych wierzytelności należności kapitałowe i odsetkowe od udzielonych pożyczek, których WFOŚiGW nie wykazywał jako wymagalnych, ze względu na podjęte przez Zarząd Funduszu uchwały dotyczące zmiany umowy (umorzenie

lub aneks), a które na dzień wydruku nie zostały zakończone zawarciem umów, również w przypadkach wymagających podjęcia stosownych uchwał przez Radę Nadzorczą Funduszu,

- o program błędnie wykazywał jako przeterminowane kwoty należności z linii kredytowych.

Kontrola wykazała, że we wszystkich Funduszach wycofywano z eksploatacji zamortyzowany sprzęt komputerowy. Z reguły przekazywano go (za symboliczną opłatą) zainteresowanym podmiotom lub też pracownikom Funduszy.

3.2.8. Kontrole wewnętrzne i audyt

W badanym okresie jedynie w NFOŚiGW oraz w dwóch wojewódzkich funduszach - w WFOŚiGW – w Warszawie i w Łodzi, utworzone zostały stanowiska do spraw **kontroli wewnętrznej**. Według zapisów regulaminów organizacyjnych pozostałych Funduszy kontrola wewnętrzna wykonywana była w ramach obowiązku nadzoru przez członków zarządów i kierowników komórek organizacyjnych, także przez głównych księgowych.

W NFOŚiGW w kontrolowanym okresie przeprowadzono łącznie 31 kontroli, w tym 18 planowych i 13 doraźnych. W WFOŚiGW w Warszawie stanowisko kontroli wewnętrznej utworzono od 3 czerwca 2003 r. – łącznie przeprowadzono 10 kontroli, a w WFOŚiGW w Łodzi stanowisko to utworzono od 7 kwietnia 2004 r., a od 18 maja 2005 r. utworzono Zespół Kontroli Wewnętrznej i Analiz Ekonomicznych. Kontrola wykazała, że w dokumentacji tego Funduszu brak było 3 raportów i 12 notatek służbowych z kontroli wewnętrznych przeprowadzonych w okresie od 1 września do 30 listopada 2004 r., nie zachowano również ich wersji elektronicznych. W 2005 r. z 5 planowanych kontroli wykonano 2 kontrole, a ponadto 1 doraźną.

We wszystkich skontrolowanych Funduszach utworzone zostały komórki **audytu wewnętrznego** i zatrudniono pracowników na tych stanowiskach. Tylko w WFOŚiGW w Katowicach, pracownik zatrudniony na stanowisku audytora w okresie od 1 maja 2004 r. do 13 grudnia 2005 r. nie posiadał wymaganych kwalifikacji. Uzyskał je z dniem 14 grudnia 2005 r.

Kontrole u beneficjentów

Departament Kontroli Terenowych **NFOŚiGW**, wyodrębniony w 2003 r. w strukturze organizacyjnej, przeprowadził w 2003 r. 343 kontrole, w tym 278 kontroli obejmujących finansowanie ze środków krajowych, w 2004 r. 318 kontroli, w tym 259 dotyczących dofinansowania ze środków krajowych i w 2005 r. 413 kontroli, w tym 306 dotyczących dofinansowania ze środków krajowych.

W wyniku kontroli realizacji przedsięwzięć dofinansowanych ze środków krajowych, w 2003 r. w 24 umowach stwierdzono nieprawidłowości. W konsekwencji NFOŚiGW wypowiedział 3 umowy, a w dwóch przypadkach złożył doniesienia do prokuratury. Z kolei w 2005 r. w wyniku przeprowadzonych kontroli wypowiedziano 3 umowy. W jednym przypadku NFOŚiGW wystąpił do sądu o zwrot wypłaconych środków finansowych, w kolejnym wystąpił do rzecznika dyscypliny finansów publicznych a w trzech przypadkach poinformował Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych o nie stosowaniu przepisów ustawy – Prawo zamówień publicznych.

W skontrolowanych **wojewódzkich funduszach** przeprowadzano kontrole realizacji zadań u beneficjentów, jednak w ocenie NIK w dwóch Funduszach nie dołożono należytej staranności przy ich realizacji. W **WFOŚiGW w Łodzi** spośród 30 umów analizowanych przez NIK, 23 umowy zostały skontrolowane przez Fundusz, który nie stwierdził nieprawidłowości, ale podstawą ustaleń były oświadczenia pracowników beneficjentów, których nie weryfikowano. Z kolei

w WFOŚiGW w **Warszawie** na 40 analizowanych umów żadna nie została skontrolowana przez pracowników Funduszu.

W WFOŚiGW w Białymstoku, Gdańsku, Kielcach i we Wrocławiu kontrole nie wykazały naruszenia warunków zawartych umów. Natomiast nieprawidłowości wykazały kontrole przeprowadzane przez dwa Fundusze:

- w **WFOŚiGW w Katowicach**: w 2003 r. wykonano 424 kontrole, z czego w wyniku 205 kontroli stwierdzono nieprawidłowości, a w wyniku 13, beneficjenci musieli zwrócić do Funduszu łącznie 934,5 tys. zł; w 2004 r. wykonano 263 kontrole, z czego w 95 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości, a w wyniku 13 beneficjenci musieli zwrócić do funduszu 1.326,1 tys. zł; w 2005 r. wykonano 316 kontroli, w 122 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości, a w 3 przypadkach beneficjenci musieli zwrócić do funduszu 504,5 tys. zł,
- w **WFOŚiGW w Toruniu** spośród 45 umów analizowanych przez NIK, pracownicy funduszu skontrolowali 26, z czego w 5 przypadkach wystąpiły nieprawidłowości.

3.2.9. Realizacja wniosków pokontrolnych NIK

W NFOŚiGW każdego roku NIK przeprowadzała kontrole wykonania planu finansowego. W ich wyniku, za lata 2003-2005, skierowano do Prezesa Zarządu łącznie 42 wnioski pokontrolne. Dotyczyły one m.in.: sporządzania planu wydatków Biura i wydatków inwestycyjnych własnych, zwiększenia udziału dofinansowania w formie pożyczek, usprawnienia procedur stosowanych przy udzielaniu dofinansowania, analizy stanu finansowego spółek, w których Fundusz posiada udziały lub akcje. Wnioskowano także o rozliczanie umów zawieranych z beneficjentami, stosowanie przez beneficjentów przepisów w zakresie zamówień publicznych, wdrożenie zintegrowanego systemu informatycznego, zapewnienie korzystania przez Fundusz z pożytków z tytułu czasowego przetrzymywania środków przekazanych beneficjentom. Część wniosków została wykonana, część znajdowała się w różnych fazach realizacji.

W wojewódzkich funduszach ochrony środowiska i gospodarki wodnej NIK przeprowadziła w latach 2000-2005 ogółem 14 kontroli, w tym 8 dotyczących działalności tych funduszy w latach 2000 – 2003 (I półrocze) oraz 6 dotyczących przygotowania funduszy do korzystania ze środków Funduszu Spójności w latach 2003-2004.

Kontrola wykazała, że w większości wnioski zostały wykonane lub były w trakcie realizacji. W WFOŚiGW w Łodzi i w Warszawie nie wykonano części wniosków pokontrolnych. I tak:

- **WFOŚiGW w Łodzi** nie zrealizował wniosku dotyczącego określania w umowach o dofinansowanie realizacji przedsięwzięć proekologicznych, podmiotu zobowiązanego do potwierdzania efektów ekologicznych oraz wniosku dotyczącego kontynuowania procesu zbywania udziałów i akcji w spółkach prawa handlowego. W okresie objętym kontrolą Fundusz nie zbył żadnych udziałów i akcji posiadanych w tych spółkach. I tak np. kontrola wykazała, że Fundusz nie odzyskał w pełni środków finansowych wydatkowanych na zakup akcji Banku Częstochowa S.A. W wyniku połączenia Banku Częstochowa S.A. z BRE Bankiem S.A., posiadane przez Fundusz 142.000 szt. akcji Banku Częstochowa S.A. (których wartość zakupu wynosiła 4.800 tys. zł) zamienione zostały na 7.100 szt. akcji BRE Banku S.A., o wartości nominalnej na dzień zamiany – 541,7 tys. zł;
- **WFOŚiGW w Warszawie** nie zrealizował dwóch wniosków pokontrolnych. Dotyczyły one stworzenia w Funduszu systemu komputerowego umożliwiającego ewidencję składanych wniosków oraz umieszczania w planie wydatków szczegółowego preliminarza zakupów inwestycyjnych Biura Funduszu. Ewidencja wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć proekologicznych prowadzona była w formie książki korespondencji. Brak było natomiast informacji o sposobie i terminie załatwienia wniosku. W ocenie NIK tak prowadzona ewidencja wniosków nadal uniemożliwia określenie czasu i etapu realizacji, a także sposobu załatwienia składanych wniosków.

4. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli

4.1. Przygotowanie kontroli

Najwyższa Izba Kontroli, w ramach analizy i kontroli wykonania budżetu państwa, każdego roku przeprowadzała kontrole wykonania planu finansowego Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej¹⁵.

W wojewódzkich funduszach ochrony środowiska i gospodarki wodnej kompleksowa kontrola gospodarowania środkami publicznymi przeprowadzona została w 2000 r.¹⁶, tj. rok po reformie ustrojowej państwa. Obejmowała ona wszystkie wojewódzkie fundusze oraz wszystkie urzędy marszałkowskie i miała na celu m.in. zbadanie i dokonanie oceny gospodarowania środkami publicznymi w zakresie ochrony środowiska przez fundusze oraz przygotowania urzędów marszałkowskich do wykonywania zadań w nowym układzie administracyjnym państwa. W 2001 r., w ramach kontroli wykonania budżetu państwa w 2000 r., przeprowadzona została kontrola w 7 wybranych funduszach, tj. w WFOŚiGW w Białymstoku, Katowicach, Kielcach, Krakowie, Lublinie, Poznaniu i we Wrocławiu. Działalność wszystkich wojewódzkich funduszy w latach 2000-I półrocze 2003 r. została zbadana w 2003 r.¹⁷ Celem tej kontroli była ocena prawidłowości gospodarowania przez wojewódzkie fundusze środkami publicznymi i ich wykorzystania na cele mające służyć osiągnięciu priorytetów ekologicznych państwa. NIK nie wносиła zastrzeżeń do kosztów funkcjonowania funduszy, natomiast stwierdzono nieprawidłowości w stanowieniu wewnętrznych uregulowań dotyczących zasad udzielania pomocy finansowej, określaniu efektów ekologicznych, kierowaniu dotacji także na zadania nie objęte ustalonymi priorytetami, wbrew obowiązującym przepisom. Występowały wysokie stany wolnych środków finansowych, ponad poziom niezbędny dla zachowania płynności finansowej, kierowanych następnie na zakup papierów wartościowych lub lokaty krótko- i długoterminowe.

4.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli

W trakcie kontroli nie podejmowano współpracy z innymi organami kontroli, rewizji czy inspekcji. Nie korzystano z pomocy biegłych i specjalistów.

We wszystkich Funduszach objętych kontrolą przeprowadzono analizy umów, wybierając równomiernie liczbę umów w poszczególnych latach, dziedzinach priorytetowych i wartościach w przedziałach: do 1 mln euro (4 mln zł), od 1 mln euro do 10 mln euro (od 4 mln zł do 40 mln zł) i powyżej 10 mln euro. Łącznie w NFOŚiGW przeanalizowano 74 umowy, a w 8 wojewódzkich funduszach 224 umowy o dofinansowanie w WFOŚiGW: w Białymstoku – 30 umów, w Gdańsku – 15, Katowicach – 11, Kielcach – 33, Łodzi – 30, Toruniu – 45, Warszawie – 40, we Wrocławiu – 20 umów.

Analizą objęto efekty ekologiczne planowane, wynikające ze wszystkich form umów (dotacji, pożyczek, kredytów, linii kredytowych, dopłat do oprocentowania kredytów) o dofinansowanie

¹⁵ Informacje wykonania planu finansowego Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w 2003 r. – maj 2004 r., w 2004 r. – maj 2005 r., w 2005 r. – NIK – maj 2006 r. – Warszawa.

¹⁶ Informacja o wynikach kontroli gospodarowania środkami publicznymi wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej – NIK – maj 2001 r. Warszawa – P/00/088

¹⁷ Informacja o wynikach kontroli działalności wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej w latach 2000-I półrocze 2003 – NIK – luty 2004 r., Warszawa, KSR-41014/03, Nr ewid. 10/2004/P03/115/KSR

przedsięwzięć podpisanych w 2003 r., 2004 r. i 2005 r. oraz efekty ekologiczne, udokumentowane przez beneficjentów, uzyskane w wyniku realizacji tych umów, zakończonych w badanym okresie.

Wszystkie protokoły kontroli wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej zostały podpisane przez kierowników kontrolowanych jednostek bez zastrzeżeń. Protokół kontroli NFOŚiGW podpisany został po rozpatrzeniu zastrzeżeń przez Komisję Odwoławczą Departamentu Środowiska, Rolnictwa i Zagospodarowania Przestrzennego i podjęciu Uchwały z dnia 14 czerwca 2006 r. i jej zatwierdzeniu przez Wiceprezesa NIK postanowieniem z dnia 28 czerwca 2006 r. W 3 jednostkach zostały przeprowadzone narady pokontrolne.

Wystąpienia pokontrolne skierowano do wszystkich skontrolowanych jednostek.

1. W wystąpieniu do Prezesa Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wnioskowano o:

- Zintensyfikowanie działań dla racjonalnego wykorzystania wolnych środków finansowych zgodnie z założeniami statutowymi.
- Zapewnienie właściwego nadzoru inwestorskiego prowadzonych prac budowlanych oraz racjonalizację planowania wydatków i zakupów inwestycyjnych własnych.
- Zintensyfikowanie prac nad wdrożeniem w NFOŚiGW systemu informatycznego w pełnym zakresie wspomagającym podstawową działalność statutową Funduszu.
- Rozważenie rozszerzenia pakietu promowania beneficjentów realizujących przedsięwzięcia w dziedzinach priorytetowych.
- Podejmowanie inwestycji kapitałowych, a także związanych z dofinansowaniem spółek, po dokonaniu wnikliwej analizy ich sytuacji finansowej oraz podjęcie działań zmierzających do zmniejszenia dotychczasowej kwoty odpisów i ograniczenia tworzenia nowych odpisów.
- Wyeliminowanie nieprawidłowości związanych z udzielaniem dofinansowania, zawieraniem umów, ich realizacją oraz rozliczaniem pod względem rzeczowymi w zakresie uzyskanego efektu ekologicznego.
- Ustalenie kwot „pożytków” od niewydatkowanych środków z zaliczek wypłaconych WFOŚiGW w Warszawie i we Wrocławiu oraz wyegzekwowanie tych należności.
- Doprowadzenie do zawarcia aneksu do umowy pożyczki zawartej z WFOŚiGW w Rzeszowie, mające na celu uzyskanie pożytków od wypłaconej zaliczki.

2. W wystąpieniach do Prezesów Zarządów Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wnioskowano m.in. o:

- Rozważenie zwiększenia działań promocyjnych i informacyjnych, w celu zagospodarowania wolnych środków Funduszy na realizację przedsięwzięć proekologicznych.
- Rozważenie zwiększenia wobec beneficjentów wymagań w zakresie dokumentowania określonego w umowach efektu ekologicznego.
- Zwiększenie wykorzystania środków Funduszy na zadania statutowe, także poprzez dokonanie analizy procedur przyznawania pomocy finansowej.
- Podjęcie współpracy z Urzędem Marszałkowskim umożliwiającej weryfikację oświadczeń podmiotów ubiegających się o pomoc finansową Funduszu, o niezaleganiu z opłatami.
- Rozważenie ograniczenia angażowania środków funduszu w spółkach, w których wysokość objętych przez Fundusze udziałów/akcji nie zapewnia oddziaływania na ich działalność, także pozyskiwania dywidend.

- Prawidłowe rozpoznanie potrzeb i źródeł finansowania inwestycji dofinansowywanych ze środków Funduszy oraz właściwe określanie w zawieranych umowach przedmiotu pożyczki lub dotacji, planowanego efektu ekologicznego i rzeczowego.
- Egzekwowanie od beneficjentów wykazania faktycznego zaangażowania środków własnych.
- Przestrzeganie procedur rozpatrywania wniosków o dofinansowanie zadań proekologicznych. Dążenie do skrócenia terminów ich rozpatrywania.
- Umarzanie pożyczek po spełnieniu przez beneficjentów wymagań określonych w art. 414 ust. 3 ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz w zasadach udzielania pomocy finansowej ze środków Funduszy.
- Oszczędne gospodarowanie środkami przeznaczonymi na utrzymanie Biura Funduszu.
- Ustalenie zasad lokowania wolnych środków.

Wszyscy kierownicy jednostek kontrolowanych, do których w wystąpieniu pokontrolnym skierowane zostały wnioski, udzielili odpowiedzi i poinformowali o sposobie wykorzystania zawartych w nich uwag i wniosków.

W odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne **Prezes Zarządu NFOŚiGW** poinformował o podjętych działaniach w celu realizacji wniosków i zaleceń zawartych w wystąpieniu pokontrolnym i zaznaczył, że mają one charakter długofalowy. Wyniki kontroli zostały przedstawione kierownikom odpowiednich jednostek organizacyjnych.

Prezesi Zarządów Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej poinformowali, że przedstawione w wystąpieniach pokontrolnych uwagi i spostrzeżenia zostaną wykorzystane w bieżącej pracy Zarządów. Ponadto z przesłanych do NIK odpowiedzi na wystąpienia pokontrolne wynika, że spośród 52 wniosków pokontrolnych zrealizowano 8 i rozpoczęto realizację pozostałych wniosków. Wnioski zrealizowane w całości dotyczyły m.in.:

- zaprzestania wypłacania pracownikom ryczałtów za wykorzystanie samochodów prywatnych do celów służbowych,
- wypowiedzenia umowy użyczenia samochodu Urzędowi Marszałkowskiemu,
- zmiany zasad sposobu określania zadań priorytetowych,
- zwiększenia działań promocyjnych i informacyjnych w celu zapewnienia pełniejszego wykorzystania wolnych środków finansowych na realizację przedsięwzięć proekologicznych,
- opracowania nowych wzorów umów zawierających wymóg obowiązku stosowania przez beneficjentów przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych,
- ustalenia zasad lokowania wolnych środków na lokaty terminowe,
- wprowadzenia zasady kontrolowania wnioskodawców pod kątem ewentualnych zaległości z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska,
- Rada Nadzorcza WFOŚiGW w Łodzi zatwierdziła w dniu 9 czerwca 2006 r. wniosek Zarządu o zmniejszenie wysokości umorzenia udzielonego Gminie Skierniewice z 137.745,54 zł do 122.682,87 zł. Gmina dokonała zwrotu kwoty **15.062,65 zł** w dniu 27 lipca 2006 r.

Dwóch spośród dziewięciu kierowników jednostek kontrolowanych zgłosiło zastrzeżenia do ocen, uwag i wniosków zawartych w wystąpieniach pokontrolnych:

- Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego zgłosił pismem z dnia 18 lipca 2006 r. Prezes Zarządu WFOŚiGW w Łodzi. Komisja Odwoławcza Najwyższej Izby Kontroli Delegatury

w Łodzi uchwałą z dnia 26 lipca 2006 r. zastrzeżenia oddaliła w całości, a Prezes NIK powyższą uchwałę zatwierdził postanowieniem z dnia 11 sierpnia 2006 r.

- Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego zgłosiła pismem z dnia 14 lipca 2006 r. Prezes Zarządu WFOŚiGW w Warszawie. Komisja Odwoławcza Najwyższej Izby Kontroli Delegatury w Warszawie uchwałą z dnia 10 sierpnia 2006 r. uwzględniła w części zastrzeżenie dotyczące warunków finansowania zakupu materiałów do budowy płyt obornikowych, a pozostałe oddaliła jako bezzasadne. Prezes NIK powyższą uchwałę zatwierdził postanowieniem z dnia 22 sierpnia 2006 r.

W wyniku kontroli uzyskano następujące rezultaty finansowe:

- uszczuplenia środków publicznych – 125.000 zł - niezgodnie z obowiązującymi zasadami umorzono pożyczki Gminie Zbójna (WFOŚiGW w Białymstoku),
- środki wydatkowane z naruszeniem prawa – 6.288.353 zł:
 - wypłacono w 2003 r. nagrody dla pracowników WFOŚiGW w Białymstoku w wysokości 56.200 zł; zawarto 2 umowy o dzieło na kwotę 31.407 zł, zamiast w formie dotacji lub pożyczki,
 - nieprawidłowo udzielona i wykorzystana pożyczka w wysokości 6.000.000 zł dla Agencji Poszanowania Energii S.A. oraz kwota 200.746 zł, stanowiły środki z umorzenia 2 pożyczek - wydatkowane przez Gminę Skierniewice na inny cel niż wskazany przez WFOŚiGW w Łodzi,
- środki wydatkowane niegospodarnie i niecelowo – 6.688.729 zł:
 - WFOŚiGW w Białymstoku: zakupił dodatkową powierzchnię biurową za kwotę o 92.500 zł wyższą od wskazanej przez rzeczoznawców powołanych przez Fundusz oraz wypłacił 54.097 zł w latach 2004–2005 w formie ryczałtów za wykorzystanie przez pracowników samochodów prywatnych do celów służbowych,
 - WFOŚiGW w Łodzi: udzielił drugą dotację dla Miasta Łęczycy w wysokości 1.201.800 zł, dokonał odpisów aktualizujących wartość akcji APE S.A. na kwotę 4.496.000 zł, a także udzielił ZEC Łowicz Sp. z o.o. pożyczkę w wysokości 844.332 zł,
- nierzetelne dane w ewidencji finansowo – księgowej i sprawozdaniach na kwotę 24.972.548 zł:
 - WFOŚiGW w Białymstoku – 16.779.852 zł w sprawozdaniu OŚ-4 za 2003 r. w pozycji „plan wypłat wynikających z umów podpisanych na koniec okresu sprawozdawczego” wykazano kwotę planowaną – 22.500 tys. zł, zamiast wynikającą z zawartych umów – 5.720.148 zł,
 - WFOŚiGW w Łodzi – 8.192.696 zł, z tego: zaniżony w 2003 r. i zawyżony w 2004 r. odpis aktualizujący wartość udziałów w Spółce EKO-CONSULTING (7.613.365 zł), zaniżona wartość jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych ujęta w ewidencji księgowej (354.331 zł), zaniżona wartość udziałów w spółce WARTA (225.000 zł),
- pożytki finansowe w postaci należnych środków publicznych – 240.063 zł; WFOŚiGW w Łodzi, kwotę stanowiły: podwyższenie wartości udziałów w spółce WARTA (225.000 zł) – księgowania dokonano w trakcie kontroli, zmniejszenie wysokości umorzenia pożyczki dla gminy Skierniewice o kwotę 15.063 zł, której zwrot nastąpił w dniu 27 lipca 2006 r.

W przypadku NFOŚiGW uzyskane efekty finansowe zostały wykazane w kontrolach wykonania planu finansowego NFOŚiGW w latach 2003-2005:

- uszczuplenie w dochodach NFOŚiGW w kwocie 434 tys. zł¹⁸ – spowodowane przeprowadzoną niekorzystną operacją finansową – sprzedano papiery wartościowe Skarbu Państwa (bony i obligacje) za ca 226 mln zł uzyskując mniej o 434 tys. zł niż wynikało to z rentowności według dnia wykupu;
- korzyści finansowe – oszczędności uzyskane w wyniku działań kontrolnych w kwocie 3.440 tys. zł¹⁹ - z tytułu odzyskania pożytków przekazanych przez Południowy Koncern Energetyczny S.A. w Katowicach;
- korzyści finansowe w łącznej kwocie 5.594 tys. zł²⁰ - stanowiły przychody z tytułu pożytków od kwot zaliczkowych zdeponowanych na rachunkach bankowych pożyczkobiorców, pomniejszonych o kwoty odsetek wynikające z umowy pożyczki uzyskanych w wyniku realizacji wniosków NIK, w tym:
 - 6.475 tys. zł – kwota pożytków uzyskana w 2005 r. w wyniku zawarcia w 2004 r. aneksu do umowy z Południowym Koncernem Energetycznym S.A. w Katowicach,
 - 350 tys. zł – kwota pożytków uzyskana w wyniku aneksu do umowy z Elektrownią „Pątnów II”,
 - 389 tys. zł – kwota pożytków w wyniku rozliczenia umów z WFOŚiGW we Wrocławiu i w Warszawie.

¹⁸ Informacja o wynikach kontroli wykonania planu finansowego NFOŚiGW w2003 r. – Najwyższa Izba Kontroli – maj 2004 r., KSR 41009/04, Nr ewid. 109/2004/P03127/KSR

¹⁹ Informacja o wynikach kontroli wykonania planu finansowego NFOŚiGW w2004 r. – Najwyższa Izba Kontroli – maj 2005 r., KSR 41007/05, Nr ewid. 105/2005/P04129/KSR

²⁰ Informacja o wynikach kontroli wykonania planu finansowego NFOŚiGW w 2005 r. – Najwyższa Izba Kontroli – maj 2006 r., KSR 41007/06, Nr ewid. 58/2006/P05117/KSR

5. Załączniki

5.1. Słowniczek ważniejszych pojęć:

SAP	- Zintegrowany System Informatyczny wdrożony w części systemu zarządzania NFOŚiGW, perspektywnie także jako istotne narzędzie obsługi projektów finansowanych z Funduszu ISPA i Spójności w NFOŚiGW
srw	- stopa redyskonta weksli NBP
WIBID	- Depozyt międzybankowy w Polsce - Warsaw Interbank Bid Rate – stopa procentowa jaką banki zapłacą za środki przyjęte w depozyt od innych banków
rachunki typu Over/Night	- Depozyt na okres jednego dnia z terminem zapadalności w następnym dniu roboczym, przypadającym po dniu zawarcia transakcji (O/N)
lokaty okresowe	- Umowy lokat zawierane na okresy od kilku dni do 1 roku
jednostka uczestnictwa	- Jednostka uczestnictwa reprezentuje część majątku funduszu, któremu jest przypisana. Jej wartość jest przeliczana codziennie, w oparciu o zmieniającą się wartość aktywów funduszu. Jeśli inwestycje funduszu są pomyślne i wartość aktywów rośnie, rośnie również wartość pojedynczej jednostki. Okresowo wartość jednostki uczestnictwa może również spadać. Wartość jednostki jest skorelowana z koniunkturą na rynku giełdowym.
odpisy aktualizujące	- Jest to operacja księgowa; wartość odpisu zaliczana jest do wydatków i stanowi koszty finansowe związane z utratą realnej wartości aktywów.
pożyczki płatnicze zwane także krótkoterminowymi lub pomostowymi stan funduszu	- To forma udzielania przez Fundusze dofinansowania, dla zapewnienia ciągłości finansowania przedsięwzięć realizowanych przez beneficjentów, którym przyznano wsparcie finansowe ze środków Unii Europejskiej. - Stan funduszu jest to wartość funduszu własnego, na który składają się: fundusz statutowy, fundusz rezerwowy, wynik finansowy roku obrotowego oraz niepodzielony zysk lat ubiegłych. Wartość funduszu własnego odpowiada majątkowi netto odpowiadającemu wartości aktywów: środków pieniężnych, papierów wartościowych Skarbu Państwa, należności ogółem oraz należności z tytułu udzielonych pożyczek i kredytów, pozostałych aktywów.
wolne środki	- Środki pieniężne zgromadzone w kasie i na rachunkach bankowych oraz papiery wartościowe, w tym szczególnie obligacje i bony skarbowe imitowane przez Skarb Państwa, podlegające odkupowi po oznaczonym okresie lub spieniężone w obrocie giełdowym.

5.2. Wykaz skontrolowanych podmiotów oraz jednostek organizacyjnych NIK, które przeprowadziły w nich kontrolę:

Departament Środowiska, Rolnictwa i Zagospodarowania Przestrzennego

1. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Delegatura NIK w Białymstoku

2. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku

Delegatura NIK w Bydgoszczy

3. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu

Delegatura NIK w Gdańsku

4. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku

Delegatura NIK w Katowicach

5. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Delegatura NIK w Kielcach

6. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach

Delegatura NIK w Łodzi

7. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi

Delegatura NIK w Warszawie

8. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie

Delegatura NIK we Wrocławiu

9. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu

5.3. Lista osób zajmujących kierownicze stanowiska, odpowiedzialnych za kontrolowaną działalność

W okresie kontroli pełnili funkcję:

- Prezesa Zarządu NFOŚiGW w Warszawie – Pan Kazimierz Kujda
- Prezesa Zarządu WFOŚiGW w Białymstoku – Pan Grzegorz Stelmaszek
- Prezesa Zarządu WFOŚiGW w Toruniu – Pan Roman Pawłowski
- Prezesa Zarządu WFOŚiGW w Gdańsku – Pani Danuta Grodzicka-Kozak
- Prezesa Zarządu WFOŚiGW w Katowicach – Pan Wiesław Siwczak
- Prezesa Zarządu WFOŚiGW w Kielcach – Pan Marian Obara
- Prezesa Zarządu WFOŚiGW w Łodzi – Pan Jarosław Berger
- Prezesa Zarządu WFOŚiGW w Warszawie – Pani Elżbieta Lanc
- Prezesa Zarządu WFOŚiGW we Wrocławiu – Pani Ewa Mańkowski

5.4. Szczegółowe tabele i zestawienia liczbowe

5.4.1. Wnioski o udzielenie dofinansowania na realizację przedsięwzięć proekologicznych

Fundusz	2003r.				2004r.				2005r.			
	pożyczki		dotacje		pożyczki		dotacje		pożyczki		dotacje	
	wnioski	kwota	wnioski	kwota	wnioski	kwota	wnioski	kwota	wnioski	kwota	wnioski	kwota
NFOŚiGW	331	3268740,4	1609	2743991,2	301	2981567	1462	3698021,7	418	4960132,1	1613	3116145,4
Białystok	108	37.720,5	433	27.776,7	91	45.913,2	341	17.597,5	57	30.732,8	236	13.024,3
Gdańsk	135	158.510,5	550	174.943,1	166	167.064,2	533	94.772,4	140	115.414,9	558	63.951,6
Katowice	162	272.244,6	736	96.868,1	187	401.943,4	507	63.106,7	164	217.732,7	458	51.378,9
Kielce	135	74.691,3	272	41.496,4	75	37.218,5	70	7.439,9	55	37.385,9	62	4.015,6
Łódź	370	126.789,9	614	74.030,1	411	191.642,0	519	66.875,8	321	191.755,2	437	67.040,9
Toruń	184	103.378,7	235	22.587,6	265	154.979,6	150	12.831,6	297	194.572,0	211	16.232,0
Warszawa	628	189.709,1	1144	49.438,6	888	370.103,9	1420	74.363,2	424	163.763,5	1287	44.511,8
Wrocław	73	60.938,0	591	91.947,0	88	82.346,0	465	96.541,0	110	60.168,0	400	80.028,0
Razem 8 WFOŚiGW	1795	1.023.982,6	4575	579.087,6	2171	1.451.210,8	4005	433.528,1	1568	1.011.525,0	3649	340.183,1

Fundusz	2003r.				2004r.				2005r.			
	inne formy		razem		inne formy		razem		inne formy		razem	
	wnioski	kwota	wnioski	kwota	wnioski	kwota	wnioski	kwota	wnioski	kwota	wnioski	kwota
NFOŚiGW	89	788.688,0	2029	6.801.419,6	60	818.582,7	1823	7.498.171,4	46	512.511,0	2077	8.588.788,5
Białystok	0	0,0	541	65.497,2	0	0,0	432	63.510,7	0	0,0	293	43.757,1
Gdańsk	59	0,0	744	333.453,6	51	0,0	750	261.836,2	15	0,0	713	179.366,5
Katowice	271	189.614,7	1169	558.727,4	103	55.719,6	797	520.769,7	86	65.492,8	708	334.604,4
Kielce	0	0,0	407	116.187,7	0	0,0	145	44.658,4	0	0,0	117	41.401,5
Łódź	0	0,0	984	200.820,0	0	0,0	930	258.517,8	0	0,0	758	258.796,4
Toruń	0	0,0	419	125.966,3	0	0,0	415	167.811,2	0	0,0	508	210.804,0
Warszawa	0	0,0	1772	239.147,7	0	0,0	2308	444.467,1	0	0,0	1711	208.275,3
Wrocław	113	131.612,0	777	284.497,0	207	182.486,0	760	361.373,0	81	105.526,0	591	245.722,0
Razem 8 WFOŚiGW	443	321.226,7	6813	1.924.296,9	361	238.205,6	6537	2.122.944,1	182	171.018,8	5399	1.522.727,2

5.4.2. Wnioski o udzielenie dofinansowania na realizację przedsięwzięć rozpatrzone pozytywnie

WFOŚiGW	2003r.			2004r.			2005r.		
	ilość	kwota dofinans.	wartość	ilość	kwota dofinans.	wartość	ilość	kwota dofinans.	wartość
NFOŚiGW	862	1.872.588,0	1.0738.725,0	862	1.616.559,0	7.784.475,0	1122	2.012.978,0	9.828.178,0
Białystok	293	33.371,0	116.787,6	272	41.387,4	83.926,9	188	29.943,6	72.090,3
Gdańsk	540	123.509,5	431.163,6	478	91.177,1	275.866,4	441	88.024,2	389.953,6
Katowice	938	326.500,0	846.100,0	774	460.747,0	928.055,0	634	303.162,0	912.054,0
Kielce	217	45.766,1	127.419,0	140	43.470,3	150.837,2	111	38.296,6	123.879,0
Łódź	823	151.846,8	441.587,4	810	183.442,8	459.643,7	668	171.618,8	501.892,6
Toruń	419	125.966,3	404.911,8	415	168.811,2	545.143,5	508	210.804,0	476.202,7
Warszawa	1732	223.724,2	417.281,5	2227	423.341,6	989.703,4	1491	176.573,4	362.069,0
Wrocław	563	185.397,0	298.900,0	540	255.268,0	529.400,0	454	165.902,0	465.700,0
Razem 8 WF	5525	1.216.080,9	3.084.150,9	5656	1.667.645,4	3.962.576,1	4495	1.184.324,6	3.303.841,2

5.4.3. Umowy zawarte w poszczególnych dziedzinach ochrony środowiska w formie dotacji i pożyczek

dotacje - ochrona powietrza, liczba - umowy szt., kwota tys. zł						
Fundusz	2003 r.		2004 r.		2005 r.	
	liczba	kwota	liczba	kwota	liczba	kwota
NFOŚiGW	95	68.665,1	38	41.129,0	69	55.934,0
Białystok	9	759,2	6	249,3	2	166,1
Gdańsk	15	1.651,9	13	763,0	8	385,0
Katowice	205	25.518,6	101	12.739,9	83	9.189,5
Kielce	27	1.957,2	6	409,7	6	218,1
Łódź	81	13.726,7	69	21.544,0	55	16.964,5
Toruń	26	3.274,3	7	602,0	7	963,5
Warszawa	42	6.569,6	83	21.116,9	33	9.505,4
Wrocław	117	9.411,4	101	9.199,2	67	6.094,7
Razem 8 WFOŚiGW	522	62.868,9	386	66.624,0	261	43.486,8

dotacje - ochrona wód, liczba - umowy szt., kwota tys. zł						
Fundusz	2003 r.		2004 r.		2005 r.	
	liczba	kwota	liczba	kwota	liczba	kwota
NFOŚiGW	4	2.575,1	35	6.258,0	26	7.438,2
Białystok	32	1.921,2	59	3.502,9	6	648,3
Gdańsk	2	537,0	3	490,0	1	19,0
Katowice	25	3.245,2	3	1.235,5	1	121,8
Kielce	39	5.166,2	4	289,0	1	50,0
Łódź	9	1.195,3	2	301,0	1	534,3
Toruń	11	3.118,5	6	432,5	6	1.414,7
Warszawa	633	6.682,2	747	10.190,5	1010	12.030,7
Wrocław	71	22.922,0	89	40.859,7	51	31.676,7
Razem 8 WFOŚiGW	822	44.787,6	913	57.301,1	1077	46.495,5

dotacje - gospodarka wodna, liczba - umowy szt., kwota tys. zł						
Fundusz	2003 r.		2004 r.		2005 r.	
	liczba	kwota	liczba	kwota	liczba	kwota
NFOŚiGW	15	132.257,0	4	111.000,0	8	101.073,1
Białystok	4	260,0	1	34,9	2	824,0
Gdańsk	1	14,0	1	18,5	2	90,0
Katowice	10	7.641,3	4	1.851,0	2	4.177,8
Kielce	3	1.845,4	5	3.842,0	1	199,1
Łódź	16	2.168,6	16	3.770,1	7	2.844,4
Toruń	13	3.995,8	9	2.512,0	4	1.616,5
Warszawa	35	6.912,4	49	8.316,6	8	8.888,5
Wrocław	33	9.837,5	21	7.387,6	28	9.652,8
Razem 8 WFOŚiGW	115	32.675,0	106	27.732,7	54	28.293,1

dotacje - ochrona powierzchni ziemi, liczba - umowy szt., kwota tys. zł						
Fundusz	2003 r.		2004 r.		2005 r.	
	liczba	kwota	liczba	kwota	liczba	kwota
NFOŚiGW	4	32.154,8	6	8.114,0	20	23.605,7
Białystok	17	1.100,9	28	1.900,9	26	2.250,3
Gdańsk	32	963,9	23	420,1	22	283,9
Katowice	11	17.766,8	15	25.658,0	1	6.252,5
Kielce	15	1.520,2	6	1.655,2	9	2.194,8
Łódź	5	103,6	0	0,0	3	386,7
Toruń	2	102,3	2	85,9	4	1.576,1
Warszawa	3	406,5	7	1.779,0	0	0,0
Wrocław	7	4.518,5	17	2.922,4	16	2.675,9
Razem	92	26.482,7	98	34.421,5	81	15.620,2
8 WFOŚiGW						

dotacje - ochrona przyrody, leśnictwo, liczba - umowy szt., kwota tys. zł						
Fundusz	2003 r.		2004 r.		2005 r.	
	liczba	kwota	liczba	kwota	liczba	kwota
NFOŚiGW	92	54.484,9	88	40.095,2	125	56.396,7
Białystok	61	863,6	12	398,9	9	250,7
Gdańsk	56	1.910,7	34	699,9	35	926,6
Katowice	55	9.758,3	37	5.836,6	27	10.416,3
Kielce	29	790,6	5	126,5	2	150,0
Łódź	85	2.695,6	35	1.532,4	52	2.320,0
Toruń	84	1.866,0	22	1.123,5	44	1.357,2
Warszawa	87	6.698,0	74	3.484,5	47	2.781,9
Wrocław	100	6.186,7	31	1.938,1	25	2.296,4
Razem	557	30.769,5	250	15.140,4	241	20.499,1
8 WFOŚiGW						

dotacje - edukacja ekologiczna, liczba - umowy szt., kwota tys. zł						
Fundusz	2003 r.		2004 r.		2005 r.	
	liczba	kwota	liczba	kwota	liczba	kwota
NFOŚiGW	216	32.001,2	160	18.569,9	177	20.129,4
Białystok	96	533,0	75	545,6	86	811,0
Gdańsk	140	3.564,6	125	2.822,0	182	3.607,9
Katowice	140	3.855,1	122	3.608,0	117	3.032,1
Kielce	34	302,1	39	455,0	38	414,3
Łódź	172	2.673,3	196	3.445,7	161	3.195,8
Toruń	62	3.480,5	69	1.552,4	116	2.342,3
Warszawa	70	1.881,8	101	3.987,6	84	1.805,0
Wrocław	100	2.202,9	138	3.411,0	93	3.158,7
Razem	814	18.493,3	865	19.827,3	877	18.367,1
8 WFOŚiGW						

dotacje – pozostałe dziedziny i inne, liczba - umowy szt., kwota tys. zł						
Fundusz	2003 r.		2004 r.		2005 r.	
	liczba	kwota	liczba	kwota	liczba	kwota
NFOŚiGW	263	281.433,9	188	268.073,9	243	319.062,7
Białystok	2	197,1	3	303,3	2	208,0
Gdańsk	77	10.131,5	61	6.624,1	20	4.562,4
Katowice	267	22.218,6	221	21.341,2	211	20.338,6
Kielce	4	3.476,7	3	484,8	4	705,8
Łódź	83	8.890,4	109	11.939,3	94	8.383,5
Toruń	13	4.169,0	13	3.661,0	12	2.839,0
Warszawa	85	5.303,9	110	8.008,7	101	7.153,7
Wrocław	70	12.526,2	80	10.205,2	78	6.804,6
Razem	601	66.913,4	600	62.567,6	522	50.995,6
8 WFOŚiGW						

dotacje razem, liczba - umowy szt., kwota tys. zł						
Fundusz	2003 r.		2004 r.		2005 r.	
	liczba	kwota	liczba	kwota	liczba	kwota
NFOŚiGW	689	603.572,0	519	493.240,0	668	583.639,8
Białystok	221	5.635,0	184	6.935,8	133	5.158,4
Gdańsk	323	18.773,6	260	11.837,6	270	9.874,8
Katowice	713	90.003,9	503	72.270,2	442	53.528,6
Kielce	151	15.058,4	68	7.262,2	61	3.932,1

dotacje razem, liczba - umowy szt., kwota tys. zł						
Fundusz	2003 r.		2004 r.		2005 r.	
	liczba	kwota	liczba	kwota	liczba	kwota
Łódź	451	31.453,5	427	42.532,5	373	34.629,2
Toruń	211	20.006,4	128	9.969,3	193	12.109,3
Warszawa	955	34.454,4	1171	56.883,8	1283	42.165,2
Wrocław	498	67.605,2	477	75.923,2	358	62.359,8
Razem 8 WFOŚiGW	3523	282.990,4	3218	283.614,6	3113	223.757,4

pożyczki - ochrona powietrza, liczba - umowy szt., kwota tys. zł						
Fundusz	2003 r.		2004 r.		2005 r.	
	liczba	kwota	liczba	kwota	liczba	kwota
NFOŚiGW	45	755.047,1	36	137.202,9	33	357.230,2
Białystok	15	3.852,3	10	1.348,6	6	2.866,9
Gdańsk	27	8.809,3	27	4.102,4	15	2.308,0
Katowice	206	101.775,8	186	83.986,7	192	104.922,2
Kielce	21	3.739,8	10	1.137,9	16	3.875,7
Łódź	144	37.072,7	103	41.111,2	82	33.058,2
Toruń	24	8.449,4	28	11.217,1	45	12.084,1
Warszawa	234	45.163,7	361	96.683,9	63	24.842,3
Wrocław	21	15.048,4	19	2.774,3	35	12.414,4
Razem 8 WFOŚiGW	692	223.911,4	744	242.362,1	454	196.371,8

pożyczki - ochrona wód, liczba - umowy szt., kwota tys. zł						
Fundusz	2003 r.		2004 r.		2005 r.	
	liczba	kwota	liczba	kwota	liczba	kwota
NFOŚiGW	69	185.632,9	72	414.236,8	157	520.668,8
Białystok	39	13.436,1	22	11.662,1	27	9.582,8
Gdańsk	56	34.589,4	57	27.739,8	36	20.302,0
Katowice	64	104.297,6	78	81.167,4	44	89.653,4
Kielce	36	22.705,0	52	22.297,0	28	29.279,9
Łódź	110	38.657,1	112	49.966,5	119	73.880,7
Toruń	69	26.143,8	72	26.816,8	67	28.208,5
Warszawa	155	63.709,9	255	157.206,4	81	39.657,5
Wrocław	82	32.961,8	118	78.900,6	66	54.610,0
Razem 8 WFOŚiGW	611	336.500,7	766	455.756,6	468	345.174,8

pożyczki - gospodarka wodna, liczba - umowy szt., kwota tys. zł						
Fundusz	2003 r.		2004 r.		2005 r.	
	liczba	kwota	liczba	kwota	liczba	kwota
NFOŚiGW	10	31.443,6	8	37.550,7	6	10.580,7
Białystok	2	266,5	18	6.890,3	8	7.561,1
Gdańsk	9	3.392,8	8	4.789,9	9	2.700,0
Katowice	12	9.657,3	29	14.042,3	16	6.033,0
Kielce	1	142,8	6	5.652,3	2	490,8
Łódź	38	4.617,9	67	18.190,5	43	10.012,6
Toruń	0	0,0	19	8.390,9	29	10.754,3
Warszawa	161	44.665,7	268	83.612,8	76	29.518,3
Wrocław	42	14.964,5	65	27.449,3	32	14.521,5
Razem 8 WFOŚiGW	265	77.707,5	480	169.018,3	215	81.591,6

pożyczki - ochrona powierzchni ziemi, liczba - umowy szt., kwota tys. zł						
Fundusz	2003 r.		2004 r.		2005 r.	
	liczba	kwota	liczba	kwota	liczba	kwota
NFOŚiGW	13	38.910,6	19	104.801,0	19	68.964,1
Białystok	17	1.873,8	12	6.574,6	5	501,3
Gdańsk	6	1.052,3	7	3.673,6	11	2.275,6
Katowice	10	18.512,3	18	25.754,5	10	21.799,9
Kielce	8	2.060,3	4	4.556,3	4	641,1
Łódź	13	9.767,8	17	4.449,5	17	8.411,0
Toruń	10	14.981,1	14	4.352,5	15	8.982,8
Warszawa	12	3.628,9	26	8.373,4	12	3.588,5
Wrocław	11	25.218,5	13	4.406,3	18	4.330,8
Razem 8 WFOŚiGW	87	77.095,0	111	62.140,7	92	50.531,0

pożyczki - ochrona przyrody, leśnictwo, liczba - umowy szt., kwota tys. zł						
Fundusz	2003 r.		2004 r.		2005 r.	
	liczba	kwota	liczba	kwota	liczba	kwota
NFOŚiGW	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Białystok	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Gdańsk	3	79,4	12	2.001,0	5	411,0
Katowice	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Kielce	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Łódź	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Toruń	0	0,0	0	0,0	1	300,0
Warszawa	0	0,0	2	155,0	2	585,0
Wrocław	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Razem 8 WFOŚiGW	3	79,4	14	2.156,0	8	1.296,0

pożyczki - edukacja ekologiczna, liczba - umowy szt., kwota tys. zł						
Fundusz	2003 r.		2004 r.		2005 r.	
	liczba	kwota	liczba	kwota	liczba	kwota
NFOŚiGW	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Białystok	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Gdańsk	1	267,0	0	0,0	1	269,4
Katowice	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Kielce	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Łódź	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Toruń	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Warszawa	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Wrocław	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Razem 8 WFOŚiGW	1	267,0	0	0,0	1	269,4

pożyczki – pozostałe dziedziny i inne, liczba - umowy szt., kwota tys. zł						
Fundusz	2003 r.		2004 r.		2005 r.	
	liczba	kwota	liczba	kwota	liczba	kwota
NFOŚiGW	4	29.208,7	3	43.000,0	4	119.501,0
Białystok	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Gdańsk	4	1.234,5	2	330,0	6	2.256,7
Katowice	8	469,2	5	939,3	1	28,7
Kielce	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Łódź	2	51,1	3	900,0	8	1.475,9
Toruń	3	196,0	8	1.033,0	18	6.630,6
Warszawa	32	5.707,8	31	5.207,7	78	30.373,2
Wrocław	0	0,0	0	0,0	3	766,6
Razem 8 WFOŚiGW	49	7.658,6	49	8.410,0	114	41.531,7

pożyczki razem, liczba - umowy szt., kwota tys. zł						
Fundusz	2003 r.		2004 r.		2005 r.	
	liczba	kwota	liczba	kwota	liczba	kwota
NFOŚiGW	141	1.040.242,9	138	736.791,4	219	1.076.944,8
Białystok	73	19.428,7	62	26.475,6	46	20.512,1
Gdańsk	106	49.424,7	113	42.636,7	83	30.522,7
Katowice	300	234.712,2	316	205.890,2	263	222.437,2
Kielce	66	28.647,9	72	33.643,5	50	34.287,5
Łódź	307	90.166,6	302	114.617,7	269	126.838,4
Toruń	106	49.770,3	141	51.810,3	175	66.960,3
Warszawa	594	162.876,0	943	351.239,2	312	128.564,8
Wrocław	156	88.193,2	215	113.530,5	154	86.643,3
Razem 8 WFOŚiGW	1708	723.219,6	2164	939.843,7	1352	716.766,3

5.4.4. Realizacja wypłat związanych z działalnością proekologiczną

w tys. zł

Lp.	Wyszczególnienie	Razem		2003 r.		2004 r.		2005 r.		7 : 5	9 : 7	9 : 5
		wypłaty	udział %	wypłaty	udział %	wypłaty	udział %	wypłaty	udział %			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
NFOŚiGW												
1.	Pożyczki	2.047.783,6	45,5	797.075,3	51,8	497.671,8	39,5	753.036,5	44,3	62,4	151,3	94,5
2.	Kredyty	45.543,0	1,0	10.467,8	0,7	26.809,5	2,1	8.265,7	0,5	256,1	30,8	79,0
3.	Dopłaty do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek	10.004,3	0,2	3.679,0	0,2	3.494,0	0,3	2.831,3	0,2	95,0	81,0	77,0
4.	Dotacje	1.801.325,0	40,1	669.678,0	43,5	528.195,0	41,9	603.452,0	35,5	78,9	114,2	90,1
4.1.	inwestycyjne	1.311.602,0	29,2	485.254,0	31,5	409.688,0	32,5	416.660,0	24,5	84,4	101,7	85,9
4.2.	nieinwestycyjne	311.746,0	6,9	104.306,0	6,8	85.822,0	6,8	121.618,0	7,2	82,3	141,7	116,6
4.3.	nagrody	20.070,0	0,4	20.070,0	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x	0,0
4.4.	umorzenia*)	157.907,0	3,5	60.048,0	3,9	32.685,0	2,6	65.174,0	3,8	54,4	199,4	108,5
5.	Nabywanie obligacji, akcji i udziałów	180.988,4	4,0	47.450,4	3,1	41.819,0	3,3	91.719,0	5,4	88,1	219,3	193,3
6.	Inne (linie kredytowe)	411.319,4	9,1	10.310,8	0,7	161.644,1	12,8	239.364,5	14,1	1567,7	148,1	2321,5
	Razem	4.496.963,7	100,0	1.538.661,3	100,0	1.259.633,4	100,0	1.698.669,0	100,0	81,9	134,9	110,4
WFOŚiGW w Białymstoku												
1.	Pożyczki	65.655,5	76,5	23.355,7	74,7	21.714,0	76,2	20.585,8	78,9	93,0	94,8	88,1
2.	Kredyty	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
3.	Dopłaty do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek	0,9	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x	0,0
4.	Dotacje	20.173,2	23,5	7.884,9	25,2	6.783,6	23,8	5.504,7	21,1	86,0	81,1	69,8
4.1.	inwestycyjne	10.683,8	12,4	4.484,1	14,3	4.097,7	14,4	2.102,0	8,1	91,4	51,3	46,9
4.2.	nieinwestycyjne	4.428,5	5,2	1.704,4	5,4	1.145,6	4,0	1.578,5	6,1	67,2	137,8	92,6
4.3.	nagrody	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
4.4.	umorzenia*)	5.060,9	5,9	1.696,4	5,4	1.540,3	5,4	1.824,2	7,0	90,8	118,4	107,5
5.	Nabywanie obligacji, akcji i udziałów	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
6.	Inne	32,0	0,0	32,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x	0,0
	Razem	85.861,6	100,0	31.273,5	100,0	28.497,6	100,0	26.090,5	100,0	91,1	91,6	83,4
WFOŚiGW w Gdańsku												
1.	Pożyczki	125.832,9	60,5	45.769,9	61,5	50.074,6	62,2	29.988,4	56,7	109,4	59,9	65,5
2.	Kredyty	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
3.	Dopłaty do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek	323,5	0,2	85,6	0,1	111,2	0,1	126,7	0,2	129,9	113,9	148,0
4.	Dotacje	81.714,5	39,3	28.566,3	38,4	30.367,0	37,7	22.781,2	43,1	106,3	75,0	79,7
4.1.	inwestycyjne	17.425,6	8,4	11.532,1	15,5	3.035,0	3,8	2.858,5	5,4	26,3	94,2	24,8
4.2.	nieinwestycyjne	27.285,8	13,1	6.884,1	9,3	11.580,1	14,4	8.821,6	16,7	168,2	76,2	128,1
4.3.	nagrody	239,0	0,1	29,0	0,0	184,0	0,2	26,0	0,0	634,5	14,1	89,7
4.4.	umorzenia*)	36.764,1	17,7	10.121,1	13,6	15.567,9	19,3	11.075,1	20,9	153,8	71,1	109,4
5.	Nabywanie obligacji, akcji i udziałów	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
6.	Inne	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
	Razem	207.870,9	100,0	74.421,8	100,0	80.552,8	100,0	52.896,3	100,0	108,2	65,7	71,1
WFOŚiGW w Katowicach												
1.	Pożyczki	663.039,6	66,8	234.712,2	64,3	205.890,2	66,0	222.437,2	70,4	87,7	108,0	94,8
2.	Kredyty	6.440,8	0,6	2.425,6	0,7	2.053,0	0,7	1.962,2	0,6	84,6	95,6	80,9
3.	Dopłaty do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek	562,7	0,1	122,7	0,0	218,6	0,1	221,4	0,1	178,2	101,3	180,4
4.	Dotacje	322.724,1	32,5	127.623,5	35,0	103.779,4	33,3	91.321,2	28,9	81,3	88,0	71,6
4.1.	inwestycyjne	134.830,8	13,6	59.799,0	16,4	48.446,6	15,5	26.585,2	8,4	81,0	54,9	44,5
4.2.	nieinwestycyjne	80.971,9	8,2	30.204,9	8,3	23.823,6	7,6	26.943,4	8,5	78,9	113,1	89,2
4.3.	nagrody	3.996,0	0,4	997,5	0,3	998,5	0,3	2.000,0	0,6	100,1	200,3	200,5
4.4.	umorzenia*)	102.925,4	10,4	36.622,1	10,0	30.510,7	9,8	35.792,6	11,3	83,3	117,3	97,7
5.	Nabywanie obligacji, akcji i udziałów	37,9	0,0	33,9	0,0	4,0	0,0	0,0	0,0	11,8	0,0	0,0

Lp.	Wyszczególnienie	Razem		2003 r.		2004 r.		2005 r.		7 : 5	9 : 7	9 : 5
		wypłaty	udział %	wypłaty	udział %	wypłaty	udział %	wypłaty	udział %			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
6.	Inne	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
	Razem	992.805,1	100,0	364.917,9	100,0	311.945,2	100,0	315.942,0	100,0	85,5	101,3	86,6
WFOŚiGW w Kielcach												
1.	Pożyczki	92.657,9	68,5	25.307,5	61,4	44.345,8	74,1	23.004,6	67,4	175,2	51,9	90,9
2.	Kredyty	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
3.	Dopłaty do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
4.	Dotacje	42.523,5	31,5	15.919,4	38,6	15.483,5	25,9	11.120,6	32,6	97,3	71,8	69,9
4.1.	inwestycyjne	25.566,2	18,9	10.776,4	26,1	10.108,7	16,9	4.681,1	13,7	93,8	46,3	43,4
4.2.	nieinwestycyjne	3.662,9	2,7	1.726,2	4,2	1.096,0	1,8	840,7	2,5	63,5	76,7	48,7
4.3.	nagrody	9,0	0,0	5,0	0,0	4,0	0,0	0,0	0,0	80,0	0,0	0,0
4.4.	umorzenia*)	13.285,4	9,8	3.411,8	8,3	4.274,8	7,1	5.598,8	16,4	125,3	131,0	164,1
5.	Nabywanie obligacji, akcji i udziałów	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
6.	Inne	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
	Razem	135.181,4	100,0	41.226,9	100,0	59.829,3	100,0	34.125,2	100,0	145,1	57,0	82,8
WFOŚiGW w Łodzi												
1.	Pożyczki	319.396,9	61,8	84.564,0	52,4	124.279,4	67,6	110.553,5	64,4	147,0	89,0	130,7
2.	Kredyty	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
3.	Dopłaty do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek	1.922,3	0,4	824,0	0,5	545,6	0,3	552,7	0,3	66,2	101,3	67,1
4.	Dotacje	191.286,5	37,0	74.609,1	46,2	56.193,5	30,6	60.483,9	35,2	75,3	107,6	81,1
4.1.	inwestycyjne	96.879,1	18,7	35.496,1	22,0	29.391,7	16,0	31.991,3	18,6	82,8	108,8	90,1
4.2.	nieinwestycyjne	17.652,2	3,4	6.801,3	4,2	4.482,4	2,4	6.368,5	3,7	65,9	142,1	93,6
4.3.	nagrody	106,1	0,0	19,8	0,0	44,6	0,0	41,7	0,0	225,3	93,5	210,6
4.4.	umorzenia*)	76.649,1	14,8	32.291,9	20,0	22.274,8	12,1	22.082,4	12,9	69,0	99,1	68,4
5.	Nabywanie obligacji, akcji i udziałów	4.242,0	0,8	1.484,7	0,9	2.757,3	1,5	0,0	0,0	185,7	0,0	0,0
6.	Inne	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	X	x	x
	Razem	516.847,7	100,0	161.481,8	100,0	183.775,8	100,0	171.590,1	100,0	113,8	93,4	106,3
WFOŚiGW Toruniu												
1.	Pożyczki	178.387,4	63,5	54.394,2	58,8	56.756,6	62,8	67.236,6	68,4	104,3	118,5	123,6
2.	Kredyty	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
3.	Dopłaty do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek	1.416,8	0,5	48,5	0,1	447,1	0,5	921,2	0,9	921,9	206,0	1899,4
4.	Dotacje	101.240,0	36,0	37.988,5	41,1	33.131,1	36,7	30.120,4	30,6	87,2	90,9	79,3
4.1.	inwestycyjne	25.272,5	9,0	11.329,0	12,3	7.125,7	7,9	6.817,8	6,9	62,9	95,7	60,2
4.2.	nieinwestycyjne	21.093,9	7,5	8.563,4	9,3	7.616,6	8,4	4.913,9	5,0	88,9	64,5	57,4
4.3.	nagrody	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
4.4.	umorzenia*)	54.873,6	19,5	18.096,1	19,6	18.388,8	20,4	18.388,7	18,7	101,6	100,0	101,6
5.	Nabywanie obligacji, akcji i udziałów	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
6.	Inne	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
	Razem	281.044,2	100,0	92.431,2	100,0	90.334,8	100,0	98.278,2	100,0	97,7	108,8	106,3
WFOŚiGW w Warszawie												
1.	Pożyczki	653.689,0	70,9	167.318,7	67,7	281.909,2	72,1	204.461,1	71,9	168,5	72,5	122,2
2.	Kredyty	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
3.	Dopłaty do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek	1.533,2	0,2	328,7	0,1	652,3	0,2	552,2	0,2	198,4	84,7	168,0
4.	Dotacje	264.275,3	28,7	79.363,7	32,1	105.695,9	27,0	79.215,7	27,9	133,2	74,9	99,8
4.1.	inwestycyjne	125.229,2	13,6	37.332,5	15,1	47.315,6	12,1	40.581,1	14,3	126,7	85,8	108,7
4.2.	nieinwestycyjne	16.621,5	1,8	5.164,9	2,1	5.411,5	1,4	6.045,1	2,1	104,8	111,7	117,0
4.3.	nagrody	31,7	0,0	15,9	0,0	15,8	0,0	0,0	0,0	99,4	0,0	0,0
4.4.	umorzenia*)	122.392,9	13,3	36.850,4	14,9	52.953,0	13,6	32.589,5	11,5	143,7	61,5	88,4
5.	Nabywanie obligacji, akcji i udziałów	2.500,0	0,3	0,0	0,0	2.500,0	0,6	0,0	0,0	x	0,0	x
6.	Inne	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x

w tys. zł

Lp.	Wyszczególnienie	Razem		2003 r.		2004 r.		2005 r.		7 : 5	9 : 7	9 : 5
		wypłaty	udział %	wypłaty	udział %	wypłaty	udział %	wypłaty	udział %			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	Razem	921.997,5	100,0	247.011,1	100,0	390.757,4	100,0	284.229,0	100,0	158,2	72,7	115,1
WFOŚiGW we Wrocławiu												
1.	Pożyczki	261.511,3	57,9	71.000,6	49,3	104.725,0	60,3	85.785,7	64,1	147,5	81,9	120,8
2.	Kredyty	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
3.	Dopłaty do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek	179,5	0,0	73,3	0,1	56,7	0,0	49,5	0,0	77,4	87,3	67,5
4.	Dotacje	187.380,6	41,5	70.495,8	49,0	68.947,1	39,7	47.937,7	35,8	97,8	69,5	68,0
4.1.	inwestycyjne	152.288,2	33,7	58.087,9	40,4	56.571,7	32,6	37.628,6	28,1	97,4	66,5	64,8
4.2.	nieinwestycyjne	34.535,3	7,6	12.324,2	8,6	12.255,4	7,1	9.955,7	7,4	99,4	81,2	80,8
4.3.	nagrody	221,2	0,0	83,7	0,1	70,0	0,0	67,5	0,1	83,6	96,4	80,6
4.4.	umorzenia*)	335,9	0,1	0,0	0,0	50,0	0,0	285,9	0,2	x	571,8	x
5.	Nabywanie obligacji, akcji i udziałów	2.373,0	0,5	2.373,0	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x	0,0
6.	Inne	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
	Razem	451.444,4	100,0	143.942,7	100,0	173.728,8	100,0	133.772,9	100,0	120,7	77,0	92,9
Razem skontrolowane 8 WFOŚiGW												
1.	Pożyczki	2.360.170,5	65,7	706.422,8	61,1	889.694,8	67,4	764.052,9	68,4	125,9	85,9	108,2
2.	Kredyty	6.440,8	0,2	2.425,6	0,2	2.053,0	0,2	1.962,2	0,2	84,6	95,6	80,9
3.	Dopłaty do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek	5.938,9	0,2	1.483,7	0,1	2.031,5	0,2	2.423,7	0,2	136,9	119,3	163,4
4.	Dotacje	1.211.317,7	33,7	442.451,2	38,3	420.381,1	31,9	348.485,4	31,2	95,0	82,9	78,8
4.1.	inwestycyjne	588.175,4	16,4	228.837,1	19,8	206.092,7	15,6	153.245,6	13,7	90,1	74,4	67,0
4.2.	nieinwestycyjne	206.252,0	5,7	73.373,4	6,3	67.411,2	5,1	65.467,4	5,9	91,9	97,1	89,2
4.3.	nagrody	4.603,0	0,1	1.150,9	0,1	1.316,9	0,1	2.135,2	0,2	114,4	162,1	185,5
4.4.	umorzenia*)	412.287,3	11,5	139.089,8	12,0	145.560,3	11,0	127.637,2	11,4	104,7	87,7	91,8
5.	Nabywanie obligacji, akcji i udziałów	9.152,9	0,3	3.891,6	0,3	5.261,3	0,4	0,0	0,0	135,2	0,0	0,0
6.	Inne	32,0	0,0	32,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x	0,0
	Razem	3.593.052,8	100,0	1.156.706,9	100,0	1.319.421,7	100,0	1.116.924,2	100,0	114,1	84,7	96,6

*) umorzenia – kwota przeksięgowana w wyniku udzielonego umorzenia – z należności z tytułu pożyczek i kredytów na dotacje

5.4.5. Wypłaty ogółem w poszczególnych dziedzinach dokonane przez NFOŚiGW i 8 skontrolowanych wojewódzkich funduszy w latach 2003-2005

wypłaty dofinansowania w wybranych dziedzinach w latach 2003 - 2005 (dane w tysiącach złotych).

Fundusz	ochrona powietrza			ochrona wód			gospodarka wodna		
	2003r.	2004r.	2005r.	2003r.	2004r.	2005r.	2003r.	2004r.	2005r.
NFOŚiGW	544.589,6	224.393,1	227.319,6	275.506,2	228.707,8	390.621,6	142.617,7	153.392,4	139.535,6
Białystok	4.745,6	2.174,8	763,7	19.086,2	14.033,2	11.102,1	1.686,1	5.529,8	7.415,0
Gdańsk	9.144,0	6.009,2	2.959,5	28.784,7	30.141,6	20.906,2	4.857,5	5.511,7	2.536,0
Katowice	129.686,6	98.759,9	116.020,7	107.576,2	82.422,6	89.828,4	17.298,6	15.893,3	10.210,8
Kielce	4.424,1	4.412,2	3.674,2	23.681,5	29.432,3	17.165,2	1.724,5	9.078,1	2.591,3
Łódź	44.519,4	4.459,2	42.205,3	52.265,4	65.260,5	6.251,5	8.401,4	27.129,9	16.455,1
Toruń	12.321,4	12.053,9	13.280,2	38.703,7	35.108,3	31.380,5	4.111,7	9.303,8	9.655,3
Warszawa	60.480,7	95.862,8	65.223,4	73.008,6	121.537,1	94.210,0	55.520,3	88.666,4	49.710,6
Wrocław	23.871,7	12.415,4	13.391,8	61.475,1	99.839,8	61.390,7	25.019,6	33.835,9	24.437,2
Razem 8 WFOŚiGW	289.193,5	276.280,2	257.518,8	404.581,4	477.775,4	388.498,1	118.619,7	194.948,9	123.011,3

Fundusz	ochrona pow. ziemi			ochrona przyrody			edukacja ekologiczna		
	2003r.	2004r.	2005r.	2003r.	2004r.	2005r.	2003r.	2004r.	2005r.
NFOŚiGW	59.868,7	75.895,5	78.731,6	53.661,8	41.958,6	50.324,8	27.136,5	18.170,1	21.949,2
Białystok	2.526,5	4.055,0	3.581,3	921,3	336,2	288,1	423,5	571,5	719,9

Fundusz	ochrona pow. ziemi			ochrona przyrody			edukacja ekologiczna		
	2003r.	2004r.	2005r.	2003r.	2004r.	2005r.	2003r.	2004r.	2005r.
Gdańsk	7.669,4	9.283,3	1.798,3	1.753,7	2.442,0	963,1	3.861,5	3.343,5	3.684,7
Katowice	36.279,1	51.412,5	28.052,4	9.758,3	5.836,6	10.416,3	3.855,1	3.608,0	3.032,1
Kielce	4.759,3	10.091,8	4.013,5	798,6	126,5	110,0	251,4	419,4	393,8
Łódź	3.909,9	8.373,2	13.507,4	3.309,8	1.108,9	1.858,6	2.626,5	2.587,2	2.864,4
Toruń	10.777,8	6.396,9	11.261,7	1.714,7	1.279,6	1.711,4	2.212,5	2.877,9	2.003,1
Warszawa	2.478,5	8.207,8	6.449,6	7.100,6	3.541,7	3.283,8	2.409,5	3.858,3	2.303,9
Wrocław	10.933,2	10.931,0	21.079,8	5.896,2	2.762,3	2.662,6	2.222,8	3.239,0	2.429,5
Razem 8 WFOŚiGW	79.333,7	108.751,5	89.744,0	31.253,2	17.433,8	21.293,9	17.862,8	20.504,8	17.431,4

Fundusz	prace badawcze, ekspertyzy			Razem			Ogółem*		
	2003r.	2004r.	2005r.	2003r.	2004r.	2005r.	2003r.	2004r.	2005r.
NFOŚiGW	9.910,7	7.461,2	11.260,2	1.395.421,1	1.019.708,9	1.299.563,8	1.479.098,1	1.055.887,8	1.367.505,8
Białystok	0,0	0,0	0,0	29.544,2	26.957,3	24.266,4	29.545,1	26.957,3	24.266,4
Gdańsk	126,9	105,0	60,4	64.186,1	64.689,6	41.668,5	64.271,7	64.800,8	41.795,2
Katowice	2.181,6	1.875,6	600,0	327.141,7	280.213,4	277.928,0	327.264,4	280.432,0	178.149,4
Kielce	0,0	0,0	0,0	37.810,2	55.550,5	28.526,4	37.810,2	55.550,5	28.526,4
Łódź	747,0	493,9	54,4	127.361,3	158.146,5	148.913,2	128.185,3	158.692,1	149.466,0
Toruń	173,4	9,7	0,0	74.286,6	71.498,9	78.968,3	74.335,1	71.946,0	79.889,5
Warszawa	0,0	0,0	0,0	209.816,2	334.637,3	251.087,4	210.473,6	335.289,6	251.639,6
Wrocław	0,0	60,0	192,6	141.412,7	173.552,2	133.370,1	141.486,1	173.608,9	133.437,6
Razem 8 WFOŚiGW	3.228,9	2.544,2	907,4	1.011.559,0	1.165.245,7	984.728,3	1.013.371,5	1.167.277,2	887.170,1

* pozycja ogółem obejmuje wypłaty w poszczególnych dziedzinach oraz wypłaty dopłat do kredytów, nagrody, umorzenia

5.4.6. Zestawienie stanów skontrolowanych Funduszy na koniec lat 2002-2005

w tys. zł

Wyszczególnienie	Stan Funduszu	z tego:						
		Należności z tytułu pożyczek i kredytów	Rzeczowy majątek trwały i wartości niematerialne i prawne	Akcje i udziały	Pozostałe aktywa	Papiery wartościowe	Wolne środki pieniężne	Zobowiązania (minus)
Koniec 2002 r.								
NFOŚiGW	4.633.987,1	4.165.159,2	34.507,6	251.154,3	32.623,5	43.978,1	168.382,1	-61.817,7
WFOŚiGW w Białymstoku	49.266,2	40.062,9	1.350,0	1.011,8	25,1	1.500,0	5.345,3	-28,9
WFOŚiGW w Gdańsku	128.654,6	111.173,3	3.471,6	4.729,6	1.475,7	0,0	7.898,9	-94,6
WFOŚiGW w Katowicach	706.715,7	443.616,2	11.188,0	31.665,9	17.516,8	20.485,4	188.406,7	-6.163,3
WFOŚiGW w Kielcach	78.207,3	62.563,4	80,8	370,9	553,7	0,0	14.656,3	-17,8
WFOŚiGW w Łodzi	275.262,3	154.111,0	1.494,4	37.910,0	921,4	26.616,9	56.628,6	-2.420,1
WFOŚiGW w Toruniu	171.348,7	160.788,7	305,1	1.291,0	2.399,7	0,0	6.767,9	-203,7
WFOŚiGW w Warszawie	412.011,4	309.204,9	2.243,9	4.851,9	5.240,7	0,0	92.277,6	-1.807,6
WFOŚiGW we Wrocławiu	242.682,5	181.523,2	4.071,8	18.136,0	564,6	500,0	38.339,9	-453,2
8 skontrolowanych WFOŚiGW	2.064.148,7	1.463.043,6	24.205,6	99.967,1	28.697,7	49.102,3	410.321,2	-11.189,2
16 WFOŚiGW	3.485.431,0	2.425.417,0	43.893,0	140.083,0	39.174,0	162.270,0	701.300,0	-26.706,0
Koniec 2003 r.								
NFOŚiGW	4.633.289,1	4.128.342,9	36.947,5	263.842,6	44.193,5	99.157,2	113.940,6	-53.135,2
WFOŚiGW w Białymstoku	50.729,6	45.544,7	1.905,1	1.011,8	1.396,8	0,0	10.987,0	-10.115,7

w tys. zł

Wyszczególnienie	Stan Funduszu	z tego:						
		Należności z tytułu pożyczek i kredytów	Rzeczowy majątek trwały i wartości niematerialne i prawne	Akcje i udziały	Pozostałe aktywa	Papiery wartościowe	Wolne środki pieniężne	Zobowiązania (minus)
WFOŚiGW w Gdańsku	130.951,0	117.632,9	3.373,2	4.729,6	427,6	0,0	6.097,6	-1.309,8
WFOŚiGW w Katowicach	720.523,1	502.098,0	11.866,8	38.747,5	15.392,3	21.564,2	131.173,5	-319,2
WFOŚiGW w Kielcach	91.999,7	67.622,0	84,1	370,9	574,2	8.397,4	15.102,4	-151,3
WFOŚiGW w Łodzi	315.544,9	161.236,8	1.320,9	33.493,0	341,0	57.234,5	64.393,8	-2.475,3
WFOŚiGW w Toruniu	177.156,8	148.289,9	238,2	1.291,0	2.458,8	0,0	25.061,2	-182,3
WFOŚiGW w Warszawie	440.996,9	328.193,5	2.351,1	4.106,9	5.172,8	0,0	107.270,0	-6.097,4
WFOŚiGW we Wrocławiu	272.798,1	191.437,8	5.353,1	10.709,0	566,5	0,0	65.024,4	-292,9
8 skontrolowanych WFOŚiGW	2.200.700,1	1.562.055,6	26.492,5	94.459,7	26.330,0	87.196,1	425.109,9	-20.943,9
16 WFOŚiGW	3.705.789,0	2.683.881,0	46.126,0	124.991,0	36.111,0	184.209,0	682.818,0	-52.348,0
Koniec 2004 r.								
NFOŚiGW	4.778.626,4	3.941.596,4	49.630,6	305.357,9	46.325,7	251.117,4	252.167,8	-67.569,4
WFOŚiGW w Białymstoku	53.712,9	49.885,3	1.845,7	964,6	685,6	0,0	8.853,8	-8.522,1
WFOŚiGW w Gdańsku	131.676,6	123.602,0	3.230,7	4.729,6	118,7	0,0	4.129,9	-4.134,3
WFOŚiGW w Katowicach	805.285,6	564.133,2	11.435,7	39.710,6	12.567,5	495,3	177.569,1	-625,8
WFOŚiGW w Kielcach	102.153,8	86.316,7	136,4	367,5	473,3	0,0	15.164,8	-304,9
WFOŚiGW w Łodzi	347.440,0	209.741,5	1.190,2	22.649,7	386,2	97.234,5	19.203,0	-2.965,2
WFOŚiGW w Toruniu	183.085,4	142.309,8	268,7	1.229,1	1.063,5	0,0	38.621,9	-407,7
WFOŚiGW w Warszawie	448.721,6	439.771,7	2.354,0	5.518,9	298,2	0,0	5.990,2	-5.211,4
WFOŚiGW we Wrocławiu	288.855,1	240.473,7	8.892,4	10.709,0	625,2	0,0	28.686,6	-532,0
8 skontrolowanych WFOŚiGW	2.360.931,0	1.856.233,9	29.353,8	85.879,0	16.218,2	97.729,8	298.219,3	-22.703,4
16 WFOŚiGW	3.968.273,0	3.073.652,0	57.964,0	120.083,0	31.566,0	243.216,0	535.810,0	-94.017,0
Koniec 2005 r.								
NFOŚiGW	4.806.281,4	4.068.534,9	53.362,2	371.576,9	6.469,0	163.384,1	208.843,4	-65.889,0
WFOŚiGW w Białymstoku	55.088,4	45.181,6	1.704,8	452,8	120,1	0,0	14.394,4	-6.765,2
WFOŚiGW w Gdańsku	134.310,9	109.297,5	3.056,0	3.875,0	102,4	0,0	18.803,5	-823,5
WFOŚiGW w Katowicach	846.583,8	594.526,1	11.100,1	46.819,0	4.649,5	0,0	189.869,9	-380,8
WFOŚiGW w Kielcach	108.559,5	70.995,7	183,1	0,0	439,4	0,0	36.952,8	-11,5
WFOŚiGW w Łodzi	376.311,4	227.515,5	1.151,8	19.754,1	254,5	117.588,8	12.978,7	-2.932,1
WFOŚiGW w Toruniu	189.478,5	135.313,6	323,6	1.229,1	146,2	3.000,0	49.864,3	-398,3
WFOŚiGW w Warszawie	457.123,2	453.643,2	2.376,2	5.518,9	243,8	0,0	48.394,5	-53.053,4
WFOŚiGW we Wrocławiu	315.434,7	236.492,8	9.573,8	10.431,6	590,4	0,0	108.751,5	-50.405,4
8 skontrolowanych WFOŚiGW	2.482.890,4	1.872.966,0	29.469,4	88.080,5	6.546,3	120.588,8	480.009,6	-114.770,2
16 WFOŚiGW	4.181.352,0	3.009.884,0	59.488,0	123.069,0	20.773,0	343.770,0	823.624,0	-199.256,0

Struktura stanu funduszu NFOŚiGW w badanym okresie była następująca:

- rzeczowy majątek trwały, wartości niematerialne i prawne wrastały systematycznie od 34.507,6 tys. zł na początek 2003 r. do 53.362,2 tys. zł na koniec 2005 r., tj. o 54,6%, a ich udział stanowił odpowiednio od 0,74% do 1,11% stanu funduszu,
- udziały i akcje będące w posiadaniu NFOŚiGW po uwzględnieniu odpisów, ale nie aktualizowane w przypadku wzrostu wartości, np.: na Giełdzie Papierów Wartościowych,

wzrastały systematycznie na koniec badanych lat w odniesieniu do początku 2003 r., kiedy ich wartość bilansowa wyniosła 251.154,3 tys. zł do 371.576,9 tys. zł, tj. o 47,9% na koniec 2005 r. Aktywa te stanowiły odpowiednio 5,42%, 5,69%, 6,39%, 7,73% stanu funduszu na początek 2003 r., koniec 2003 r. i następnych lat,

- należności z tytułu pożyczek i kredytów najwyższy stan osiągnęły na początek 2003 r. 4.165.159,2 tys. zł, a na koniec lat 2003-2005 już miały niższe wartości z tym, że na koniec 2004 r. stan tych należności był najniższy i wynosił 3.941.596,4 tys. zł, tj. o 5,4% mniejszy niż na początku 2003 r. Udział należności w stanie funduszu wynosił na początek 2003 r. i koniec lat 2003-2005 odpowiednio 89,88%, 89,10%, 82,48%, 84,65%,
- stan papierów wartościowych (bony i obligacje skarbowe Skarbu Państwa) wzrósł z kwoty 43.978,1 tys. zł na początek 2003 r. do 251.117,4 tys. zł na koniec 2004 r., tj. o 471,0%. Udział papierów wartościowych w stanie funduszu na początek 2003 r. i koniec lat 2003-2005 wynosił odpowiednio 0,95%, 2,14%, 5,26%, 3,40%,
- stan wolnych środków pieniężnych z kwoty 168.382,1 tys. zł na początek 2003 r. obniżył się do 113.940,6 tys. zł, tj. o 32,3% na koniec tego roku, aby na koniec 2004 r. osiągnąć 252.167,8 tys. zł, tj. o 49,8% wyższy niż na początek 2003 r., a na koniec 2005 r. 208.843,4 tys. zł. Udział wolnych środków pieniężnych w stanie funduszu na początek 2003 r. i na koniec lat 2003-2005 wynosił odpowiednio: 3,63%, 2,46%, 5,28%, 4,35%,
- pozostałe aktywa NFOŚiGW (w tym inne należności) zmniejszyły się od maksymalnej kwoty 46.325,7 tys. zł na koniec 2004 r. do 6.469,0 tys. zł na koniec 2005 r. Udział pozostałych aktywów w stanie funduszu na początek 2003 r. i na koniec lat 2003-2005 stanowił odpowiednio 0,70%, 0,95%, 0,97%, 0,13%,
- zobowiązania NFOŚiGW (minus) będące źródłem finansowania części aktywów NFOŚiGW zamykały się w przedziale kwot od 53.135,2 tys. zł na koniec 2003 r. do 67.569,4 tys. zł na koniec 2004 r. Udział ich w stanie funduszu na początek 2003 r. i na koniec lat 2003-2005 wynosił odpowiednio (-1,33%), (-1,15%), (-1,41%), (-1,37%).

Struktura łącznego stanu 8 skontrolowanych wojewódzkich funduszy przedstawiała się następująco:

- rzeczowy majątek trwały i wartości niematerialne i prawne 1,17% na początek 2003 r., na koniec 2003 r. i lat następnych 1,20%, 1,24%, 1,19%,
- udziały i akcje 4,84% na początek 2003 r., na koniec 2003 r. i lat następnych: 4,29%, 3,64%, 3,55%,
- należności z tytułu pożyczek i kredytów na początek 2003 r. 70,89%, na koniec 2003 r. i lat następnych: 70,98%, 78,62%, 75,43%,
- papiery wartościowe 2,38% na początek 2003 r., na koniec 2003 r. i lat następnych: 3,96%, 4,14%, 4,86%,
- wolne środki pieniężne 19,88% na początek 2003 r., na koniec 2003 r. i lat następnych: 19,32%, 12,63%, 19,33%,
- pozostałe aktywa od 1,39% na początek 2003 r., na koniec 2003 r. i lat następnych: 1,20%, 0,69%, 0,26%,
- zobowiązania (minus) 0,54% na początek 2003 r., na koniec 2003 r. i lat następnych (minus): 0,95%, 0,96%, 4,62%.

Największe wzrosty stanów wolnych środków w stosunku do początku 2003 r. wystąpiły w WFOŚiGW w Toruniu na koniec 2005 r. o 681,% do kwoty 52.864,3 tys. zł, w WFOŚiGW we Wrocławiu do 108.751,7 tys. zł, tj. o 180,0%, w WFOŚiGW w Kielcach do 36.952,8 tys. zł, tj. o 152,1%. Natomiast w WFOŚiGW w Katowicach stan wolnych środków z 208.892,1 tys. zł na początek 2003 r. zmniejszył się odpowiednio o 26,9%, 14,8%, 9,1% osiągając na koniec 2005 r. 189.869,9 tys. zł. Jeszcze wyższe spadki stanów wolnych środków wystąpiły w WFOŚiGW w Warszawie i w 2004 r. były niższe o 93,5%, a w 2005 r. o 47,6% niż na początku 2003 r., kiedy wynosiły 92.277,6 tys. zł.

Wszystkie zbadane wojewódzkie fundusze posiadały wolne środki w postaci pieniężnej – rachunków bankowych i/lub lokat. Łączny stan środków pieniężnych w tych Funduszach wynosił na początek 2003 r. i na koniec kolejnych lat odpowiednio: 410.321,2 tys. zł, 425.109,9 tys. zł, 298.219,3 tys. zł, 480.009,6 tys. zł.

W WFOŚiGW w Łodzi stan wolnych środków pieniężnych w kontrolowanym okresie zmniejszał się - w 2004 r. o 66,1%, a w 2005 r. o 77,1% w porównaniu do początku 2003 r. Ale ogólny stan tych środków, łącznie z papierami wartościowymi, wzrósł o 56,8% na koniec 2005 r. ze względu na dynamiczny wzrost inwestowania w papiery wartościowe.

Spośród zbadanych wojewódzkich funduszy tylko WFOŚiGW w Warszawie i w Gdańsku w ogóle nie posiadały na koniec lat 2002-2005 papierów wartościowych, 5 Funduszy w małym zakresie angażowało wolne środki w **papiery wartościowe**. Jedynie w WFOŚiGW w Łodzi wystąpił na koniec okresów sprawozdawczych bardzo wysoki udział papierów wartościowych w stanie funduszy wynoszący odpowiednio 9,67%, 18,14%, 27,99%, 31,23%, a kwotowo na koniec lat 2003-2005: 57.234,5 tys. zł, 97.234,5 tys. zł, 117.588,8 tys. zł, z tym że papierami tymi były głównie jednostki uczestnictwa i obligacje różnych banków, natomiast wartość obligacji Skarbu Państwa wynosiła w badanym okresie tylko 6.416,9 tys. zł.

Wszystkie wojewódzkie fundusze **wolne środki pieniężne** przetrzymywały jako depozyty (lokaty) w różnych bankach. Największe udziały wolnych środków pieniężnych w stanie funduszu na koniec lat 2003-2005 wystąpiły w WFOŚiGW w Katowicach odpowiednio 26,66%, 18,20%, 22,05%, 22,43%, a kwotowo na koniec 2005 r. 189.869,9 tys. zł. Stany wolnych środków pieniężnych na początek 2003 r. i 2005 r. były wyższe od przychodów tego Funduszu w tych latach. Również wysokie udziały wolnych środków pieniężnych z tendencją do wzrostu na koniec okresów sprawozdawczych wystąpiły w WFOŚiGW w Toruniu, gdzie udział tych aktywów w stanie funduszu wzrósł z 3,95% na początek 2003 r. do 26,32% na koniec 2005 r., w WFOŚiGW w Białymstoku z 10,85% do 26,13%, WFOŚiGW w Kielcach z 18,74% do 34,04% na koniec 2005 r. W WFOŚiGW we Wrocławiu udział wolnych środków zwiększył się z 9,93% do 34,48% na koniec 2005 r., do kwoty 108.751,5 tys. zł.

5.4.7. Wydatki skontrolowanych Funduszy w latach 2003-2005

w tys. zł

Lp.	Wyszczególnienie	Ogółem	Wydatki			5 : 4	6 : 5	6 : 4
			2003 r.	2004 r.	2005 r.	%%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
NFOŚiGW								
	Wydatki ogółem	2.168.111,0	800.420,0	657.009,0	710.682,0	82,1	108,2	88,8
	zakupy inwestycyjne własne	29.991,0	5.896,0	16.369,0	7.726,0	277,6	47,2	131,0
	Razem wydatki (bez inwestycyjnych własnych)	2.138.120,0	794.524,0	640.640,0	702.956,0	80,6	109,7	88,5
1.	Wydatki na działalność statutową	1.811.329,3	673.357,0	531.689,0	606.283,3	79,0	114,0	90,0
1.1.	Dotacje	1.623.348,0	589.560,0	495.510,0	538.278,0	84,0	108,6	91,3
	inwestycyjne	1.311.602,0	485.254,0	409.688,0	416.660,0	84,4	101,7	85,9
	nieinwestycyjne	311.746,0	104.306,0	85.822,0	121.618,0	82,3	141,7	116,6
1.2.	Dopłaty do oprocentowania kredytów udzielonych przez banki	10.004,3	3.679,0	3.494,0	2.831,3	95,0	81,0	77,0
1.3.	Umorzenia*) kredytów i pożyczek	157.907,0	60.048,0	32.685,0	65.174,0	54,4	199,4	108,5
	inwestycyjne	157.907,0	60.048,0	32.685,0	65.174,0	54,4	199,4	108,5
	nieinwestycyjne	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
1.4.	Nagrody	20.070,0	20.070,0	0,0	0,0	0,0	x	0,0
1.5.	Inne wydatki o charakterze bezzwrotnym	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
2.	Koszty biura i organów Funduszu, w tym:	141.045,6	41.193,1	47.392,4	52.460,1	115,0	110,7	127,4
2.1.	amortyzacja	11.054,7	3.387,9	3.675,9	3.990,9	108,5	108,6	117,8
2.2.	zużycie materiałów i energii	4.017,4	1.159,7	1.381,6	1.476,1	119,1	106,8	127,3
2.3.	usługi obce	11.294,4	3.969,9	3.637,5	3.687,0	91,6	101,4	92,9
2.4.	wynagrodzenia osobowe	88.655,6	25.007,6	30.012,3	33.635,7	120,0	112,1	134,5
2.5.	wynagrodzenia bezosobowe	1.971,8	652,9	634,3	684,6	97,2	107,9	104,9
2.6.	pochothane od wynagrodzeń	13.375,4	3.713,4	4.562,7	5.099,3	122,9	111,8	137,3
2.7.	podróże służbowe	2.492,9	728,3	830,7	933,9	114,1	112,4	128,2
2.8.	wydatki na reprezentację i reklamę	1.051,6	398,8	350,4	302,4	87,9	86,3	75,8
3.	Koszty finansowe, w tym:	182.756,9	77.729,9	61.452,9	43.574,1	79,1	70,9	56,1
3.1.	odpisy aktualizujące	60.565,7	34.762,0	303,7	25.500,0	0,9	8396,4	73,4
3.2.	wartość sprzedanych udziałów i akcji	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
3.3.	rezerwy (odpisy na zagrożone aktywa)	76.162,0	21.410,0	48.304,9	6.447,1	225,6	13,3	30,1
3.4.	pozostałe koszty finansowe	46.029,2	21.557,9	12.844,3	11.627,0	59,6	90,5	53,9
4.	Pozostałe zmniejszenia Funduszu	2.988,2	2.244,0	105,7	638,5	4,7	604,1	28,5
WFOŚiGW w Białymstoku								
	Wydatki ogółem	31.294,2	12.584,1	9.787,8	8.922,3	77,8	91,2	70,9
	zakupy inwestycyjne własne	841,4	661,4	139,7	40,3	21,1	28,8	6,1
	Razem wydatki (bez inwestycyjnych własnych)	30.452,8	11.922,7	9.648,1	8.882,0	80,9	92,1	74,5
1.	Wydatki na działalność statutową	20.206,1	7.917,7	6.783,6	5.504,8	85,7	81,1	69,5
1.1.	Dotacje	15.112,3	6.188,4	5.243,3	3.680,6	84,7	70,2	59,5
	inwestycyjne	10.683,8	4.484,1	4.097,7	2.102,0	91,4	51,3	46,9
	nieinwestycyjne	4.428,5	1.704,3	1.145,6	1.578,6	67,2	137,8	92,6
1.2.	Dopłaty do oprocentowania kredytów udzielonych przez banki	0,9	0,9	0,0	0,0	0,0	x	0,0
1.3.	Umorzenia*) kredytów i pożyczek	5.060,9	1.696,4	1.540,3	1.824,2	90,8	118,4	107,5
	inwestycyjne	5.060,9	1.696,4	1.540,3	1.824,2	90,8	118,4	107,5
	nieinwestycyjne	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
1.4.	Nagrody	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
1.5.	Inne wydatki o charakterze bezzwrotnym	32,0	32,0	0,0	0,0	0,0	x	0,0
2.	Koszty biura i organów Funduszu, w tym:	7.844,7	2.305,4	2.742,1	2.797,2	118,9	102,0	121,3
2.1.	amortyzacja	478,2	102,8	196,9	178,5	191,5	90,7	173,6
2.2.	zużycie materiałów i energii	153,5	57,6	31,5	64,4	54,7	204,4	111,8
2.3.	usługi obce	962,3	239,8	363,6	358,9	151,6	98,7	149,7
2.4.	wynagrodzenia osobowe	4.499,3	1.348,3	1.545,1	1.605,9	114,6	103,9%	119,1
2.5.	wynagrodzenia bezosobowe	701,6	220,4	247,5	233,7	112,3	94,4	106,0
2.6.	pochothane od wynagrodzeń	708,1	213,8	249,2	245,1	116,6	98,4	114,6
2.7.	podróże służbowe	162,8	49,2	60,9	52,7	123,8	86,5	107,1
2.8.	wydatki na reprezentację i reklamę	38,2	11,3	17,4	9,5	154,0	54,6	84,1
3.	Koszty finansowe, w tym:	2.297,8	1.626,8	110,0	561,0	6,8	510,0	34,5
3.1.	odpisy aktualizujące	1.649,0	1.601,8	47,2	0,0	2,9	0,0	0,0
3.2.	wartość sprzedanych udziałów i akcji	511,8	0,0	0,0	511,8	x	x	x
3.3.	rezerwy (odpisy na zagrożone aktywa)	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
3.4.	pozostałe koszty finansowe	137,0	25,0	62,8	49,2	251,2	78,3	196,8
4.	Pozostałe zmniejszenia Funduszu	104,2	72,8	12,4	19,0	17,0	153,2	26,1
WFOŚiGW w Gdańsku								
	Wydatki ogółem	96.370,3	34.861,7	34.177,0	27.331,6	98,0	80,0	78,4
	zakupy inwestycyjne własne	282,0	162,0	75,0	45,0	46,3	60,0	27,8
	Razem wydatki (bez inwestycyjnych własnych)	96.088,3	34.699,7	34.102,0	27.286,6	98,3	80,0	78,6

w tys. zł

Lp.	Wyszczególnienie	Ogółem	Wydatki			5 : 4	6 : 5 %%	6 : 4
			2003 r.	2004 r.	2005 r.			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Wydatki na działalność statutową	82.038,0	28.651,9	30.478,2	22.907,9	106,4	75,2	80,0
1.1.	Dotacje	44.711,4	18.416,2	14.615,1	11.680,1	79,4	79,9	63,4
	inwestycyjne	17.425,6	11.532,1	3.035,0	2.858,5	26,3	94,2	24,8
	nieinwestycyjne	27.285,8	6.884,1	11.580,1	8.821,6	168,2	76,2	128,1
1.2.	Dopłaty do oprocentowania kredytów udzielonych przez banki	323,5	85,6	111,2	126,7	129,9	113,9	148,0
1.3.	Umorzenia*) kredytów i pożyczek	36.764,1	10.121,1	15.567,9	11.075,1	153,8	71,1	109,4
	inwestycyjne	36.586,1	10.025,6	15.520,3	11.040,2	154,8	71,1	110,1
	nieinwestycyjne	178,0	95,5	47,6	34,9	49,8	73,3	36,5
1.4.	Nagrody	239,0	29,0	184,0	26,0	634,5	14,1	89,7
1.5.	Inne wydatki o charakterze bezzwrotnym	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
2.	Koszty biura i organów Funduszu, w tym:	10.309,2	3.320,0	3.337,7	3.651,5	100,5	109,4	110,0
2.1.	amortyzacja	662,7	225,9	217,5	219,3	96,3	100,8	97,1
2.2.	zużycie materiałów i energii	361,7	112,9	127,6	121,2	113,0	95,0	107,4
2.3.	usługi obce	571,5	178,3	166,9	226,3	93,6	135,6	126,9
2.4.	wynagrodzenia osobowe	6.027,6	1.877,4	1.949,0	2.201,2	103,8	112,9	117,2
2.5.	wynagrodzenia bezosobowe	1.011,2	382,7	347,2	281,3	90,7	81,0	73,5
2.6.	pochodne od wynagrodzeń	1.032,1	303,0	333,5	395,6	110,1	118,6	130,6
2.7.	podróże służbowe	136,1	58,8	39,3	38,0	66,8	96,7	64,6
2.8.	wydatki na reprezentację i reklamę	67,4	37,0	9,9	20,5	26,8	207,1	55,4
3.	Koszty finansowe, w tym:	3.198,4	2.573,9	13,2	611,3	0,5	4631,1	23,7
3.1.	odpisy aktualizujące	2.639,4	2.573,9	13,2	52,3	0,5	396,2	2,0
3.2.	wartość sprzedanych udziałów i akcji	554,6	0,0	0,0	554,6	x	x	x
3.3.	rezerwy (odpisy na zagrożone aktywa)	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
3.4.	pozostałe koszty finansowe	4,4	0,0	0,0	4,4	x	x	x
4.	Pozostałe zmniejszenia Funduszu	542,7	153,9	272,9	115,9	177,3	42,5	75,3
WFOŚiGW w Katowicach								
	Wydatki ogółem	375.084,6	156.848,1	115.360,6	102.875,9	73,5	89,2	65,6
	zakupy inwestycyjne własne	1.913,8	1.366,8	242,6	304,4	17,7	125,5	22,3
	Razem wydatki (bez inwestycyjnych własnych)	373.170,8	155.481,3	115.118,0	102.571,5	74,0	89,1	66,0
1.	Wydatki na działalność statutową	323.286,8	127.746,2	103.998,0	91.542,6	81,4	88,0	71,7
1.1.	Dotacje	215.802,7	90.003,9	72.270,2	53.528,6	80,3	74,1	59,5
	inwestycyjne	134.830,8	59.799,0	48.446,6	26.585,2	81,0	54,9	44,5
	nieinwestycyjne	80.971,9	30.204,9	23.823,6	26.943,4	78,9	113,1	89,2
1.2.	Dopłaty do oprocentowania kredytów udzielonych przez banki	562,7	122,7	218,6	221,4	178,2	101,3	180,4
1.3.	Umorzenia*) kredytów i pożyczek	102.925,4	36.622,1	30.510,7	35.792,6	83,3	117,3	97,7
	inwestycyjne	102.921,4	36.622,1	30.506,7	35.792,6	83,3	117,3	97,7
	nieinwestycyjne	4,0	0,0	4,0	0,0	x	0,0	x
1.4.	Nagrody	3.996,0	997,5	998,5	2.000,0	100,1	200,3	200,5
1.5.	Inne wydatki o charakterze bezzwrotnym	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
2.	Koszty biura i organów Funduszu, w tym:	28.631,3	9.370,2	9.435,5	9.825,6	100,7	104,1	104,9
2.1.	amortyzacja	1.980,6	688,1	656,8	635,7	95,5	96,8	92,4
2.2.	zużycie materiałów i energii	1.097,4	397,1	362,8	337,5	91,4	93,0	85,0
2.3.	usługi obce	2.954,8	1.094,5	919,3	941,0	84,0	102,4	86,0
2.4.	wynagrodzenia osobowe	16.885,5	5.350,9	5.576,2	5.958,4	104,2	106,9	111,4
2.5.	wynagrodzenia bezosobowe	1.160,8	383,9	401,3	375,6	104,5	93,6	97,8
2.6.	pochodne od wynagrodzeń	2.933,7	922,5	981,4	1.029,8	106,4	104,9	111,6
2.7.	podróże służbowe	244,7	98,8	66,6	79,3	67,4	119,1	80,3
2.8.	wydatki na reprezentację i reklamę	378,4	119,1	128,4	130,9	107,8	101,9	109,9
3.	Koszty finansowe, w tym:	21.240,1	18.355,6	1.681,4	1.203,1	9,2	71,6	6,6
3.1.	odpisy aktualizujące	553,3	73,3	42,2	437,8	57,6	1037,4	597,3
3.2.	wartość sprzedanych udziałów i akcji	160,5	0,0	0,0	160,5	x	x	x
3.3.	rezerwy (odpisy na zagrożone aktywa)	20.471,4	18.265,5	1.631,1	574,8	8,9	35,2	3,1
3.4.	pozostałe koszty finansowe	54,9	16,8	8,1	30,0	48,2	370,4	178,6
4.	Pozostałe zmniejszenia Funduszu	12,6	9,3	3,1	0,2	33,3	6,5	2,2
WFOŚiGW w Kielcach								
	Wydatki ogółem	50.182,3	18.021,0	18.218,8	13.942,5	101,1	76,5	77,4
	zakupy inwestycyjne własne	337,1	45,2	246,9	45,0	546,2	18,2	99,6
	Razem wydatki (bez inwestycyjnych własnych)	49.845,2	17.975,8	17.971,9	13.897,5	100,0	77,3	77,3
1.	Wydatki na działalność statutową	42.523,5	15.919,4	15.483,5	11.120,6	97,3	71,8	69,9
1.1.	Dotacje	29.229,1	12.502,6	11.204,7	5.521,8	89,6	49,3	44,2
	inwestycyjne	25.566,2	10.776,4	10.108,7	4.681,1	93,8	46,3	43,4
	nieinwestycyjne	3.662,9	1.726,2	1.096,0	840,7	63,5	76,7	48,7
1.2.	Dopłaty do oprocentowania kredytów udzielonych przez banki	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x

w tys. zł

Lp.	Wyszczególnienie	Ogółem	Wydatki			5 : 4	6 : 5	6 : 4
			2003 r.	2004 r.	2005 r.			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.3.	Umorzenia*) kredytów i pożyczek	13.285,4	3.411,8	4.274,8	5.598,8	125,3	131,0	164,1
	inwestycyjne	13.285,4	3.411,8	4.274,8	5.598,8	125,3	131,0	164,1
	nieinwestycyjne	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
1.4.	Nagrody	9,0	5,0	4,0	0,0	80,0	0,0	0,0
1.5.	Inne wydatki o charakterze bezzwrotnym	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
2.	Koszty biura i organów Funduszu, w tym:	7.261,9	2.000,4	2.485,1	2.776,4	124,2	111,7	138,8
2.1.	amortyzacja	215,6	41,9	91,3	82,4	217,9	90,3	196,7
2.2.	zużycie materiałów i energii	213,6	54,5	79,8	79,3	146,4	99,4	145,5
2.3.	usługi obce	643,6	188,3	217,1	238,2	115,3	109,7	126,5
2.4.	wynagrodzenia osobowe	4.949,7	1.370,3	1.690,2	1.889,2	123,3	111,8	137,9
2.5.	wynagrodzenia bezosobowe	22,4	7,8	5,6	9,0	71,8	160,7	115,4
2.6.	pochodne od wynagrodzeń	734,0	200,9	255,3	277,8	127,1	108,8	138,3
2.7.	podróże służbowe	114,0	34,2	37,9	41,9	110,8	110,6	122,5
2.8.	wydatki na reprezentację i reklamę	47,7	26,8	11,9	9,0	44,4	75,6	33,6
3.	Koszty finansowe, w tym:	3,8	0,0	3,3	0,5	x	15,2	x
3.1.	odpisy aktualizujące	3,3	0,0	3,3	0,0	x	0,0	x
3.2.	wartość sprzedanych udziałów i akcji	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
3.3.	rezerwy (odpisy na zagrożone aktywa)	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
3.4.	pozostałe koszty finansowe	0,5	0,0	0,0	0,5	x	x	x
4.	Pozostałe zmniejszenia Funduszu	56,0	56,0	0,0	0,0	0,0	x	0,0
WFOŚiGW w Łodzi								
	Wydatki ogółem	243.419,6	87.998,9	77.011,1	78.409,6	87,5	101,8	89,1
	zakupy inwestycyjne własne	489,1	104,2	164,3	220,6	157,7	134,3	211,7
	Razem wydatki (bez inwestycyjnych własnych)	242.930,5	87.894,7	76.846,8	78.189,0	87,4	101,7	89,0
1.	Wydatki na działalność statutową	193.208,8	75.433,1	56.739,1	61.036,6	75,2	107,6	80,9
1.1.	Dotacje	114.531,3	42.297,4	33.874,1	38.359,8	80,1	113,2	90,7
	inwestycyjne	96.879,1	35.496,1	29.391,7	31.991,3	82,8	108,8	90,1
	nieinwestycyjne	17.652,2	6.801,3	4.482,4	6.368,5	65,9	142,1	93,6
1.2.	Dopłaty do oprocentowania kredytów udzielonych przez banki	1.922,3	824,0	545,6	552,7	66,2	101,3	67,1
1.3.	Umorzenia*) kredytów i pożyczek	76.649,1	32.291,9	22.274,8	22.082,4	69,0	99,1	68,4
	inwestycyjne	76.562,2	32.289,1	22.260,8	22.012,3	68,9	98,9	68,2
	nieinwestycyjne	86,9	2,8	14,0	70,1	500,0	500,7	2503,6
1.4.	Nagrody	106,1	19,8	44,6	41,7	225,3	93,5	210,6
1.5.	Inne wydatki o charakterze bezzwrotnym	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
2.	Koszty biura i organów Funduszu, w tym:	20.022,5	6.166,8	6.465,6	7.390,1	104,8	114,3	119,8
2.1.	amortyzacja	820,0	277,8	294,0	248,2	105,8	84,4	89,3
2.2.	zużycie materiałów i energii	869,5	286,4	313,3	269,8	109,4	86,1	94,2
2.3.	usługi obce	2.338,5	771,4	802,8	764,3	104,1	95,2	99,1
2.4.	wynagrodzenia osobowe	11.829,6	3.498,5	3.668,4	4.662,7	104,9	127,1	133,3
2.5.	wynagrodzenia bezosobowe	925,5	303,7	304,2	317,6	100,2	104,4	104,6
2.6.	pochodne od wynagrodzeń	2.093,9	637,2	659,1	797,6	103,4	121,0	125,2
2.7.	podróże służbowe	348,4	105,5	113,7	129,2	107,8	113,6	122,5
2.8.	wydatki na reprezentację i reklamę	178,6	62,4	63,4	52,8	101,6	83,3	84,6
3.	Koszty finansowe, w tym:	29.380,1	6.060,3	13.622,9	9.696,9	224,8	71,2	160,0
3.1.	odpisy aktualizujące	29.234,2	6.055,5	13.600,6	9.578,1	224,6	70,4	158,2
3.2.	wartość sprzedanych udziałów i akcji	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
3.3.	rezerwy (odpisy na zagrożone aktywa)	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
3.4.	pozostałe koszty finansowe	145,9	4,8	22,3	118,8	464,6	532,7	2475,0
4.	Pozostałe zmniejszenia Funduszu	319,1	234,5	19,2	65,4	8,2	340,6	27,9
WFOŚiGW w Toruniu								
	Wydatki ogółem	118.772,2	43.636,5	39.195,3	35.940,4	89,8	91,7	82,4
	zakupy inwestycyjne własne	531,3	124,6	200,9	205,8	161,2	102,4	165,2
	Razem wydatki (bez inwestycyjnych własnych)	118.240,9	43.511,9	38.994,4	35.734,6	89,6	91,6	82,1
1.	Wydatki na działalność statutową	102.656,8	38.037,0	33.578,2	31.041,6	88,3	92,4	81,6
1.1.	Dotacje	46.366,4	19.892,4	14.742,3	11.731,7	74,1	79,6	59,0
	inwestycyjne	25.272,5	11.329,0	7.125,7	6.817,8	62,9	95,7	60,2
	nieinwestycyjne	21.093,9	8.563,4	7.616,6	4.913,9	88,9	64,5	57,4
1.2.	Dopłaty do oprocentowania kredytów udzielonych przez banki	1.416,8	48,5	447,1	921,2	921,9	206,0	1899,4
1.3.	Umorzenia*) kredytów i pożyczek	54.873,6	18.096,1	18.388,8	18.388,7	101,6	100,0	101,6
	inwestycyjne	54.873,6	18.096,1	18.388,8	18.388,7	101,6	100,0	101,6
	nieinwestycyjne	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
1.4.	Nagrody	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
1.5.	Inne wydatki o charakterze bezzwrotnym	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
2.	Koszty biura i organów Funduszu,	14.168,9	4.701,9	4.831,5	4.635,5	102,8	95,9	98,6

w tys. zł

Lp.	Wyszczególnienie	Ogółem	Wydatki			5 : 4	6 : 5	6 : 4
			2003 r.	2004 r.	2005 r.	%%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	w tym:							
2.1.	amortyzacja	504,4	183,2	170,4	150,8	93,0	88,5	82,3
2.2.	zużycie materiałów i energii	419,0	163,5	148,8	106,7	91,0	71,7	65,3
2.3.	usługi obce	1.986,8	740,7	596,4	649,7	80,5	108,9	87,7
2.4.	wynagrodzenia osobowe	8.104,6	2.612,2	2.824,1	2.668,3	108,1	94,5	102,1
2.5.	wynagrodzenia bezosobowe	784,8	286,8	238,2	259,8	83,1	109,1	90,6
2.6.	pochodne od wynagrodzeń	1.970,1	577,1	720,5	672,5	124,8	93,3	116,5
2.7.	podróże służbowe	121,1	39,4	44,4	37,3	112,7	84,0	94,7
2.8.	wydatki na reprezentację i reklamę	75,5	10,0	16,2	49,3	162,0	304,3	493,0
3.	Koszty finansowe, w tym:	74,8	11,9	62,9	0,0	528,6	0,0	0,0
3.1.	odpisy aktualizujące	61,9	0,0	61,9	0,0	x	0,0	x
3.2.	wartość sprzedanych udziałów i akcji	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
3.3.	rezerwy (odpisy na zagrożone aktywa)	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
3.4.	pozostałe koszty finansowe	12,9	11,9	1,0	0,0	8,4	0,0	0,0
4.	Pozostałe zmniejszenia Funduszu	1.340,4	761,1	521,8	57,5	68,6	11,0	7,6
WFOŚiGW w Warszawie								
	Wydatki ogółem	295.336,8	88.777,9	116.633,2	89.925,7	131,4	77,1	101,3
	zakupy inwestycyjne własne	899,9	341,0	215,8	343,1	63,3	159,0	100,6
	Razem wydatki (bez inwestycyjnych własnych)	294.436,9	88.436,9	116.417,4	89.582,6	131,6	76,9	101,3
1.	Wydatki na działalność statutową	265.808,5	79.692,4	106.348,2	79.767,9	133,4	75,0	100,1
1.1.	Dotacje	141.850,7	42.497,4	52.727,1	46.626,2	124,1	88,4	109,7
	inwestycyjne	125.229,2	37.332,5	47.315,6	40.581,1	126,7	85,8	108,7
	nieinwestycyjne	16.621,5	5.164,9	5.411,5	6.045,1	104,8	111,7	117,0
1.2.	Dopłaty do oprocentowania kredytów udzielonych przez banki	1.533,2	328,7	652,3	552,2	198,4	84,7	168,0
1.3.	Umorzenia*) kredytów i pożyczek	122.392,9	36.850,4	52.953,0	32.589,5	143,7	61,5	88,4
	inwestycyjne	122.392,9	36.850,4	52.953,0	32.589,5	143,7	61,5	88,4
	nieinwestycyjne	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
1.4.	Nagrody	31,7	15,9	15,8	0,0	99,4	0,0	0,0
1.5.	Inne wydatki o charakterze bezzwrotnym	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
2.	Koszty biura i organów Funduszu, w tym:	26.042,9	7.578,6	8.975,9	9.488,4	118,4	105,7	125,2
2.1.	amortyzacja	746,9	213,7	212,3	320,9	99,3	151,2	150,2
2.2.	zużycie materiałów i energii	1.127,7	370,0	361,4	396,3	97,7	109,7	107,1
2.3.	usługi obce	3.761,3	1.330,5	1.318,5	1.112,3	99,1	84,4	83,6
2.4.	wynagrodzenia osobowe	16.095,0	4.531,6	5.600,4	5.963,0	123,6	106,5	131,6
2.5.	wynagrodzenia bezosobowe	112,7	11,6	51,2	49,9	441,4	97,5	430,2
2.6.	pochodne od wynagrodzeń	2.506,2	688,6	870,1	947,5	126,4	108,9	137,6
2.7.	podróże służbowe	181,4	62,3	58,4	60,7	93,7	103,9	97,4
2.8.	wydatki na reprezentację i reklamę	495,0	110,3	140,4	244,3	127,3	174,0	221,5
3.	Koszty finansowe, w tym:	2.346,0	927,1	1.093,3	325,6	117,9	29,8	35,1
3.1.	odpisy aktualizujące	1.832,9	745,0	1.087,9	0,0	146,0	0,0	0,0
3.2.	wartość sprzedanych udziałów i akcji	4,5	3,6	0,9	0,0	25,0	0,0	0,0
3.3.	rezerwy (odpisy na zagrożone aktywa)	171,8	154,8	0,0	17,0	0,0	x	11,0
3.4.	pozostałe koszty finansowe	336,8	23,7	4,5	308,6	19,0	6857,8	1302,1
4.	Pozostałe zmniejszenia Funduszu	239,5	238,8	0,0	0,7	0,0	x	0,3
WFOŚiGW we Wrocławiu								
	Wydatki ogółem	232.210,8	89.566,2	81.823,8	60.820,8	91,4	74,3	67,9
	zakupy inwestycyjne własne	6.741,2	1.648,6	3.787,7	1.304,9	229,8	34,5	79,2
	Razem wydatki (bez inwestycyjnych własnych)	225.469,6	87.917,6	78.036,1	59.515,9	88,8	76,3	67,7
1.	Wydatki na działalność statutową	187.560,1	70.569,1	69.003,8	47.987,2	97,8	69,5	68,0
1.1.	Dotacje	186.823,5	70.412,1	68.827,1	47.584,3	97,7	69,1	67,6
	inwestycyjne	152.288,2	58.087,9	56.571,7	37.628,6	97,4	66,5	64,8
	nieinwestycyjne	34.535,3	12.324,2	12.255,4	9.955,7	99,4	81,2	80,8
1.2.	Dopłaty do oprocentowania kredytów udzielonych przez banki	179,5	73,3	56,7	49,5	77,4	87,3	67,5
1.3.	Umorzenia*) kredytów i pożyczek	335,9	0,0	50,0	285,9	x	571,8	x
	inwestycyjne	335,9	0,0	50,0	285,9	x	571,8	x
	nieinwestycyjne	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
1.4.	Nagrody	221,2	83,7	70,0	67,5	83,6	96,4	80,6
1.5.	Inne wydatki o charakterze bezzwrotnym	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
2.	Koszty biura i organów Funduszu, w tym:	25.893,2	8.223,7	8.699,0	8.970,5	105,8	103,1	109,1
2.1.	amortyzacja	1.235,2	367,2	374,4	493,6	102,0	131,8	134,4
2.2.	zużycie materiałów i energii	1.024,5	290,4	332,0	402,1	114,3	121,1	138,5
2.3.	usługi obce	2.774,1	965,6	958,8	849,7	99,3	88,6	88,0
2.4.	wynagrodzenia osobowe	15.579,5	4.968,0	5.236,1	5.375,4	105,4	102,7	108,2
2.5.	wynagrodzenia bezosobowe	1.162,8	349,9	378,8	434,1	108,3	114,6	124,1

w tys. zł

Lp.	Wyszczególnienie	Ogółem	Wydatki			5 : 4	6 : 5	6 : 4
			2003 r.	2004 r.	2005 r.	%%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2.6.	pochodne od wynagrodzeń	2.568,8	796,3	879,2	893,3	110,4	101,6	112,2
2.7.	podróże służbowe	293,1	90,2	109,3	93,6	121,2	85,6	103,8
2.8.	wydatki na reprezentację i reklamę	386,3	139,2	150,3	96,8	108,0	64,4	69,5
3.	Koszty finansowe, w tym:	11.927,6	9.112,6	266,1	2.548,9	2,9	957,9	28,0
3.1.	odpisy aktualizujące	11.246,8	9.099,6	214,2	1.933,0	2,4	902,4	21,2
3.2.	wartość sprzedanych udziałów i akcji	277,4	0,0	0,0	277,4	x	x	x
3.3.	rezerwy (odpisy na zagrożone aktywa)	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x	x
3.4.	pozostałe koszty finansowe	403,4	13,0	51,9	338,5	399,2	652,2	2603,8
4.	Pozostałe zmniejszenia Funduszu	88,7	12,2	67,2	9,3	550,8	13,8	76,2
RAZEM skontrolowane 8 WFOŚiGW								
Wydatki ogółem		1.442.670,8	532.294,4	492.207,6	418.168,8	92,5	85,0	78,6
zakupy inwestycyjne własne		12.035,8	4.453,8	5.072,9	2.509,1	113,9	49,5	56,3
Razem wydatki (bez inwestycyjnych własnych)		1.430.635,0	527.840,6	487.134,7	415.659,7	92,3	85,3	78,7
1.	Wydatki na działalność statutową	1.217.288,6	443.966,8	422.412,6	350.909,2	95,1	83,1	79,0
1.1.	Dotacje	794.427,4	302.210,4	273.503,9	218.713,1	90,5	80,0	72,4
	inwestycyjne	588.175,4	228.837,1	206.092,7	153.245,6	90,1	74,4	67,0
	nieinwestycyjne	206.252,0	73.373,3	67.411,2	65.467,5	91,9	97,1	89,2
1.2.	Dopłaty do oprocentowania kredytów udzielonych przez banki	5.938,9	1.483,7	2.031,5	2.423,7	136,9	119,3	163,4
1.3.	Umorzenia*) kredytów i pożyczek	412.287,3	139.089,8	145.560,3	127.637,2	104,7	87,7	91,8
	inwestycyjne	412.018,4	138.991,5	145.494,7	127.532,2	104,7	87,7	91,8
	nieinwestycyjne	268,9	98,3	65,6	105,0	66,7	160,1	106,8
1.4.	Nagrody	4.603,0	1.150,9	1.316,9	2.135,2	114,4	162,1	185,5
1.5.	Inne wydatki o charakterze bezzwrotnym	32,0	32,0	0,0	0,0	0,0	x	0,0
2.	Koszty biura i organów Funduszu, w tym:	140.174,6	43.667,0	46.972,4	49.535,2	107,6	105,5	113,4
2.1.	amortyzacja	6.643,6	2.100,6	2.213,6	2.329,4	105,4	105,2	110,9
2.2.	zużycie materiałów i energii	5.266,9	1.732,4	1.757,2	1.777,3	101,4	101,1	102,6
2.3.	usługi obce	15.992,9	5.509,1	5.343,4	5.140,4	97,0	96,2	93,3
2.4.	wynagrodzenia osobowe	83.970,8	25.557,2	28.089,5	30.324,1	109,9	108,0	118,7
2.5.	wynagrodzenia bezosobowe	5.881,8	1.946,8	1.974,0	1.961,0	101,4	99,3	100,7
2.6.	pochodne od wynagrodzeń	14.546,9	4.339,4	4.948,3	5.259,2	114,0	106,3	121,2
2.7.	podróże służbowe	1.601,6	538,4	530,5	532,7	98,5	100,4	98,9
2.8.	wydatki na reprezentację i reklamę	1.667,1	516,1	537,9	613,1	104,2	114,0	118,8
3.	Koszty finansowe, w tym:	70.468,6	38.668,2	16.853,1	14.947,3	43,6	88,7	38,7
3.1.	odpisy aktualizujące	47.220,8	20.149,1	15.070,5	12.001,2	74,8	79,6	59,6
3.2.	wartość sprzedanych udziałów i akcji	1.508,8	3,6	0,9	1.504,3	25,0	167144,4	41786,1
3.3.	rezerwy (odpisy na zagrożone aktywa)	20.643,2	18.420,3	1.631,1	591,8	8,9	36,3	3,2
3.4.	pozostałe koszty finansowe	1.095,8	95,2	150,6	850,0	158,2	564,4	892,9
4.	Pozostałe zmniejszenia Funduszu	2.703,2	1.538,6	896,6	268,0	58,3	29,9	17,4

*) umorzenia – kwota przeksięgowana w wyniku udzielonego umorzenia – z należności z tytułu pożyczek i kredytów na dotacje

5.4.8. Udział środków NFOŚiGW i skontrolowanych wojewódzkich funduszy w finansowaniu przedsięwzięć na terenie województw

Województwo	2003r.			2004r.		
	WFOŚiGW	NFOŚiGW	%	WFOŚiGW	NFOŚiGW	%
Dolnośląskie	155.798,8	65.262,3	41,9	189.453,7	87.468,0	46,2
Kujawsko - pomorskie	69.776,7	17.360,4	24,9	61.779,6	32.060,1	51,9
Łódzkie	121.620,1	54.484,8	44,8	157.150,2	18.436,6	11,7
Mazowieckie	197.330,5	77.429,7	39,2	408.123,0	93.843,3	23
Podlaskie	25.063,7	44.150,2	176,2	33.411,3	7.192,2	21,5
Pomorskie	68.198,3	14.366,9	21,1	54.474,3	41.702,3	76,6
Śląskie	324.716,1	466.030,6	143,5	278.160,4	135.786,9	48,8
Świętokrzyskie	43.706,3	45.528,9	104,2	40.905,7	12.686,0	31,0
Dolnośląskie	149.003,2	135.879,4	91,2	494.255,7	288.609,7	58,4
Kujawsko - pomorskie	79.069,6	180.476,9	228,3	210.625,9	229.897,4	109,2
Łódzkie	161.467,6	30.487,9	18,9	440.237,9	103.409,3	23,5

Województwo	2003r.			2004r.		
	WFOŚiGW	NFOŚiGW	%	WFOŚiGW	NFOŚiGW	%
Mazowieckie	170730,0	293.020,7	171,6	776.183,5	464.293,7	59,8
Podlaskie	25.670,3	10.083,0	39,3	84.145,3	61.425,4	73,0
Pomorskie	40.397,5	42.769,8	105,9	163.070,1	98.839,0	60,6
Śląskie	275.965,8	159.087,9	57,6	878.842,3	760905,4	86,6
Świętokrzyskie	38.219,6	2.559,4	6,7	122.831,6	60774,3	49,5

Kontrola wykazała, że udział środków NFOŚiGW w dofinansowywaniu przedsięwzięć realizowanych na terenie poszczególnych województw, w porównaniu z dofinansowaniem udzielanym przez właściwe wojewódzkie fundusze był zróżnicowany. W okresie objętym kontrolą NFOŚiGW udzielił wsparcia finansowego beneficjentom działającym na terenie 8 skontrolowanych województw w łącznej kwocie 2.068.154,2 tys. zł, co stanowiło 65,2% łącznego dofinansowania przez wojewódzkie fundusze w kwocie 3.170.192,3 tys. zł. Według malejącego stopnia dofinansowania przez NFOŚiGW w porównaniu do wojewódzkich funduszy udział ten kształtował się następująco: dla województwa kujawsko-pomorskiego – 109,2%, śląskiego – 86,6%, podlaskiego – 73,0%, pomorskiego – 60,6%, mazowieckiego – 59,8%, dolnośląskiego 58,4%, świętokrzyskiego – 49,5%, łódzkiego - 23,5%. Szczególnie niskie dofinansowanie stwierdzono dla województwa łódzkiego, któremu NFOŚiGW w kolejnych latach udzielił dofinansowania stanowiącego 44,8%, 11,7%, 18,9% dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Łodzi. Oznacza to, że działania na rzecz ochrony środowiska wspierane były w tym województwie głównie przez WFOŚiGW w Łodzi. Natomiast w odniesieniu do woj. śląskiego NFOŚiGW w okresie trzech lat dofinansował przedsięwzięcia na łączną kwotę 760.905,4 tys. zł, w tym najwięcej w 2003 r., w którym wsparcie finansowe w kwocie 466.030,6 tys. zł stanowiło 143,5% wielkości dofinansowania udzielonego przez WFOŚiGW w Katowicach. W jeszcze większym procencie dofinansowano woj. kujawsko-pomorskie, któremu łącznie udzielono wsparcia finansowego w kwocie 229.897,4 tys. zł, w tym w 2005 r. 180.476,9 tys. zł, co stanowiło 228,3% dofinansowania ze strony WFOŚiGW w Toruniu.

5.5. Analiza stanu prawnego dotyczącego kontrolowanej działalności

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Przychodami Narodowego Funduszu są:

1. Wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych pobieranych na podstawie ustawy oraz przepisów szczególnych (**art. 401 ust. 1 ustawy**).

Narodowy Fundusz otrzymuje:

- a) 35% z 40% całości wpływów z opłat i kar za składowanie i magazynowanie odpadów, z tym że wpływy z kar pomniejszone są o 20% na rzecz Głównego Inspektora Ochrony Środowiska,
- b) 35% z 70% całości wpływów z pozostałych opłat i kar, tj. opłat i kar za emisję do powietrza, za pobór wody, odprowadzanie ścieków oraz kar za zniszczenie zieleni spowodowane niewłaściwym wykonywaniem robót ziemnych, wykorzystaniem sprzętu mechanicznego lub zastosowaniem środków chemicznych i kar związanych z hałasem, z tym że wpływy z kar pomniejszone o 20% na rzecz Głównego Inspektora Ochrony Środowiska – **art. 402 ust. 2 i 7 ustawy**.

Zgodnie z **art. 402 ust. 2a ustawy** zarząd województwa przed przekazaniem na rachunek m.in. Narodowego Funduszu wpływów z opłat wymierzonych w drodze decyzji, o których mowa w art. 288 ust. 1²¹, pomniejsza je o 10%, a kwotę uzyskaną z tytułu pomniejszenia przeznacza na:

- 1) tworzenie i modyfikację baz danych zawierających informacje o podmiotach korzystających ze środowiska,
 - 2) zatrudnianie osób zajmujących się kontrolą oraz windykacją opłat za korzystanie ze środowiska.
2. Wpływy z opłat, o których mowa w art. 210 ust. 1 tj. opłaty rejestracyjne²² i przeznacza się je wyłącznie na finansowanie zadań Ministra Środowiska, o których mowa w art. 206 i 212 - **art. 401 ust. 2 i 3 ustawy**.
3. Od 2003 r. wpływy z opłat produktowych, pobieranych na podstawie **ustawy z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej**²³, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2002 r.

Zgodnie z **art. 16 ust. 1 ww. ustawy** obowiązek wpłacania opłaty produktowej, powstaje na koniec roku kalendarzowego.

Opłata produktowa jest wpłacana na odrębny rachunek bankowy urzędu marszałkowskiego do dnia 31 marca roku kalendarzowego, następującego po roku, którego opłata dotyczy (**art. 16 ust. 2 ww. ustawy**).

Urzędy marszałkowskie przekazują ww. środki w terminie 30 dni po upływie terminu, o którym mowa w art. 16 ust. 2, na odrębny rachunek bankowy Narodowego Funduszu (**art. 27 ust. 2 ww. ustawy**).

4. Wpływy z opłat ustalanych na podstawie przepisów ustawy – Prawo geologiczne i górnicze²⁴. Przychody te przeznacza się w równych częściach wyłącznie na finansowanie:
- potrzeb geologii w zakresie poznania budowy geologicznej kraju oraz w zakresie gospodarki zasobami złóż kopalin i wód podziemnych,
 - potrzeb górnictwa służących ograniczeniu negatywnego oddziaływania na środowisko wynikającego z wydobywania kopalin i likwidacji zakładów górniczych – **art. 401 ust. 5 i 6 ustawy**.
5. Wpływy z należności i opłat, o których mowa w art. 142 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r.
- Prawo wodne i przeznacza się je wyłącznie na²⁵:

²¹ Przepis art. 288 ust. 1 stanowi, że jeżeli podmiot korzystający ze środowiska:

1) nie przedłożył wykazu zawierającego informacje i dane o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat – marszałek województwa wymierza opłatę, w drodze decyzji, na podstawie własnych ustaleń lub wyników kontroli wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska,

2) zamieścił w wykazie zawierającym informacje i dane o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat informacje lub dane nasuwające zastrzeżenia – marszałek województwa wymierza, w drodze decyzji, na podstawie własnych ustaleń lub wyników kontroli wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska, opłatę w wysokości stanowiącej różnicę pomiędzy opłatą należną a wynikającą z wykazu.

Do dnia 27 lipca 2005 r. brzmienie art. 288 ust. 1 miało następujące brzmienie: „W razie nieuiszczenia przez podmiot korzystający ze środowiska opłaty albo uiszczenia opłaty w wysokości nasuwającej zastrzeżenia marszałek województwa wymierza opłatę w drodze decyzji, na podstawie własnych ustaleń lub kontroli oraz wyników kontroli wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.”

²² Przepis art. 401 ust. 2 wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2005 r.

²³ Dz. U. Nr 63, poz. 639 z późn. zm.

²⁴ Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze – Dz. U. Nr 27, poz. 96 z późn. zm.

²⁵ Przepis ten wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2005 r.

- 1) utrzymanie katastru wodnego,
 - 2) opracowanie planów gospodarowania wodami,
 - 3) odbudowę ekosystemów zdegradowanych przez niewłaściwą eksploatację zasobów wodnych,
 - 4) opracowanie i wydanie informacji oraz publikacji z zakresu infrastruktury śródlądowych dróg wodnych²⁶ - art. 401 ust. 7 i 8 ustawy.
6. Wpływy z opłat zastępczych, o których mowa w art. 9a ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1504 z późn. zm.), oraz wpływy z kar pieniężnych wymierzanych na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 1a tej ustawy i przeznacza się je wyłącznie na wspieranie odnawialnych źródeł energii znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – **art. 401 ust. 9 i 10 ustawy**²⁷.
7. Wpływy z opłat ustalonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o substancjach zubożających warstwę ozonową (Dz. U. Nr 121, poz. 1263) – **art. 401 ust. 13 ustawy**²⁸.
8. Dobrowolne wpłaty, zapisy, darowizny, świadczenia rzeczowe i środki pochodzące z fundacji oraz wpływy z przedsięwzięć organizowanych na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej (**art. 401 ust. 14 ustawy**).
9. Przychody z tytułu emisji obligacji własnych oraz inne przychody związane z ich działalnością (**art. 401 ust. 15 ustawy**).
10. Wpływy z opłat za przyznanie uprawnień do emisji i opłat za wpis do Krajowego Rejestru Uprawnień do Emisji pobieranych na podstawie ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o handlu uprawnieniami do emisji do powietrza gazów cieplarnianych i innych substancji, a także wpływy z kar pieniężnych wymierzanych na podstawie art. 50 ust. 1 tej ustawy. Przychody te przeznacza się wyłącznie na finansowanie funkcjonowania systemu handlu uprawnieniami do emisji, w tym prowadzenie Krajowego Rejestru Uprawnień do Emisji i realizację zadań Krajowego Administratora Systemu Handlu Uprawnieniami do Emisji oraz zadań dotyczących monitorowania wielkości emisji substancji objętych tym systemem (**art. 401a ust. 1 i 2 ustawy**)²⁹.

Zgodnie z **art. 401 ust. 16 ustawy** Narodowy Fundusz może zaciągać kredyty i pożyczki.

Stosownie do **art. 402 ust. 1 ustawy** zarząd województwa oraz wojewódzki inspektor ochrony środowiska prowadzą wyodrębnione rachunki bankowe w celu gromadzenia i redystrybucji wpływów, o których mowa w art. 401 ust. 1. Wpływy te, powiększone o przychody z oprocentowania rachunków bankowych i pomniejszone o opłaty poniesione na egzekucję należności oraz o koszty obsługi rachunków bankowych, są przekazywane na rachunki bankowe funduszy, w terminie do końca następnego miesiąca po ich wpływie na rachunki zarządu województwa i wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska. W razie

²⁶ Art. 401 ust. 8 pkt 4 dodany przez art. 6 pkt 5 ustawy z dnia 3 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 130, poz. 1087), z dniem 30 lipca 2005 r.

²⁷ Przepis ten wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2005 r.

²⁸ Przepis ten wszedł w życie z dniem 15 czerwca 2004 r.

²⁹ Art. 401a dodany przez art. 54 pkt 2 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o handlu uprawnieniami do emisji do powietrza gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz. U. Nr 281, poz. 2784), z dniem 1 stycznia 2005 r.

nieterminowego przekazania ww. wpływów, są one przekazywane wraz z odsetkami za zwłokę określonymi w przepisach ustawy – Ordynacja podatkowa (**art. 402 ust. 3 ustawy**).

Przepisy **art. 405 ust. 1-3 ustawy, art. 406 pkt 1–11, art. 409 pkt 1–13 oraz art. 410 ust. 1 ustawy** określają cele na które przeznaczają się środki Narodowego Funduszu.

Środki Narodowego Funduszu można przeznaczać za zgodą Ministra Środowiska na wspieranie ww. projektów i inwestycji poza granicami kraju (**art. 410 ust. 2 ustawy**).

Ponadto ustawą z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, która weszła w życie w dniu 14 marca 2005 r.³⁰ dodane zostały w ustawie – Prawo ochrony środowiska **art. 410a i art. 410b**:

- Przepis **art. 410a ustawy** reguluje kwestie dotyczące przeznaczania środków Narodowego Funduszu na cele związane z demontażem pojazdów wycofanych z eksploatacji.
- Przepisem **art. 410b** Rada Ministrów została zobowiązana do wydania rozporządzenia określającego szczegółowe warunki przeznaczania wpływów z opłat z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Działalność, o której mowa w art. 410, finansowana jest przez:

- udzielanie oprocentowanych pożyczek,
- dopłaty do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek,
- przyznawanie dotacji,
- wnoszenie udziałów do spółek działających w kraju³¹,
- nabywanie obligacji, akcji i udziałów spółek działających w kraju³²,
- nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej, niezwiązaną z wykonywaniem obowiązków pracowników administracji rządowej i samorządowej – **art. 411 ust. 1 ustawy**.

Finansowanie celów określonych w art. 410 ust. 1 pkt 5a odbywa się w formie dotacji. Ogólną kwotę środków przeznaczanych na ten cel określa roczny plan finansowy Narodowego Funduszu. Wysokość dotacji określa szczegółowy harmonogram prac likwidacyjnych i rekultywacyjnych obejmujący rodzaj i zakres zadań, wysokość niezbędnych nakładów i czas ich realizacji zatwierdzony przez Narodowy Fundusz (**art. 411 ust. 1a ustawy**)³³.

Dotacja powyższa, wykorzystana niezgodnie ze szczegółowym harmonogramem prac likwidacyjnych i rekultywacyjnych podlega zwrotowi do Narodowego Funduszu (**art. 411 ust. 1b ustawy**)³⁴.

Przeznaczenie środków na finansowanie potrzeb geologii wymaga zasięgnięcia opinii Ministra Środowiska, a na finansowanie potrzeb górnictwa – opinii Ministra Gospodarki oraz Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego (**art. 411 ust. 2 ustawy**).

Ustawą z dnia 18 maja 2005 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw³⁵ został dodany art. 411a, który obowiązuje od 28 lipca 2005 r.

³⁰ Dz. U Nr 25, poz. 202 z późn. zm.

³¹ Uchylony przez art. 1 pkt 128 ustawy z dnia 18 maja 2005 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych (Dz. U. Nr 113, poz. 954) zmieniającej niniejszą ustawę z dniem 28 lipca 2005 r.

³² Przepis uchylony j.w.

³³ Art. 411 ust. 1a dodany przez art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. (Dz. U. Nr 175, poz. 1693) zmieniającej niniejszą ustawę z dniem 23 października 2003 r.

³⁴ j.w.

³⁵ Dz. U. Nr 113, poz. 954.

Zgodnie z **art. 411a ust. 1 i 2 ustawy** Narodowy Fundusz może:

- nabywać udziały lub akcje w spółkach, jeżeli statutowym lub ustawowym przedmiotem działalności tych spółek jest ochrona środowiska i gospodarka wodna,
- obejmować udziały lub akcje w spółkach innych niż ww. wyłącznie w zamian za nieściągalne wierzytelności wynikające z umów zawartych z tymi funduszami.

Objęcie, nabycie lub zbycie udziałów lub akcji w spółkach oraz objęcie, nabycie lub zbycie obligacji, których emitentem jest podmiot inny niż Skarb Państwa, przez Narodowy Fundusz wymaga zgody ministra właściwego do spraw środowiska (**art. 411a ust. 3 ustawy**).

W myśl **art. 411a ust. 4 ustawy** zarząd Narodowego Funduszu ma obowiązek przedstawić Ministrowi Środowiska, raz w roku, nie później niż do dnia 30 czerwca, informację o posiadanych udziałach, akcjach i obligacjach.

W myśl **art. 411 ust. 3 ustawy** Narodowy Fundusz może częściowo umarzać pożyczki, ale wyłącznie wówczas, gdy zadanie finansowane pożyczką zakończono w terminie i osiągnięto planowane efekty.

Narodowy Fundusz może dysponować rachunkami środków dewizowych (**art. 411 ust. 4 ustawy**).

Narodowy Fundusz może obejmować lub nabywać udziały lub akcje w spółkach oraz nabywać obligacje emitowane przez inne podmioty niż Skarb Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, za zgodą ministra właściwego do spraw środowiska i ministra właściwego do spraw finansów publicznych, jeżeli jest to związane z rozwojem przemysłu i usług w zakresie ochrony środowiska (**art. 411 ust. 6a ustawy**)³⁶.

Wnioski o przyznanie pożyczek lub dotacji, których wartość jednostkowa przekracza 10.000.000 EUR, dotyczące środków technicznych służących jedynie ograniczeniu negatywnego oddziaływania na środowisko, w szczególności oczyszczalni ścieków, elektrofiltrów lub składowisk odpadów, powinny zawierać uzasadnienie obejmujące analizę ewentualnych alternatywnych rozwiązań organizacyjnych, technicznych lub technologicznych mających na celu wyeliminowanie lub ograniczenie powstawania zanieczyszczeń oraz wprowadzenie czystszej produkcji (**art. 411 ust. 7 ustawy**).

Narodowy Fundusz udziela dotacji oraz pożyczek na podstawie umów cywilnoprawnych. Formy umowy cywilnoprawnej nie stosuje się do przekazywania środków na nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej niezwiązaną z wykonywaniem obowiązków pracowników administracji rządowej i samorządowej, o których mowa w ust. 1 pkt 6, jeżeli ich fundatorem jest Narodowy Fundusz lub wojewódzkie fundusz (**art. 411 ust. 8 i 9 ustawy**).

Zgodnie z **art. 414 ust. 1 pkt 3 ustawy** do zadań Rady Nadzorczej Narodowego Funduszu należy ustalanie zasad udzielania i umarzania pożyczek, udzielania dotacji oraz dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek

W przypadku udzielenia pożyczki lub dotacji z Narodowego Funduszu równowartości odpowiednio kwoty 1.000.000 EURO lub 500.000 EURO rada nadzorcza zatwierdza wniosek

³⁶ Art. 411 ust. 6a dodany przez art. 228 pkt 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104), z dniem 1 stycznia 2006 r.

zarządu o udzielenie w takiej wysokości pożyczki lub dotacji (**art. 414 ust. 1 pkt 5 lit. a ustawy**).

Narodowy Fundusz może udostępniać środki finansowe bankom z przeznaczeniem na udzielanie kredytów, pożyczek lub dotacji na wskazane przez siebie programy i przedsięwzięcia z zakresu zadań ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz potrzeb geologii, a także dopłaty do oprocentowania udzielanych na ten cel preferencyjnych kredytów bankowych i pożyczek. Środki powierzone Narodowemu Funduszowi, pochodzące z pomocy zagranicznej, są wykorzystywane na dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej zgodnie z umowami, na podstawie których środki te przekazano, oraz zgodnie z procedurami obowiązującymi w tym Funduszu (**art. 411 ust. 10 i 11 ustawy**).

Przepisy **art. 412-415g ustawy** określają organy Narodowego Funduszu, sposób ich ustanawiania, skład i zadania.

Szczegółowe zasady, organizację i tryb działania organów Narodowego Funduszu określa statut, który nadany został rozporządzeniem Minister Środowiska z dnia 21 czerwca 2002 r.³⁷

Wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej

Przychodami wojewódzkich funduszy są:

- Wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych pobieranych na podstawie ustawy oraz przepisów szczególnych (**art. 401 ust. 1 ustawy**).

Wojewódzkie fundusze otrzymują:

- a) 65% z 40% całości wpływów z opłat i kar za składowanie i magazynowanie odpadów, z tym że wpływy z kar pomniejszone o 20% na rzecz Głównego Inspektora Ochrony Środowiska,
- b) 65% z 70% całości wpływów z pozostałych opłat i kar, tj. opłat i kar związanych z emisją do powietrza, za pobór wody, odprowadzanie ścieków oraz kar za zniszczenie zieleni spowodowane niewłaściwym wykonywaniem robót ziemnych, wykorzystaniem sprzętu mechanicznego lub zastosowaniem środków chemicznych i kar związanych z hałasem, z tym że wpływy z kar pomniejszone o 20% na rzecz Głównego Inspektora Ochrony Środowiska – **art. 402 ust. 2 i 7 ustawy**.

Zgodnie z **art. 402 ust. 2a ustawy** zarząd województwa przed przekazaniem na rachunek m.in. wojewódzkich funduszy wpływów z opłat wymierzonych w drodze decyzji, o których mowa w art. 288 ust. 1³⁸, pomniejsza je o 10%, a kwotę uzyskaną z tytułu pomniejszenia przeznacza na:

- 1) tworzenie i modyfikację baz danych zawierających informacje o podmiotach korzystających ze środowiska,
- 2) zatrudnianie osób zajmujących się kontrolą oraz windykacją opłat za korzystanie ze środowiska

³⁷ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 czerwca 2002 r. w sprawie nadania statutu Narodowemu Funduszowi Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – Dz. U. Nr 96, poz. 865.

³⁸ Patrz przypis nr 3.

- Dobrowolne wpłaty, zapisy, darowizny, świadczenia rzeczowe i środki pochodzące z fundacji oraz wpływy z przedsięwzięć organizowanych na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej (**art. 401 ust. 14 ustawy**).
- Przychody z tytułu emisji obligacji własnych oraz inne przychody związane z ich działalnością (**art. 401 ust. 15 ustawy**).
- Gminy i powiaty, w których przychody funduszy ochrony środowiska, o których mowa w art. 401 ust. 1, są większe niż 10-krotność średniej krajowej przychodów z roku poprzedniego przypadających na jednego mieszkańca, liczonej odpowiednio dla gmin i powiatów, przekazują nadwyżkę z tytułu tych przychodów do właściwego funduszu wojewódzkiego (**art. 404 ust. 1 ustawy**). Gminy i powiaty dokonują ww. wpłat na rachunek odpowiedniego funduszu wojewódzkiego, w terminie do dnia 15 sierpnia roku następującego po roku, w którym wystąpiła nadwyżka; od kwot niewpłaconych w terminie nalicza się odsetki w wysokości ustalonej dla zaległości podatkowych (**art. 404 ust. 3 ustawy**).

Zgodnie z **art. 401 ust. 16 ustawy** wojewódzkie fundusze mogą zaciągać kredyty i pożyczki.

Redystrybucja środków należnych wojewódzkim funduszom odbywa się na takich samych zasadach jak dla Narodowego Funduszu tj. określonych w **art. 402 ustawy**.

Przepisy **art. 405 ust. 1 i 2 ustawy**, **art. 406 pkt 1–11 w związku z art. 409** określają cele na które przeznacza się środki wojewódzkich funduszy.

Przepis **art. 411 ust. 1 ustawy** określa formy wykorzystania środków wojewódzkich funduszy, które są takie same jak dla Narodowego Funduszu.

Do wojewódzkich funduszy mają zastosowanie przepisy **art. 411 ust. 2-4, 7-11 i art. 411a ustawy**, które zostały omówione przy Narodowym Funduszu.

Należy zaznaczyć, że w przypadku udzielenia pożyczki lub dotacji z wojewódzkiego funduszu, których wartość jednostkowa przekracza 0,5% przychodów funduszu w poprzednim roku rada nadzorcza zatwierdza wniosek zarządu o udzielenie w takiej wysokości pożyczki lub dotacji (**art. 414 ust. 1 pkt 5 lit. b ustawy**).

Przepisy **art. 412–415g ustawy** regulują organizację wojewódzkich funduszy. Przepisy te określają organy funduszy, ich skład i zakres kompetencji.

Szczegółowe zasady, organizację i tryb działania wojewódzkiego funduszu określa statut nadany przez zarząd województwa po uzgodnieniu z Ministrem Środowiska (**art. 416 ust. 3 ustawy**)³⁹.

Zarządy województw przedstawiają Ministrowi Środowiska, sejmikowi województwa oraz Narodowemu Funduszowi, nie później niż do dnia 31 maja, informacje o działalności wojewódzkich funduszy za ubiegły rok (**art. 421 ust. 2 ustawy**)⁴⁰.

³⁹ Art. 416 ust. 3 został zmieniony przez art. 1 pkt 133 ustawy z dnia 18 maja 2005 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 113, poz. 954) zmieniającej niniejszą ustawę z dniem 28 lipca 2005 r. Obecne brzmienie tego przepisu jest następujące: „Szczegółową organizację i tryb działania wojewódzkiego funduszu określa statut nadany, na wniosek wojewody, przez ministra właściwego do spraw środowiska; projekt statutu opracowuje wojewoda.”

⁴⁰ Do dnia 7 grudnia 2003 r. nie było obowiązku przekazywania informacji Narodowemu Funduszowi.

Zarząd Narodowego Funduszu przedstawia Ministrowi Środowiska, nie później niż do dnia 30 czerwca, zbiorczą informację o działalności wojewódzkich funduszy za ubiegły rok (**art. 421 ust. 2a ustawy**)⁴¹.

Przepis art. 421 ustawy pozostaje w związku z przepisami ustawy o finansach publicznych dotyczącymi jawności finansów publicznych i wykonywania budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego.

Gospodarka finansowa Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy podlega rygorom wynikającym z ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych⁴², ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych⁴³, ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁴⁴ oraz innych przepisów określających gospodarkę finansową funduszy celowych.

Na podstawie delegacji z art. 417 ust. 1 ustawy Minister Środowiska wydał rozporządzenia z dnia 20 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej⁴⁵.

Rozporządzenie zgodnie z **§ 1** określa szczegółowe zasady gospodarki finansowej Narodowego Funduszu oraz wojewódzkich funduszy, w tym:

- 1) podstawy gospodarki finansowej;
- 2) zawartość rocznych planów finansowych;
- 3) terminy opracowywania rocznych planów finansowych;
- 4) rodzaje kosztów wchodzących w koszty działalności;
- 5) sposób ustalania wyniku finansowego;
- 6) sposób zwiększania i zmniejszania funduszu statutowego i funduszu rezerwowego;
- 7) wymagania dotyczące sprawozdawczości finansowej.

Podstawą gospodarki finansowej Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy są roczne plany finansowe sporządzane na dany rok kalendarzowy, które zawierają w szczególności:

- 1) przychody i wydatki, w tym wydatki:
 - a) na wynagrodzenia i składki naliczone od wynagrodzeń,
 - b) majątkowe;
- 2) stan finansowy funduszu na początek i koniec roku kalendarzowego - **§ 2 ust. 1 i 2**.

Narodowy Fundusz sporządza projekt rocznego planu finansowego, o którym mowa w ust. 1, zgodnie z wzorem i w terminie określonym w rozporządzeniu Ministra Finansów, o którym mowa w art. 82 ust. 4 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych - **§ 2 ust. 3**.

⁴¹ Art. 416 ust. 2a dodany przez art. 1 pkt 88 lit. b z dniem 3 października 2003 r. (Dz. U. Nr 190, poz. 1865) zmieniającej niniejszą ustawę z dniem 8 grudnia 2003 r.

⁴² Od dnia 1 stycznia 2006 r. obowiązuje ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.).

⁴³ Dz. U. Nr 19, poz. 177 z późn. zm. Ustawa ta obowiązuje od dnia 2 marca 2004 r. Do dnia 1 marca 2004 r. obowiązywała ustawa z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych - Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 664 z późn. zm.

⁴⁴ j.t. Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 z późn. zm.

⁴⁵ Dz. U. Nr 230, poz. 1934.

Do zadań zarządów wojewódzkich funduszy należy opracowywanie, po zasięgnięciu opinii Narodowego Funduszu, projektów planów działalności wojewódzkich funduszy, których częścią są plany finansowe (**art. 415 ust. 5 pkt 1 ustawy**).

Narodowy Fundusz i wojewódzkie fundusze prowadzą sprawozdawczość finansową w oparciu o dokumentację księgową opisującą przyjęte zasady rachunkowości, ustaloną przez zarząd funduszu, opracowaną na podstawie zasad określonych w ustawie o rachunkowości z uwzględnieniem specyfiki działalności wynikającej z ustawy - **§ 6 ust. 1**.

Zgodnie z **§ 6 ust. 2** roczne sprawozdania finansowe Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy podlegają badaniu przez biegłego rewidenta.

Ustawa o finansach publicznych - Rozdział 5 (art. 35a–35t) regulowała kwestie związane z kontrolą finansową i audytem wewnętrznym w jednostkach sektora finansów publicznych.

Zgodnie z **art. 35d ust. 1 pkt 11 ustawy o finansach publicznych** fundusze celowe, stanowiące wyodrębnione jednostki organizacyjne, mają obowiązek prowadzenia audytu wewnętrznego.

Zgodnie z **art. 35e ust. 1 ustawy o finansach publicznych** audyt wewnętrzny w jednostce sektora finansów publicznych prowadzi audytor wewnętrzny zatrudniony w tej jednostce.

5.6. Uwarunkowania stanu skontrolowanych Funduszy

W NFOŚiGW stan funduszu na początek 2003 r. wynosił 4.633.987,1 tys. zł i wzrósł do 4.806.162,4 tys. zł, tj. o 3,7% na koniec 2005 r. W okresie tym znacznie zmniejszyła się dysproporcja w zakresie stanu majątkowego NFOŚiGW i wojewódzkich funduszy. Załącznik 5.4.6. Informacji.

Na dzień 31.12.2002 r. **stan majątkowy** 8 skontrolowanych wojewódzkich funduszach wzrósł z 2.064.148,7 tys. zł na początek 2003 r. do 2.482.890,4 tys. zł na koniec 2005 r., tj. odpowiednio o: 6,6%, 14,4%, 20,3%.

Największą dynamikę wzrostu stanu funduszu wykazały:

- WFOŚiGW w Kielcach z 78.207,3 tys. zł na początek 2003 r. do 108.559,5 tys. zł, tj. o 38,8% na koniec 2005 r.,
- WFOŚiGW w Łodzi z 275.262,3 tys. zł na początek 2003 r. do 376.311,4 tys. zł, tj. o 36,7% na koniec 2005 r.,
- WFOŚiGW we Wrocławiu z 242.682,5 tys. zł na początek 2003 r. do 315.434,7 tys. zł, tj. o 30,0% na koniec 2005 r.

WFOŚiGW w Katowicach, którego stan funduszu był największy z kontrolowanych i wynosił na początek 2003 r. 707.715,7 tys. zł zwiększył się na koniec 2005 r. do 846.583,8 tys. zł, tj. o 19,8%. Najniższą dynamikę wzrostu stanu funduszu, tj. o 4,4% na koniec 2005 r., stwierdzono w WFOŚiGW w Gdańsku, gdzie stan funduszu ze 128.654,6 tys. zł na początek 2003 r. wzrósł do 134.310,9 tys. zł. Nieco wyższy wzrost w tym okresie - od 10,6% do 11,8% - stwierdzono w przypadku WFOŚiGW w Toruniu, Warszawie i w Białymstoku.

Istotnym elementem zwiększającym stan majątkowy funduszy są **przychody**. W badanym okresie łączne przychody w NFOŚiGW wynosiły 2.310.294 tys. zł,

w 8 skontrolowanych Funduszach 1.851.455 tys. zł. Przychody we wszystkich Funduszach uległy zmniejszeniu w odniesieniu do 2003 r., szczególnie w 2005 r.

W WFOŚiGW w badanym okresie przychody wynosiły odpowiednio: 793.826 tys. zł, 785.976 tys. zł, 730.492 tys. zł, co oznaczało spadek odpowiednio: o 1,0% i 8,0%.

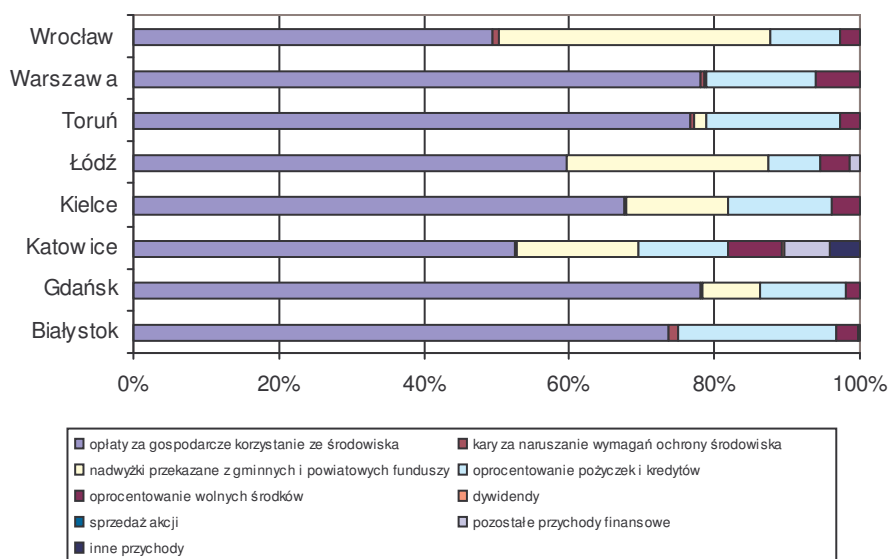
Łączne przychody 8 skontrolowanych wojewódzkich funduszy wynosiły 1.851.455 tys. zł, z tego: w 2003 r. - 666.324 tys. zł, w 2004 – 647.210 tys. zł, a w 2005 r. – 537.920 tys. zł. W 2004 r. były one niższe o 2,9%, a w 2005 r. o 19,3% w odniesieniu do 2003 r., co oznacza, że tendencja spadkowa była większa, niż w pozostałych 8 wfośigw.

Największe względne spadki, z wyjątkiem WFOŚiGW we Wrocławiu, dotyczyły wojewódzkich funduszy o najmniejszym poziomie przychodów: w WFOŚiGW w Kielcach, którego przychody w 2003 r. wynosiły 31.767 tys. zł, w 2004 r. 28.128 tys. zł, a w 2005 r. 20.303 tys. zł, zmniejszyły się odpowiednio o 11,5% i o 36,1%. W WFOŚiGW w Białymstoku i w Gdańsku w 2005 r. przychody były niższe niż w 2003 r. odpowiednio o 23,4% i 21,4%. W WFOŚiGW we Wrocławiu wynosiły: 118.033 tys. zł, 94.093 tys. zł, 86.095 tys. zł, tj. spadły odpowiednio o 20,3% i o 27,1%. W WFOŚiGW w Katowicach w 2003 r. przychody wynosiły 169.288,8 tys. zł i wzrosły w 2004 r. do 199.847,3 tys. zł, a następnie spadły w 2005 r. do 143.869,8 tys. zł, tj. odpowiednio wzrosły o 18,1% i spadły o 15,0% w stosunku do 2003 r.

Najważniejszym źródłem przychodów **wojewódzkich funduszy** były **opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian**, których udział w przychodach łącznych skontrolowanych 8 WFOŚiGW wynosił 62,1%, 68,9%, 63,8%.

W 2005 r. w 4 wojewódzkich funduszach udział przychodów z ww. opłat przekraczał 70% przychodów ogółem, w tym: w WFOŚiGW w Gdańsku - 75,0%, WFOŚiGW w Warszawie – 73,3%, WFOŚiGW w Toruniu – 72,7%, WFOŚiGW w Katowicach – 70,6%, podczas gdy w WFOŚiGW w Łodzi stanowił tylko 45,0% przychodów.

Struktura przychodów skontrolowanych WFOŚiGW według stanu na 31 grudnia 2003 r.

Poza redystrybuowanymi przez marszałków województw opłatami za gospodarcze korzystanie ze środowiska poważnym źródłem przychodów były przekazywane przez gminy

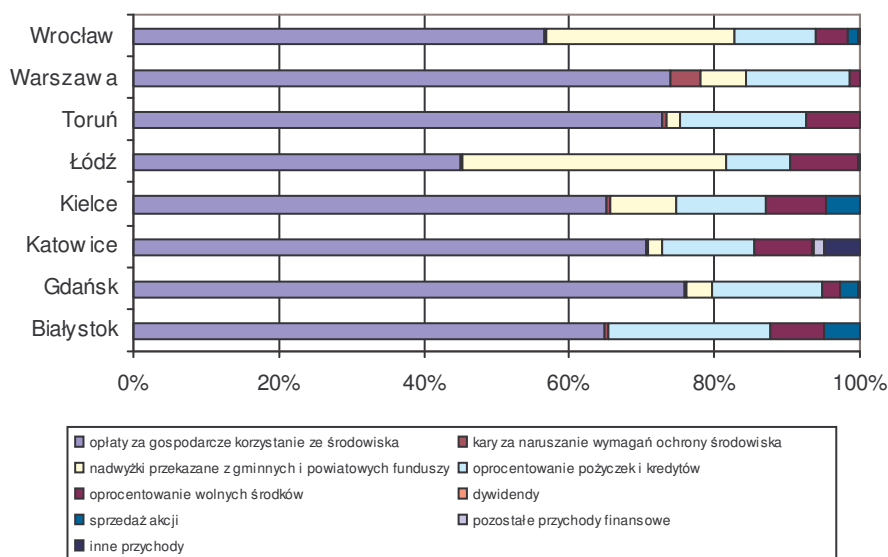
i powiaty **nadwyżki przychodów gmin i powiatów**, w których przychody funduszy ochrony środowiska były większe niż 10-krotność średniej krajowej przychodów z roku poprzedniego przypadających na jednego mieszkańca, liczonej odpowiednio dla gmin i powiatów (art. 404 ustawy - Prawo ochrony środowiska). Przychody z tego tytułu stanowiły w skontrolowanych 8 wfośigw 17,6%, 13,3%, 13,7%, z tym że WFOŚiGW w Białymstoku w ogóle nie otrzymywał takich nadwyżek. Największe znaczenie miały one w WFOŚiGW w Łodzi, gdzie stanowiły odpowiednio: 27,6%, 29,4%, 36,0% przychodów ogółem i w WFOŚiGW we Wrocławiu 37,6%, 19,0%, 26,0%. W WFOŚiGW w Katowicach w kolejnych latach gwałtownie spadał udział nadwyżek w przychodach i wynosił 16,8%, 11,5%, 2,0%.

Spadek w 2005 r. opłat za korzystanie ze środowiska, redystrybuowanych do poszczególnych wojewódzkich funduszy (z 676.106 tys. zł w 2004 r. do 523.432 tys. zł) i do NFOŚiGW (z 376.426 tys. zł do 291.475 tys. zł) spowodowały zmiany w ustawie - Prawo ochrony środowiska na mocy, których w 2005 r. przedsiębiorcy mieli obowiązek przekazywania do zarządu województwa należnych opłat za IV kwartał 2004 r. i I półrocze 2005 r. W rezultacie zarządy województw w 2005 r. redystrybuowały opłaty z 3 kwartałów, a nie z 4, jak to miało miejsce w 2004 r. i w latach poprzednich.

Udział **administracyjnych kar pieniężnych za zanieczyszczanie środowiska** w strukturze przychodów wojewódzkich funduszy i NFOŚiGW miał niewielkie znaczenie w przychodach ogółem i wynosił dla 8 kontrolowanych jednostek od 0,4% do 2,0%, a w NFOŚiGW od 0,3% do 1,0%. Decydujący wpływ na zwiększenie w 2004 r. i w 2005 r. udziału kar w przychodach miała redystrybucja kar przez WIOŚ w Warszawie.

W **NFOŚiGW** także najważniejszym źródłem przychodów były **opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska**. W kolejnych latach wynosiły: 339.575 tys. zł, 373.426 tys. zł i 291.475 tys. zł, co oznaczało w 2004 r. wzrost o 10,0%, a w 2005 r. spadek o 14,2% w stosunku do 2003 r. oraz udział w przychodach funduszu odpowiednio 42,8%, 47,5%, 39,9%.

Struktura przychodów skontrolowanych WFOŚiGW według stanu na 31 grudnia 2005 r.

W NFOŚiGW struktura przychodów nie obejmowała nadwyżek z gminnych i powiatowych funduszy, natomiast poza opłatami za gospodarcze korzystanie ze środowiska występowały inne źródła przychodów, takie jak:

- opłaty eksploatacyjne i koncesyjne wynoszące w 2003 r. 178.845 tys. zł, w 2004 r. 195.743 tys. zł i w 2005 r. 199.668 tys. zł, tj. wzrosły odpowiednio o 9,4% i o 11,6% w stosunku do 2003 r., zwiększyły udział w przychodach z 22,5% w 2003 r. do 27,3% w 2005 r.,
- opłaty produktowe będące źródłem przychodów NFOŚiGW w latach 2003–2005 wykazywały tendencję malejącą z 9.240 tys. zł w 2003 r. do 6.322 tys. zł w 2005 r., tj. o 31,6% mniejsze, a w odniesieniu do udziału w przychodach ogółem spadek z 1,2% do 0,9%,
- od 2005 r. środki specjalne, tj. opłaty wynikające z art. 142 ustawy Prawo wodne – za wydanie pozwoleń zintegrowanych były źródłem przychodów odpowiednio w kwotach 4.703 tys. zł i 4.626 tys. zł, tj. miały po 0,6% udziału.

Na przychody z wyżej omówionych tytułów wynikających z ustaw - Prawo ochrony środowiska, Praw wodne oraz Prawo geologiczne i górnicze NFOŚiGW i wojewódzkie fundusze miały ograniczony wpływ, gdyż za:

- wpływy i redystrybucję opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska odpowiadały zarządy województw,
- wpływy i redystrybucję administracyjnych kar pieniężnych za zanieczyszczanie środowiska odpowiadały wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska,
- nadwyżki – odpowiadały zarządy właściwych gmin i powiatów.

Natomiast zarówno NFOŚiGW jak i wojewódzkie fundusze miały zdecydowany wpływ na strukturę i poziom składników **przychodów pozostałych**, głównie finansowych, w tym szczególnie z tytułu oprocentowania pożyczek i kredytów oraz oprocentowania wolnych środków.

Pozostałe przychody NFOŚiGW stanowiły w kolejnych latach odpowiednio: 33,3%, 25,6%, 30,1%, w 8 skontrolowanych: 20,0%, 15,9%, 21,5%. Najistotniejsza składowa tych przychodów – oprocentowanie pożyczek i kredytów w NFOŚiGW zmniejszyło się z 198.181 tys. zł w 2003 r. do 142.900 tys. zł w 2004 r. i 115.432 tys. zł w 2005 r., tj. odpowiednio o 25,6% i o 39,9%.

Szczegółowe ustalenia w zakresie pozostałych przychodów omówiono w pkt 3.2. *Istotne ustalenia kontroli*.

5.7. Działalność kapitałowa w skontrolowanych Funduszach

Zarówno Narodowy Fundusz jak i wojewódzkie fundusze poza działalnością pożyczkową i dotacyjną, uprawnione z mocy ustawy – Prawo ochrony środowiska, mogły podejmować działalność kapitałową, poprzez wnoszenie udziałów do spółek, nabywanie obligacji, akcji i udziałów spółek działających w kraju - art. 411 ust. 1 pkt 4 i 5 obowiązujący do dnia 27 lipca 2005 r. Od dnia 28 lipca 2005 r. obowiązuje w tym zakresie art. 411a ww. ustawy, w myśl którego Fundusze mogą nabywać udziały lub akcje w spółkach, jeżeli statutowym albo ustawowym przedmiotem działalności tych spółek jest ochrona środowiska i gospodarka wodna. Mogą także obejmować udziały lub akcje w spółkach, innych niż ww. wyłącznie w zamian za nieściągalne wierzytelności wynikające z umów zawartych z tymi Funduszami.

WFOŚiGW w Łodzi w okresie 2003-2005 dokonał odpisów na łączną kwotę 22.326,3 tys. zł dla 9 spośród 14 spółek, w tym m.in.:

- **ZEC Łowicz Sp. z o.o.** odpis **4.496,0 tys. zł** w latach 2003-2005,
- Agencja Poszanowania Energii S.A. pełny 100% odpis na kwotę 5.020,0 tys. zł, w tym 3.630,7 tys. zł w okresie 2003-2005,
- EKO-CONSULTING Sp. z o.o. pełny 100% odpis na kwotę 8.500,0 tys. zł, w tym 8.143,4 tys. zł w latach 2003-2004 – spółka zlikwidowana w 2005 r.,
- **WARTA Sp. z o.o.** w likwidacji 100% odpis w kwocie 4.000,0 tys. zł, w tym 2.317,2 tys. zł w 2004 r.; wartość ww. odpisu była zaniżona o **225 tys. zł**, ponieważ nie uwzględniono wniesionego przez Fundusz aportu; w dniu 27 marca 2006 r. (w trakcie kontroli NIK) dokonano księgowania podwyższających udziały Funduszu w spółce.

Spośród 9 spółek, dla których dokonano odpisów w latach 2003-2005, w 7 spółkach Fundusz na koniec 2005 r. dysponował udziałem przekraczającym 50% kapitału spółki, a więc miał silną pozycję nadzorczą.

Kontrola wykazała, że WFOŚiGW w Łodzi nie wykorzystywał swoich uprawnień, a udzielenie pożyczki w 2001 r. dla **APE S.A.** w kwocie **6.000 tys. zł**, którą pożyczkobiorca przeznaczył na zadanie pn. „Modernizacja systemu ciepłowniczego m. Łowicz” wykonywane przez inwestora ZEC Łowicz, były niegospodarne. W rezultacie konwersji tej pożyczki oraz wiarytelności z tytułu opłaconej 10-letniej, a nie zrealizowanej dzierżawy nieruchomości, na udziały ZEC Łowicz Sp. z o.o., Fundusz stał się 60% udziałowcem w tej spółce. Wartość początkowa udziałów wynosiła 8.135,9 tys. zł, a po dokonaniu odpisów w kwocie 4.496,0 tys. zł zmniejszyła się do 3.639,9 tys. zł. W ocenie NIK ceny po jakich WFOŚiGW w Łodzi obejmował udziały ZEC Łowicz Sp. z o.o. (1.835 zł i 2.121 zł za jeden udział) były zawyżone w stosunku do ceny nominalnej jednego udziału (1.000 zł) jak i ich wartości realnej, na co wskazywały inne wyceny niż przyjęte (np. 868 zł na koniec 2002 r.). W kwietniu 2005 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy APE S.A. (97,3% głosów miał Fundusz) podjęło uchwałę o rozwiązaniu spółki.

Dokonane przez WFOŚiGW w Łodzi odpisy na akcje i udziały w łącznej kwocie 22.326,3 tys. zł, odpowiednio w kolejnych latach: 5.830,0 tys. zł, 13.600,6 tys. zł, 2.895,7 tys. zł, były wyższe od odpisów na zagrożone należności z tytułu pożyczek, które wynosiły łącznie 6.907,9 tys. zł, tj. o 223,2%.

Główną przyczyną tworzenia odpisów na posiadane akcje i udziały były słabe wyniki finansowe spółek. I tak z 13 spółek funkcjonujących na koniec 2005 r., 6 spółek w każdym roku ponosiło straty, 4 spółki w okresie jednego roku. Tylko 3 spółki przynosiły niewielkie zyski w całym badanym okresie, tj. EKO Region Sp. z o.o., Geotermia Mazowiecka S.A., Oczyszczalnia Ścieków w Tomaszowie Mazowieckim Sp. z o.o. Żadna ze spółek wykazujących corocznie zysk, ze względu na jego niski poziom, nie wypłacała dywidend, a w stosunku do EKO Region Sp. z o.o. w 2004 r. dokonano nawet odpisu.

NIK negatywnie ocenił współpracę służb finansowo-księgowych WFOŚiGW w Łodzi, przy badaniu sprawozdań finansowych Funduszu za lata 2003-2005, dotyczących głównie rozliczeń działalności kapitałowej. M.in. ustalono:

- biegły rewident nie zakwestionował **zaniżenia w 2003 r. o kwotę 7.613.365,23 zł odpisów aktualizujących udziały w EKO-CONSULTING Sp. z o.o.**, w likwidacji na

skutek czego wynik finansowy Funduszu za 2003 r. został zawyżony o tę kwotę, a za 2004 r. zaniżony o tę kwotę. Nierzetelność ta była wynikiem niewłaściwej interpretacji zapisów „Polityki rachunkowości WFOŚiGW w Łodzi”. Ponadto odpisy aktualizujące wartość tych aktywów w spółkach ustalano na podstawie wyników finansowych spółek na dzień 30 września, a nie na dzień bilansowy, tj. 31 grudnia.

- w raportach biegłego rewidenta za trzy ostatnie lata **nie wykazywano udziałów Funduszu** w WARTA Sp z o.o. o wartości **225 tys. zł.** Fundusz wiedząc o tych rozbieżnościach nie podjął do czasu kontroli NIK skutecznych działań w celu wyeliminowania tych nieprawidłowości. Usunięto je dopiero w dniu 27 marca 2006 r., tj. w trakcie kontroli NIK.
- raport za 2005 r. zawierał niezgodny ze stanem faktycznym stan jednostek uczestnictwa oraz nie uwzględnił sprzedaży jednostek uczestnictwa w PIONIEER PIENIĘŻNY o wartości **354.330,76 zł.** Kwota ta została błędnie wykazana w **przychodach** z tytułu oprocentowania pożyczek.

WFOŚiGW we Wrocławiu na początek 2003 r. posiadał udziały i akcje o wartości księgowej 18.136,0 tys. zł, która na koniec 2005 r. wynosiła 10.431,6 tys. zł, tj. zmniejszyła się o 42,5%. W badanym okresie zmniejszenie wartości księgowej udziałów i akcji spowodowane zostało odpisami w kwocie: 6.800,0 tys. zł na akcje Przedsiębiorstwa Eksploatacji Wód Aquakonrad S.A. w 2003 r., tj. na kwotę uzupełniającą wcześniejsze odpisy do 100% wartości posiadanych akcji (10.000,0 tys. zł), 2.000,0 tys. zł na akcje Legnickiej Strefy Ekonomicznej S.A. w 2003 r., 200,0 tys. zł na akcje Centrum Informacji Ekologicznej i Gospodarczej Legnica Sp. z o.o. w likwidacji oraz sprzedażą akcji BOŚ S.A. o wartości księgowej 277,4 tys. zł do NFOŚiGW.

Jednocześnie w 2003 r. WFOŚiGW we Wrocławiu zwiększył wartość udziałów w Kudowskim Zakładzie Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. o 1.573,0 tys. zł, tj. do 4.973,0 tys. zł oraz nabył akcje Agencji Rozwoju Regionalnego Agroreg S.A. o wartości 800,0 tys. zł.

Z 7 spółek funkcjonujących na koniec 2005 r., 2 spółki przynosiły zyski w całym badanym okresie, tj. Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Głogowie Sp. z o.o. i Legnicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A., na akcje której w 2003 r. dokonano odpisu w kwocie 2.000,0 tys. zł ze względu na „wysoki poziom zobowiązań i niestabilną płynność finansową”. Z pozostałych 5 spółek, 2 spółki, tj. PEW Aquakonrad S.A. i Przedsiębiorstwo Produkcji Celulozowo-Włókienniczej „Cellinen” Sp. z o.o. były w likwidacji, kolejne 2 w całym okresie generowały straty (Dol-Eko S.A. we Wrocławiu i ARR Agroreg S.A., w której Fundusz objął akcje w 2003 r.), a KZWiK w Kudowie Sp. z o.o. w 2003 r. wykazała stratę. W żadnej ze spółek WFOŚiGW we Wrocławiu nie miał udziałów przekraczających 50% kapitału spółki, a największy udział w Dol-Eko S.A. wynosił 43,6%.

W latach 2003-2005 WFOŚiGW we Wrocławiu otrzymał 184,4 tys. zł dywidendy, z tego 177,1 tys. zł od PWiK Sp. z o.o. w Głogowie i 7,3 tys. zł od BOŚ S.A.

WFOŚiGW w Białymstoku na początek 2003 r. posiadał udziały i akcje 4 spółek o wartości księgowej 1.011,8 tys. zł, a na koniec 2005 r. 452,8 tys. zł, czyli mniejszej o 55,2%. W 2003 r. dokonał odpisu w wysokości 47,2 tys. zł dla akcji Organizacji Odzysku Odpadów i Opakowań EKOLA S.A. Fundusz sprzedał cały pakiet udziałów w Instytucie Zrównoważonego Rozwoju Sp. z o.o. o wartości 500,0 tys. zł, akcje Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. o wartości 10,0 tys. zł, a także akcje BOŚ S.A. o wartości 1,8 tys. zł.

WFOŚiGW w Gdańsku posiadał akcje i udziały w 7 spółkach o wartości księgowej wynoszącej w 2003 r. 4.729,6 tys. zł, a na koniec 2005 r. – 3.873,0 tys. zł, tj. mniejszej o 18,1%. Zmniejszenie wartości księgowej nastąpiło na skutek odpisu w 2005 r. w wysokości 300,0 tys. zł na udziały w Ekoplastik Sp. z o.o. oraz sprzedaży udziałów w Ekotronik Sp. z o.o. o wartości 200,0 tys. zł za kwotę 85,0 tys. zł, akcji BAPE S.A. o wartości 250,0 tys. zł oraz akcji BOŚ S.A. o wartości księgowej 104,6 tys. zł. Pomimo, że spółka EKOLA S.A., w której WFOŚiGW w Gdańsku posiadał 68,4% akcji, lata 2003-2004 zamknęła stratami, Fundusz, w przeciwieństwie do WFOŚiGW w Białymstoku, nie dokonał odpisu na posiadane akcje tej spółki.

WFOŚiGW w Toruniu posiadał w 2003 r. akcje i udziały o wartości księgowej 1.291,0 tys. zł, która na koniec 2005 r. zmniejszyła się do 1.229,1 tys. zł, tj. o 4,8%, na skutek dokonania odpisów dla 2 spółek będących w upadłości na łączną kwotę 61,9 tys. zł. Na koniec 2005 r. na aktywa majątkowe WFOŚiGW w Toruniu w kwocie 1.229,1 tys. zł składały się akcje 3 spółek, w tym akcje BOŚ S.A. o wartości 1.129,0 tys. zł, z których uzyskał w ciągu trzech lat łącznie 23,5 tys. zł dywidendy.

WFOŚiGW w Kielcach w 2003 r. posiadał akcje i udziały o wartości księgowej 370,9 tys. zł. W badanym okresie WFOŚiGW w Kielcach dokonał sprzedaży przejętych za wierzytelności akcji 2 spółek o łącznej wartości 48,7 tys. zł i akcji BOŚ S.A. o wartości księgowej 322,3 tys. zł do NFOŚiGW.

WFOŚiGW w Warszawie na początek 2003 r. posiadał akcje i udziały o wartości księgowej 4.851,9 tys. zł, która na koniec 2005 r. wzrosła do 5.518,9 tys. zł, tj. o 13,7%. Zmiany w stanie majątku kapitałowego nastąpiły na skutek dokonania odpisów dla akcji ZPC Ursus S.A. w kwocie 1.833,0 tys. zł oraz nabycia nowych akcji Geotermii Mazowieckiej S.A. o wartości księgowej 500,0 tys. zł i udziałów Mazowieckiego Funduszu Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. o wartości 2.000,0 tys. zł. WFOŚiGW w Warszawie w badanym okresie otrzymywał dywidendy jedynie od BOŚ S.A. w łącznej wysokości 33,4 tys. zł.

WFOŚiGW w Katowicach był jedynym spośród objętych kontrolą wojewódzkich funduszy, w którym wartość księgowa udziałów i akcji istotnie wzrosła, z 31.665,9 tys. zł na początek 2003 r. do 46.819,0 tys. zł na koniec 2005 r., tj. o 47,9%. Wzrost był wynikiem dokonywania aktualizacji (zwiększeń) wartości udziałów i akcji dla 8 spośród 14 spółek, na łączną kwotę 15.554,6 tys. zł.

Najwyższe zwiększenia wartości m.in. dotyczyły BOŚ S.A. – o 9.677,7 tys. zł (z 15.822,8 tys. zł do 25.500,5 tys. zł na koniec 2005 r., tj. o 38,0%) oraz Przedsiębiorstwa Komunalnego Thermo Sp. z o.o. – o 1.932,8 tys. zł (z 570,0 tys. zł na początek 2003 r. do 2.502,8 tys. zł na koniec 2005 r., tj. o 339,1%).

Ponadto WFOŚiGW w Katowicach dokupił niewielką liczbę akcji Beskidzkiego Funduszu Ekorozwoju S.A. o wartości 37,9 tys. zł.

W latach 2004-2005 WFOŚiGW w Katowicach dokonał odpisów dla 3 spółek, na łączną kwotę 439,3 tys. zł. Spośród 14 spółek będących w posiadaniu WFOŚiGW w Katowicach, 2 spółki były w likwidacji, w tym BAPE Sp. z o.o. o wartości nominalnej udziałów 100,0 tys. zł, która została wykreślona z KRS w 2004 r., a postępowanie likwidacyjne TIL EKOLEASING S.A. w Warszawie o wartości nominalnej akcji 100,0 tys. zł nie zostało zakończone.

Fundusz ten tylko w 2 spółkach miał udziały w kapitale zakładowym przekraczające 50%, tj. 60% w EKO FOL II S.A. i 100% w Beskidzkim Funduszu Ekorozwoju S.A.

Dywidendy przez cały badany okres wpływały do Funduszu od 3 spółek, tj.: BOŚ S.A. – 180,3 tys. zł, EKO FOL II S.A. – 133,7 tys. zł oraz Przedsiębiorstwa Komunalnego Therma Sp. z o.o. – 32,6 tys. zł, łącznie 346,6 tys. zł.

5.8. Współpraca z bankami

NFOŚiGW oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska udzielały dofinansowania na realizację przedsięwzięć proekologicznych także z udziałem banków. Wszystkie fundusze, w okresie objętym kontrolą, realizowały przy współpracy z bankami ogółem 62 umowy. Przed 2003 r. zawarto 35 umów, w tym 6 przez NFOŚiGW, a 27 umów przez 8 wojewódzkich funduszy. W okresie objętym kontrolą wojewódzkie fundusze podpisały z bankami 22 umowy, a NFOŚiGW zawarł 5 umów. Powyższe umowy dotyczyły:

- dopłat do odsetek bankowych udzielonych przez banki kredytujące ze środków własnych – 41 umów, tj. 66,1%,
- linii kredytowych – 12, tj. 19,4%,
- utworzenia konsorcjum – 7, tj. 11,3%,
- udzielania kredytów preferencyjnych finansowanych ze środków funduszu – 2 umowy, tj. 3,2%.

NFOŚiGW realizował 8% umów dopłat do odsetek od kredytów udzielonych przez banki z własnych środków. Natomiast w skontrolowanych wojewódzkich funduszach 78% to umowy dopłat, przy czym 72% tych umów zawartych zostało w latach 2003-2005.

Spośród 62 umów zawartych z bankami przez skontrolowane Fundusze, z BOŚ S.A. zawarto 40, tj. 64,5%. Wszystkie Fundusze w ramach udzielania dofinansowania na realizację przedsięwzięć proekologicznych współpracowały w szczególności z BOŚ S.A., przy czym NFOŚiGW współpracował w tym zakresie wyłącznie z tym bankiem. Spośród wojewódzkich funduszy, umowy z BOŚ S.A. zawarły także: WFOŚiGW w Białymstoku, w Warszawie i w Kielcach - po 1 umowie, WFOŚiGW we Wrocławiu - 4 umowy, w Katowicach - 6 umów i w Gdańsku 10 umów.

Z innymi bankami współpracował WFOŚiGW w Łodzi na podstawie 7 umów zawartych z Bankami Spółdzielczymi. Pozostałe 15 umów zawarły m.in.: WFOŚiGW w Gdańsku – z Millennium Bankiem, NORDEA BANK POLSKA S.A., Kredyt Bankiem, WFOŚiGW w Katowicach - z Geting Bankiem S.A., WFOŚiGW w Łodzi - z BIG Bankiem, PKO BP, BRE Bankiem S.A., BS TOP PA-CO-BANK, Przemysłowym Bankiem, BPH S.A., LG Petro Bankiem, a WFOŚiGW we Wrocławiu z BGŻ S.A.

Były to wieloletnie umowy, na czas określony od 11 miesięcy nawet do 12 lat. Jedynie WFOŚiGW w Łodzi wszystkie umowy z bankami zawierał bezterminowo.

NFOŚiGW zawierał głównie (6 umów) na linie kredytowe, ponadto realizował 3 umowy konsorcjum i 10 umów dopłatowych. Wojewódzkie fundusze z kolei, większość umów, tj. 78,4% (40 umów), zawarły na dopłaty do odsetek bankowych, a tylko 7 na linie kredytowe i 4 umowy konsorcjum.

W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości przy wyborze banku do obsługi umów kredytowych i dopłatowych.

5.9. Wykaz organów, którym przekazano informacje o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Minister Środowiska
7. Minister Finansów
8. Rzecznik Praw Obywatelskich
9. Przewodniczący Sejmowej Komisji do Spraw Kontroli Państwowej
10. Przewodniczący Sejmowej Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa
11. Przewodniczący Sejmowej Komisji Odpowiedzialności Konstytucyjnej
12. Przewodniczący Sejmowej Komisji Finansów
13. Przewodniczący Senackiej Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska
14. Przewodniczący Senackiej Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej
15. Marszałkowie województw